

ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ : ਖੜਗੇ

ਸੁਖਬੀਰ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ : ਬਲਤੇਜ ਪੰਨੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਈਥਾਨੋਲ ਨੀਤੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੰਡ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਘਟਿਆ, ਖੰਡ ਦਾ ਸਟਾਕ ਨੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਵਧਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੰਨੇ ਨੂੰ ਈਥਾਨੋਲ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵੱਲ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਖੰਡ ਸਟਾਕ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁਝੜਣ ਖੰਡ ਦੀ ਮਿਹਨਸ ਵਿੱਚ ਘੁਲ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਖੜਗੇ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਿੱਧੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 'ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ' ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। 'ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁਝੜਣ ਖੰਡ ਦੀ

ਮਿਹਨਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਤਰ ਗਈ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਿੱਧੇ ਸਵਾਲ : 1. ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਖੰਡ ਉਤਪਾਦਕ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਦਾ ਸਟਾਕ ਅੱਜ 9 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂ? ਅਸੀਂ ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ, ਫਿਰ ਸਟਾਕ 9 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਖੰਡ ਆਯਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਸੀਂ ਪੈਟਰੋਲ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਗੰਨੇ ਨੂੰ ਈਥਾਨੋਲ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਹਾਂ।'

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸਹਿਵਸ) ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸੰਭਾਵੀ ਗਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਅਟਕਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਹੱਲਾ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, 'ਆਪ' ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਬਲਤੇਜ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਸੀਨੀਆ ਇਸ ਵੇਲੇ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਸੀਨੀਆ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਲਤੇਜ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ 2015 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ

ਦਰਦਨਾਕ ਪਨੇ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਮੋੜ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਧਰਮੀਆਂ 'ਤੇ ਥੋੜੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲੇ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦਰਦ ਅਜੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਚਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਹੋਰਫੇਰ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਗਠਜੋੜ ਬਣਾ ਕੇ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੰਨੂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਮਸੀਨੀਆ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਦਿਆਂ ਬਲਤੇਜ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।'

‘ਆਪ’ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੀਲ ਗਰਗ ਨੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਗਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਹਵਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ‘ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ’ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਨੀਲ ਗਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2007-2017 ਦੀਆਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ, ਮਾਫੀਆ ਨੈੱਟਵਰਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਨਸ਼ੇ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਤੇ 3 ਆਜ਼ਾਦ ਕੌਂਸਲਰ ‘ਆਪ’ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸਵਾਗਤ

8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਰਨਾ : ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਹਿਲਜੁਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਨ ਜ਼ ਸ)-ਆਪ ਲਗਾਤਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਤੋਂ ਡਾ. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਆਜ਼ਾਦ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਰਾਥਾ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਕਬਾਲ ਵੰਸ਼ੀ, ਮੁਹੰਮਦ ਬਸੀਰ, ਮੁਹੰਮਦ ਹਬੀਬ, ਸੁਰੰਈਆ ਬੇਗਮ, ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਮਤਾਜ਼ (ਤਾਜ), ਜ਼ਾਹਿਦਾ ਪਰਵੀਨ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਸਲਮ (ਕਾਲਾ), ਪੰਜਾਬ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੁਹੰਮਦ ਓਵੈਸ, ਆਜ਼ਮ ਰਾਣਾ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਟਰੇਡ ਵਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ) ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਬਾਜ਼ ਰਾਣਾ (ਮੈਂਬਰ ਪੰਜਾਬ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ) ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪਟਿਆਲਾ (ਨ ਜ਼ ਸ) ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾਨ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਬੱਤਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦਤਾਰਪੁਰੀ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਖਲੀਲ ਨੇ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੌਕਸ਼ਾਹੀਆਂ, ਵਿਤਕਰੇਭਾਜੀਆਂ, ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ, ਵਰਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣਾ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ, ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਦੀ ਨਿਘਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਜਤਨ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਬੋਝ ਵਰਕਾਂ 'ਤੇ ਪਾਉਣਾ, ਅਦਾਰੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ, ਵਰਕਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਵਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ, ਡਿਊਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ 9 ਨੇ ਲਿਆ ਹਲਫ਼

ਪਹਿਲੀ ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਰੈਲੀ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦੀ

ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਪੈਸੇ-ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰਾਂਗੇ : ਕਾਰਨੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। 9 ਵਧੀਕ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 19 ਹੋ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦੋਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਜੱਜ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ 18 ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਪਿਛਲਾ ਐਕਤਾ 13 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਾਥੇ ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਨਵੇਂ ਵਧੀਕ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹਿਲਾ ਜੱਜ ਮੌਨਿਕਾ ਫਿੱਬਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਬੁਨਾ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਦਿਵਿਆ ਸ਼ਰਮਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਰਾਜੇਸ਼ ਗੋਂਡ, ਸੁਨੀਸ਼ ਬਿਦਲਸ਼, ਮਿਦਰਸ਼ੀਤ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਮਲਿਕ ਨੇ ਵੀ ਵਧੀਕ ਜੱਜਾਂ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮਹਿਲਾ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਲਕਾ ਸਰੀਨ, ਅਰਚਨਾ ਪੂਰੀ, ਲਪਿਤਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਨਿਧੀ ਗੁਪਤਾ, ਅਮਰਜੋਤ ਭੱਟੀ, ਮਨੀਸ਼ਾ ਬੱਤਰਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀਵਨ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੁਦੀਪਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੀਰਤੀ ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਪੰਨੂ, ਰੁਪਿੰਦਰਜੀਤ ਚਾਹਲ, ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਸਿੰਘ ਨਾਗਪਾਲ, ਅਰਾਧਨਾ ਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਐਡਮਿਟਨ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ

ਐਡਮਿਟਨ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅਲਬਰਟਾ ਦੇ ਐਡਮਿਟਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਚਾਕੂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਇੱਕ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰਸਿੱਖ ਮੰਦਰ ਕੈਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੇਰ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਵੇਲੇ ਵਾਪਰੀ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਸਵੇਰੇ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ। ਐਡਮਿਟਨ ਪੁਲਸ ਨੇ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸਹਿਵਸ) ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਪਹਿਲੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਮਲੀਲੂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ 'ਦੇਸ਼ ਬਚਾਏ-ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਚਾਏ' ਰੈਲੀ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਪੁੱਜਣਗੇ ਤੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨਗੇ।

ਤਰਸਿੱਕਾ (ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਸਾਧੂਪੁਰ) : ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ 1 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਮਲੀਲੂ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਦੇਸ਼ ਬਚਾਏ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਚਾਏ' ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਤਰਸਿੱਕਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਗਰ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੇਤ ਸਿੰਘ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਗਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਯਾਮਪੁਰ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਖਜਾਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ- ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਫਿਰਕੂ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਆੱਨ ਪੀ ਕੇ ਖਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ, ਅੰਦਰ ਵਧ ਰਹੇ ਨਸ਼ਿਆਂ, ਗੈਂਗਸਟਰਵਾਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸਹਿਵਸ) ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਪਹਿਲੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਮਲੀਲੂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ 'ਦੇਸ਼ ਬਚਾਏ-ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਚਾਏ' ਰੈਲੀ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਪੁੱਜਣਗੇ ਤੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨਗੇ।

ਤਰਸਿੱਕਾ (ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਸਾਧੂਪੁਰ) : ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ 1 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਮਲੀਲੂ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਦੇਸ਼ ਬਚਾਏ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਚਾਏ' ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਤਰਸਿੱਕਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਗਰ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੇਤ ਸਿੰਘ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਗਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਯਾਮਪੁਰ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਖਜਾਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ- ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਫਿਰਕੂ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਆੱਨ ਪੀ ਕੇ ਖਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ, ਅੰਦਰ ਵਧ ਰਹੇ ਨਸ਼ਿਆਂ, ਗੈਂਗਸਟਰਵਾਦ

ਅੱਜ-ਨਾਮਾ

ਹੁੰਦੇ ਦਰਜ ਹਨ ਕੇਸ ਤਾਂ ਦਰਜ ਰਹਿੰਦੇ, ਅੱਗੇ ਕਦਮ ਨਾ ਰਿਹਾ ਕੋਈ ਚੁੱਕ ਬੋਲੀ।

ਕਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣੀ ਫਾਈਲ ਪੈਂਦੀ, ਉੱਡਦਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਖੁੱਕ ਬੋਲੀ।

ਰੋਂਦੇ ਲੋਕ ਕਦੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰਾਂ ਵਾਲੇ, ਅੱਬਰੂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਰੌਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕ ਬੋਲੀ।

ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਤੇ ਲਮਕੀ ਹਨ ਕੇਸ ਜਾਂਦੇ, ਬੰਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਜਾਣ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਕ ਬੋਲੀ।

ਖਿਝ ਕੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਮਸਲੇ ਐਵੇਂ ਨਾ ਲਟਕਦੇ ਰਹਿਣ ਬੋਲੀ।

ਬਣੀ ਖਬਰ ਆ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ, ਵਗਦਾ ਦਿੱਸਦਾ ਉਵੇਂ ਹੈ ਵਹਿਣ ਬੋਲੀ।

-ਤੀਸ ਮਾਰ ਖਾਂ

ਟਰੈਫਿਕ ਚਲਾਨਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ, ਪਰ ਵਸੂਲੀ ਘਟੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਟਰੈਫਿਕ ਚਲਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਦੇਖਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ 53,973 ਚਲਾਨ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਥੇ ਹੀ 2025 ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 20.47 ਲੱਖ ਹੋ ਗਈ, ਜੋ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 38 ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ 2026 ਦੇ ਮਹਿੰਜ ਸੱਤ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਮੁੜ ਉੱਗਣਾ ਹੋ ਕੇ 41.38 ਲੱਖ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੇਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਚਲਾਨ ਅਣਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਕੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਉੱਚ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਪਰਿਵਾਰਨ ਈ-ਚਲਾਨ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਰਕਾਰੀ ਐਂਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਚਲਾਨ ਅੰਕੜਾ ਵਸੂਲਿਆ ਗਿਆ ਮਾਲੀਆ 2024 ਵਿੱਚ 1,370 ਰੁਪਏ

ਸੀ, ਜੋ 2025 ਵਿੱਚ ਘਟ ਕੇ 601 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਹਿੰਜ 118 ਰੁਪਏ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ ਇਸ ਵਿੱਚ 91 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2026 ਵਿੱਚ ਚਲਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ 60 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ।

2025 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 20,46,881 ਚਲਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਕੁੱਲ ਐਂਕੜੇ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਸੂਲੀ ਰਿਕਾਰਡ 123.04 ਕਰੋੜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 6 ਅਗਸਤ ਦਰਮਿਆਨ, ਸੂਬਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 41,37,775 ਚਲਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੇ 2025 ਦੇ ਐਂਕੜੇ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੈ, ਪਰ ਵਸੂਲੀ ਸਿਰਫ਼ 49.02 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੀ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ।

MEHR CHAND POLYTECHNIC COLLEGE

ESTD. 1954

JALANDHAR

(Govt. Aided DAV Institution)

• NBA Accredited Programs

• Approved By AICTE, New Delhi

• Affiliated to Punjab State Board of Technical Education & Industrial Training, Chandigarh

COURSES OFFERED:

3 YEARS DIPLOMA (AFTER MATRIC)

• Civil Engg. • Electrical Engg.

• Mechanical Engg. • Elec. & Comm. Engg.

• Computer Science & Engg.

• Automobile Engg.

• Pharmacy Diploma (2 Years Diploma)

ADMISSION OPEN SESSION-2026-27

Only Few Vacant Seats Left

Seats also available for +2 pass, ITI/ Vocational pass under LEET

Scholarship Available for SC/ST & Economically Backward Students

Winner of Outstanding Polytechnic Award at National Level in 2025 from NITTTR, Chandigarh

mcpolyjal@yahoo.co.in

www.mcpolyjal.com

www.facebook.com/mcpolyjal

www.instagram.com/official_mehrchandpoly

www.x.com/MehrChandPoly

0181-2250184, 98039-63928, 98786-01197

Dr. Jagroop Singh
Principal

ਇੱਕੋ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ‘ਚੋਂ 10 ਦਿਨਾਂ ‘ਚ 3 ਮੋਟਰਾਂ ਚੋਰੀ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਲੱਖੀ 9 ਤੋਂ 10 ਅਗਸਤ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੋਰ ਉਸ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ‘ਚੋਂ 2 ਮੋਟਰਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਏ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਨੇ ਮਾਡੀਵਾੜਾ ਪੁਲਸ ਥਾਣਾ ‘ਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜੇ ਇਹ ਚੋਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰਾਤ ਫਿਰ ਚੋਰ ਉਸ ਦੇ ਖੇਤ ‘ਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੋਟਰ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਏ। ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਥਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਵਾਪਸ ਦਿਵਾਈਆਂ ਜਾਣ।

ਹੈਰੀਟੇਜ ਸਟ੍ਰੀਟ 55 ਲੱਖ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਮੁੜ ਤਿਆਰ ‘ੋ ਕੋਹਲੀ

ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਇਸ ਉੱਪਰ 55 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲੱਗਾਏਗੇ।ਹੈਰੀਟੇਟ ਸਟ੍ਰੀਟ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ, ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘੋਟਾਲੇ ਹੋਏ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲ ਇਸ ਦਾ ਨਰਕ ਭੋਗਿਆ।ਹੁਣ ਸੀਮੰਟਡ ਸੜਕ ਬਣਨ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਨਰਕ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇਗਾ।ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਟ ਕੇ ਸੀਮੰਟਡ ਸੜਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਤੇ ਮੇਅਰ ਕੁੰਦਨ ਗੋਗੀਆ ਸਮੇਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਜਾ ਗਰੇਵਾਲ, ਫੌਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਤੇ ਮੇਅਰ ਕੁੰਦਨ ਗੋਗੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਨੇਕਦੇਹਾਂ ਤੇ ਨਰਗ ਉਨਾਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਤੇ ਕਾਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਮਟੀਰੀਅਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।ਜੇਕਰ ਘਟੀਆ ਮਟੀਰੀਅਲ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਮੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਸਖਤ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੀ ਪੀ ਐੱਫ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਸਤੱਜ ਰੈਲੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਤਿਆਰੀ

ਗੁਰੂ ਹਰਸਹਾਏ (ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੋਚੀ)-ਸੀ ਪੀ ਐੱਫ. ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤਹਿਸੀਲ ਗੁਰੂ ਹਰਸਹਾਏ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਰੇਲਵੇ ਪਾਰਕ ਗੁਰੂ ਹਰਸਹਾਏ ਵਿਖੇ ਹੋਈ।ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ 23 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਤੱਜ ਵਿਖੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਰਮੀ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰੈਲੀ ‘ਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਨ ਨੇ ਰੈਲੀ ਤੇ ਜਾਣ ਸੀ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ ਤਹਿਸੀਲ ਗੁਰੂ ਹਰਸਹਾਏ ਨੇ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵੀਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਖੂਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਮੈਡੇਮ ਅਮਰਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ।ਵਿਧਾਨ ਲੋਟਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੈਲੀ ‘ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਹਰਸਹਾਏ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕਾਕਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਣਗੇ।ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਊਰ ਨੂੰ ਭੱਤ ਟੀਚਰ ਨੇ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਵੀਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਰਮੀ ਬਜਤ ਵਧੀਆ ਹੈ ਤਾਂ ਐੱਮ. ਐੱਨ. ਏ. ਤੋਂ ਸੰਬਧ ਪਾਲੀਸੈਂਟ ‘ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ।ਅਧਿਆਪਕ ਆਗੂ ਸਤਨਾਮ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣਰ ਵਿਕਰ ਨੇ ਰੈਲੀ ‘ਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਗੁਪ-ਰੇਖਾ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਤਿਨ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਜੈ ਬੱਬਰ, ਬਿਦਰ ਵੜਵਾਲ, ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਲਖਮੀਰਥਾ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਐੱਨ ਜੀ ਓ ਮਾਨਫਰੰਸ ‘ਚ ਨੇਕੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਉਠਾਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਐੱਨ.ਜੀ.ਓ. ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਨੇਕੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਬੁਢਲਾਡਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਵੇਲੋਂ ਡੈਲੀਗੇਟ ਵਜੋਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਜ਼ਰਦਾਰ ਵੱਲ ਨਾਲ ਉਠਾਏ।ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਤੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਪਹੁੰਚੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੋਂ ਨੇਕੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਤੇ ਖੁਨਦਾਨ ਚਾਹੀਦੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਨੇਕੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਵੇਲੋਂ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੇਲੋਂ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਖੁਨਦਾਨ ਕੰਪਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਵੱਧ ਸਹਿਯੋਗ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ।ਨੇਕੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਖੂਣਾ ਦੇ ਯੂਨਿਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਧਾਈ ਗਰੀ ਭੀਸ ‘ਤੇ ਮੁਫ਼ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐੱਨ.ਜੀ.ਓਜ ਵੇਲੋਂ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।ਨੇਕੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਬੁਢਲਾਡਾ ਵੇਲੋਂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਣ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੀਤੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਨ ਵੱਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਮਕੁਮਾਰੀਜ਼ ਆਸ਼ਰਮ ਵੇਲੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖੜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕੀਤਾ ਸਨਮਾਨਤ

ਸੁਨਾਮ (ਅੰਬਕ ਬਾਂਸਲ, ਹਾਕਮ ਭੱਟੀ)-ਸਥਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮਕੁਮਾਰੀਜ਼ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਖੇ ਸੰਸਥਾ ਵੇਲੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਦਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਸ਼ਰਮ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਕਾ ਬੀ ਕੇ ਮੀਰਾਂ ਦੀਦੀ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵੇਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਸੇਵਾ ਦੱਸਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਂਦੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉਠਾ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮਕੁਮਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਵੰਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੱਖੜੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੱਖੜੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਿਕਾਤ ਦਾ ਤਰ੍ਹਿਕਾਤ ਫੌਡ ਭਾਈ ਦੇ ਪੰਮ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਪਥਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਪ੍ਰੇਮ, ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਚਗੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਡੇਵਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖੜੀ ਬੰਨ ਕੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਤਣਾਉ ਮੁਕਤ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਉਸਾਰੂ ਚੰਗੀ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ, ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੱਖੜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿਟੀ ਮੀਡੀਆ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਰੁਣ ਬਾਂਸਲ, ਸੁਪਰਡਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰਾਏਗੜ, ਅਰੰਥ ਸਿੰਘ ਮੋਰਾਂਵਾਲੀ, ਸ਼ੇਲੀ ਬਾਂਸਲ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਲਾਲੀ, ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਰਮੇਸ਼ ਗਰਗ ਤੇ ਆਧੂ ਭੋਗਰਾ, ਬੀ ਕੇ ਮੀਰਾਂ ਦੀਦੀ, ਬੀ ਕੇ ਮਾਧੂਰੀ ਦੀਦੀ, ਕੰਚਨ ਦੀਦੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੇਦ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਸੱਚਰ ਵੇਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ

31 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਅਰਬੀਆਂ ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਫਰੀਦਕੋਟ (ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ)-ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਅਰਸ਼ ਸੱਚਰ ਵੇਲੋਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੱਛਿੰਗ ਪਏ ਜਾਇਜ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋਕ-ਸੇਵਾ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਅਰਸ਼ ਸੱਚਰ ਨੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦਾ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕੰਮ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੱਛਿੰਗ ਪਏ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਣੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪੀਆਂ 31 ਅਗਸਤ 2026 ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੋੜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਪਟਵਾਰਖਾਨਾ, ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, ਪੰਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ, ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ, ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਨਹਿਰੀ ਤੇ ਸਿਚਾਰੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਬਿਜਲੀ, ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਲੋਕ-ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਜਾਇਜ਼ ਮਾਮਲੇ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।ਇਸੇ ਲੋਕ-ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਸਾਰੀ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਰੋਕਣਾ ਸਿੱਧਾ ਧੋਖਾ : ਸੀਟੂ

ਰਾਏਕੋਟ (ਸੰਤੋਖ ਗਿੱਲ)-ਭਾਰਤ ਨਿਗਮਤ ਮਿਜ਼ਤਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ (ਸੀਟੂ) ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਲਡਿੰਗ ਤੇ ਹੋਰ ਉਸਾਰੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਉਸਾਰੀ ਕਿਰਤੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਭ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾਉਣ

ਲੱਗੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਧੋਖਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਗੋਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਤਰ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਲੱਚਮਾ ਨੇ ਸ਼ਬਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਾਰੀ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕੇ ਹੋਏ ਲਾਭ ਤਰੱਤ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਜਬੇਦੀ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਵਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਵੇਗੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਦਲਾਅ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅ ਪੁੱਠਾ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਕਿਰਤੀਆਂ ਲਈ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਦੀਆਂ ਜਬੇਬੇਦੀਆਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਅਦ 1996 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ

ਅੱਧਾ ਕਿੱਲੋ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਦੋ ਅੱਰਤਾਂ ਸਣੇ ਚਾਰ ਤਸਕਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਰਾਏਕੋਟ (ਸੰਤੋਖ ਗਿੱਲ)-ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿੱਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਲੁਧਿਆਣਾ (ਦਿਹਾਤੀ) ਪੁਲਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਧਾ ਕਿੱਲੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਕਥਿਤ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅੱਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਜਗਰਾਊ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਚਚਰਾਣੀ ਵਾਸੀ ਕਿਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਕਿਰਨ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਜੱਗਾ ਵਾਸੀ ਮਜੀਨਾ ਰੋਡ, ਨੌਬਹਿਰਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਪੂਜਾ ਰਾਣੀ ਵਾਸੀ ਸ਼ਿਮਲਾਪੁਰੀ, ਹਾਲ ਵਾਸੀ ਚੀਫ਼ ਡੇਅਰੀ, ਨਵੀਂ ਕਾਲਨੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਸੋਨੀਆ ਰਾਣੀ ਵਾਸੀ ਚੰਡ ਬੰਸੀ ਦੌਲਤ ਤਾਂ ਗੁਮਿਆਰਪੁਰ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ।ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 (ਸੀ), 25, 61, 85 ਤਹਿਤ ਥਾਣਾ ਜੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਐਕਟਿਵਾ ਸ਼ਰੂਟੀ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਜੱਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੰਦ ਨਾਲ ਤਾਰ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੁਲਸ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਚੌਕੰਨੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।ਥਾਣਾ ਜੱਥਾਂ ਦੀ ਮੁਖੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਿਰਨਦੀਪ ਕੌਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਵੇਲੋਂ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਚੌਕ ਜੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਹਿਰਾਵਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੁੰਨਾਸਨ ਸਿੰਗਲਾ ਕਾਲਨੀ ਵਿੱਚ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖੋਪ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਪੁਲਾਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਬਤ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਤਹਿਤ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹੀ ਗਈ। ਪੁਲਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਥਿਤ ਤਸਕਰ ਗਰੁੱਹ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਤਾਰ ਜੁੜੇ ਹਨ।ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਲਾਣ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਦੋ ਦਿਨ ਦੇ ਪੁਲਸ ਰਿਮਾਂਡ ‘ਤੇ ਪੁੱਕਰਿਫ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ।ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ (ਦਿਹਾਤੀ) ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਅੰਕੁਰ ਗੁਪਤਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਬੁਦ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਰਿਮਾਂਡ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਲੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

‘ਜੁਦਾ’ ਦੀ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਲਈ ਹਨੀ ਫੱਤਣਵਾਲਾ ਦੇ ਗ੍ਰਾਹਿ ਪੁੱਜੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੱਧੂ

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਸ਼ਮਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਪੂਜਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)-ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ‘ਜੁਦਾ’ ਦੀ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਨੀ ਫੱਤਣਵਾਲਾ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਪੁੱਜੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਫੱਤਣਵਾਲਾ ਪਰਵਾਰ ਵੇਲੋਂ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਤੇ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਗੁਲਾਬ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ‘ਤੇ ਪੱਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਥੀਆਂ ਵੇਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਹੋਇਆ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਗੁਲਾਬ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਨੀ ਫੱਤਣਵਾਲਾ ਨੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਿਆਂ ਕੇਕ ਕੱਟ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪਠਾਂ ਨੂੰ ਤਸਕਰੀ ‘ਚ ਪਹੋਇਆ ਤੇ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਲਈ ਸ਼ੁੱਭ-ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਮਲੱਟ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ‘ਚ ਆਪਣੇ ਫੋਨਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ‘ਜੁਦਾ’ ਦੇ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਸੀਤੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਿੱਲ ਰੱਤਾਂ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਹਰਦੀਪ ਮੀਨ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀਪ ਸਦੀਪ ਤਾਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫੱਤਣਵਾਲਾ ਤੇ ਜੈ ਰਾਜ ਬਰਾੜ ਫੱਤਣਵਾਲਾ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਸਟਾ 1 ਦੇ ਬਾਕੀ…

ਸੁਖਬੀਰ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ…

ਦੇ ਸੋਕਣ ਨੇ ਪੂਰੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ, ਰੇਤ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਾਫੀਆ ਦਾ ਉਭਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਹੁਣ ਰਵਨੀਤੇ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਵੇਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਨੀਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਨੀਨਲ ਗਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹੁਣ ਨਾਕਾਮ ਗਨਝੌਜਾਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਇੱਤਥਾਸਾਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾ ਕਿਹਾ, ‘ਲੋਕ ਕੌਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਪੱਤਰਾਨਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਵਾਜਬ ਮੁੱਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ, ਖੇਤਾਂ ਤੇ ਹੱਤ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਏ, ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਦੀ ਸਕੂਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਵੇ।’

ਪਾਠਨੀ ਸਤੰਬਰ ਦੀ…

ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ। ਜਥਾ ਮਾਰਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਵੇਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੋਹਲਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸੁਬੇਦਾਰ ਲੇਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਜਥਾ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲੀਅਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡੀਵਿੰਡ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਪੁੱਜੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਮੱਰੀ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਮਾਤ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਗੂਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਆਗੂਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਨੋ-ਨਿੰਦ ਵਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋਕਾਈ ਦੀਆਂ ਜਮਾਤ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਖੰਡ, ਘਿਓ, ਤੇਲ, ਦਾਲਾਂ, ਪੈਟਰੋਲ, ਡੀਜ਼ਲ, ਗੈਸ ਸਮੇਤ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਈ ਕਦਮ ਉਠਾ ਰਹੀਆਂ।ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਫਰਾ-ਤਰਫੀ ਵਾਤਾ ਮਾਹੌਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਗੂਆਂ 1 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ‘ਬਦਲਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ’ ਰੈਲੀ ਲਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।ਆਗੂਆਂ ਕੱਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਗ ਰਹੇ ਛੇਵੇਂ ਦਰਿਆ ਅਤੇ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਲੁੱਟਾਂ-ਖੋਹਾਂ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਥਾ ਮਾਰਚ ਚੋਹਲਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਨਿੱਕਾ ਚੋਹਲਾ, ਮੁਹਾਵਾ ,ਵਰ੍ਹਿਆ ਨਵੇਂ, ਪੁਰਾਣੇ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਨੌਬਹਿਰਾ ਪਹੁੰਆਂ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਹਾਕਮਾਂ ਸਿਖਵੰਡ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ।ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਾੜ ਆਰਿਥ ਕਮੇਂਟਵਾਲਾ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੋਹਲਾ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਚੋਹਲਾ, ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਚੋਹਲਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕੰਪਿਊਟਰ ਟੀਚਰ ਯੂਨੀਅਨ ਵੇਲੋਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਫਰੀਦਕੋਟ (ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ)-ਕੰਪਿਊਟਰ ਟੀਚਰ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਦੋ ‘ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੀਆਂ ਵਿਭਾਗੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂਦਿਆਂ ਘਨੂੰਈਆਂ ਕਰੇ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਰਦਾਰ ਰੋਸ ਪਰਨਾ ਦਿੱਤਾ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਤੇ ਵਾਅਦਾਖਲਾਡੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਮ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਰੋਸ ਦੇ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਤਲਾ ਡੁਕਿਆ।ਪਰਨੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਯੂਨੀਅਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਧਿਆਪਕ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਵੇਲੋਂ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੇ ਭਰੋਸਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਹੈ।ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਲਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਸਬਾਈ ਹੱਲ ਨਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਥਾਸ਼ਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।ਇਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਹਿਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੁਨੀਤਾ ਰਾਣੀ, ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਵਨੀਸ਼ ਮੋਗਾ, ਨਰਪਿੰਦਰਜੀਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਬਰਾੜ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਾਧੂ ਨਗਰ, ਕਪੂਰੀ ਤੇ ਅਲੀਪੁਰ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਆਗੂ ਤੇ ਪਰਵਾਰ ‘ਆਪ’ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਪਾਰਟੀ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲੇਗਾ : ਹਡਾਣਾ

ਦੇਵੀਗੜ੍ਹ/ਸਨੌਰ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ)-ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕਾ ਸਨੌਰ ਇੰਚਾਰਜ ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੋਧ ਸਿੰਘ ਹਡਾਣਾ ਵੇਲੋਂ ਪਿੰਡ ਸਾਧੂ ਨਗਰ, ਕਪੂਰੀ ਤੇ ਅਲੀਪੁਰ ਵਜੀਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਵੇਲੋਂ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਚੌਕ ਜੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਹਿਰਾਵਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੁੰਨਾਸਨ ਸਿੰਗਲਾ ਕਾਲਨੀ ਵਿੱਚ ਹੈਰੋਇ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ’ਤੇ ਚੋਰਾਂ ਦਾ ਧਾਵਾ

ਸੱਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਤੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਫੁੱਟ ਕੇਬਲ ਵੱਢ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਚੋਰ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ’ਚ ਸਹਿਮ

ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ (ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੌਹਗੜ੍ਹ)–ਕਸਬਾ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਗੰਗੋਹਰ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਲੰਘਦੇ ਕਲਿਆਣਾ ਰਜਵਾਹੇ ਦੀ ਪਟੜੀ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ

ਚੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੋਰ ਸੱਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਕੇਬਲ ਤਾਰਾਂ ਵੱਢ ਕੇ ਲੈ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਤੇ ਸਹਿਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਕੋਠੀ ਦੇ ਜਿੰਦਰ ਤੋੜ ਕੇ ਮੋਟਰ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 60 ਫੁੱਟ ਕੇਬਲ ਤਾਰ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੋਟਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 100 ਫੁੱਟ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਰੀਕੇ ਦੀ ਮੋਟਰ ਤੋਂ 40 ਫੁੱਟ, ਬੱਗਾ ਸਿੰਘ ਰਾਏਸ਼ਰੀਏ ਦੀ ਮੋਟਰ ਤੋਂ 40 ਫੁੱਟ ਤੇ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦੀ ਮੋਟਰ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 40 ਫੁੱਟ ਕੇਬਲ ਤਾਰ ਵੱਢ ਕੇ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕਰੀਬ 280 ਫੁੱਟ ਕੇਬਲ ਤਾਰ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੋਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਸਵੇਰੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਲੱਗਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਹਰਾ ਚਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ।ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਤੋਂ ਮੋਟਰਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਣ ’ਤੇ ਤਾਰਾਂ ਵੱਢੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੰਦਰਾਨ ਵੀ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰਾਂ ਤੋਂ ਕੇਬਲ ਤਾਰਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਧਾਨਸ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਚੋਰ ਗੋਰੁਹ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਥਾਣਾ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਾਤਰਾਂ

ਬਿਜਲੀ ਕੱਟਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ

ਬਰੇਟਾ (ਗੀਤਵਾਲ)-ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਲੰਗ ਹਰੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੱਟਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਗੈਰਮੀੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਘੰਟਿਆਂਬੱਧੀ ਬਿਜਲੀ ਗੁੱਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਆਮ ਜਨਤਾ, ਵਪਾਰੀ ਵਰਗ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸਭ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।ਵਸਨੀਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਕਈ-ਕਈ ਵਾਰ ਬਿਜਲੀ ਆਉਂਦੀ-ਜਾਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੱਕ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਛੱਟੇ ਦਰਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਫੈਕਟਰੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ-ਹੱਦਾ ਨੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਸ਼ਾਬਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਾ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।ਸਬੋਧਤ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ’ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕੀ ਦੀ ਵਧੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਕੱਟਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੱਲ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਹਾਦਸੇ ’ਚ ਪੁੱਤ ਦੀ ਮੌਤ, ਮਾਂ ਗੰਭੀਰ

ਸ਼ਿਰਸਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਮਾਲਸ਼ਾ)-ਏਲਗੀਵਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ।ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਲੰਘੀ ਰੇਲ ਸ਼ਾਮ ਕੰਮ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਰੋੜਤੀ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ।ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਾਈਪਾਸ ’ਤੇ ਜੋ ਜੇ ਹਨੂਮਾਨ ਟਰੈਕਟਰ ਏਜੰਸੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਇੱਕ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।ਮੌਣ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਗੰਗੀਰ ਸਾਹਿ ਗੰਗਸੀਆਂ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਰੋਡਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਗੰਗੀਰ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਮੱਖਣ ਦੀ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਅਗਰੇਹਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਰੋਡਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਪੁਲਸ ਨੇ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰ ਚਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਬੱਕਰੀਆਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਗਰੇਹ ਦੇ 4 ਮੈਂਬਰ ਕਾਬੂ

ਬਠਿੰਡਾ (ਪਰਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ)-ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਸ ਦੀ ਪਥਰਾਲਾ ਚੌਕੀ ਨੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਗਰੇਹ ਪਿਲਾਫ ਤੇਜ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਠ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਗੈਡੀ ਐੱਸ ਪੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਥਰਾਲਾ ਤੇ ਕੁੱਟੀ ਕਿਲਨਪੁਰਾ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੱਕਰੀਆਂ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ’ਤੇ ਚੋਕੀ ਦੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਰਾਗਾਂ ਦੇ ਆਪਾਹ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਪਥਰਾਲਾ ਪੁਲਸ ਨੇ ਅੱਠ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ।ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਰੇਹ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਾਰਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।ਪੁਲਸਾ ਚੌਕੀ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਰੈਲੀ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਧਰਨੇ ’ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਦੋਰਥਾ (ਰਹਿੰਦਰ ਸੰਤੋਹ)–ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ– 1936 ਦੀ ਸੂਬਾ ਕੌਮਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਗੜ੍ਹ (ਸੰਗਰੂਰ) ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ।ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਹਾਲਗੜ੍ਹ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਲੰਘਾ ਜੱਥਾ ਪੱਕ ਰਹੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪੱਧਰ ਦੀ ਇੱਕ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਜਾ ਅਲ ਇੰਡੀਆ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼੍ਰਮੀਲਾਇਤ ਕਰੇਗੀ।

ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ 1 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ 7 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਇੱਕ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਇਸ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਤੋਂ ਭਾਤਾਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣ ਦਾ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਧਰਨਾ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਮੇਨੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਹੋਰ ਸੁਲਾਹ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਮੁਕਤ ਪਾਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ

ਭਾਰਤ ਨਗਰ ’ਚ ਹੋਈ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਟਰੇਸ

ਕਰੀਬ 2 ਕਿੱਲੋ 400 ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਤੇ 3 ਕਿੱਲੋ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਰਾਮਦ

ਬਠਿੰਡਾ (ਪਰਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ)–ਸ੍ਰ. ਅਰੂਣ ਮੁੰਡਨ ਪੀ ਪੀ ਐੱਸ. ਡੀ.ਐੱਸ ਪੀ. (ਸਿਟੀ-2) ਬਠਿੰਡਾ, ਸ੍ਰ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. (ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ) ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮੁੱਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਥਾਣਾ ਕੋਟ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਸਟਾਫ-2 ਦੀ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੁੱਕੱਦਮਾ ਉਕਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੀਬ 2 ਕਿੱਲੋ 400 ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਤੇ ਕਰੀਬ 3 ਕਿੱਲੋ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਮੁੱਦਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਬੀਤੀ 19 ਤਰੀਕ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਹ ਪਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਸੈਫਰੋਨ ਪੈਲੇਸ ਮੰੜ ਵਿਖੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਫੇਰਸ਼ਨ ’ਤੇ ਗਏ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਘਰ ਦੇ ਡਰਾਇਰ ਰੁਮ ਵਾਲਾ ਗੇਟ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕੱਪੜੇਬੱਧ ਟੁੱਟੇ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕਰੀਬ 2 ਕਿੱਲੋ 600 ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਤੇ ਪਰਸ ਵਿੱਚੋ 7000/- ਰੁਪਏ ਗਾਇਬ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਾਨਗਰੁ ਸੀਨੀਅਰ ਕਪਤਾਨ ਪੁਲਸ ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਚੋਰੀ ਦੀ ਵਾਰਦਾਦਾ ਨੂੰ ਟਰੇਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਦੀ ਤਵੜੀਸ਼ ਟੈਕਨੀਕੀਨ ਤੇ ਸੀ ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ ਕੈਮੀਰਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਡੀ ਪੁੱਤਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੌੜ ਕਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੱਸੀ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੌੜ ਮੌੜੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸ਼ੰਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਪੱਤ ਉਰਫ ਲਾਲਾ ਵਾਸੀ ਟੀਚਰ ਕਲੱਨੀ ਮੌੜ ਮੌੜੀ ਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਬਾਂਸਲ ਪੁੱਤਰ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਵਾਸੀ ਮੌੜ ਮੌੜੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਕਤ ਵਿੱਚ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਡੀ ਪੁੱਤਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੌੜ ਕਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੱਸੀ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੌੜ ਮੌੜੀ ਨੂੰ ਮੁੱਕਦਮਾ ਉਕਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।ਦਰਾਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਦਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਦੇਸਤ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੱਦਈ ਘਰ ਅਕਸਰ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮੁੱਦਈ ਦੇ ਘਰ ਬਾਰੇ ਸਭ ਪਤਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ’ਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਰੀ ਲਈ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸ਼ੰਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਪੱਤ ਉਰਫ ਲਾਲਾ ਵਾਸੀ ਟੀਚਰ ਕਲੱਨੀ ਮੌੜ ਮੌੜੀ ਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਬਾਂਸਲ ਪੁੱਤਰ ਬ੍ਰਿਜ ਜੱਸੀ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੌੜ ਮੌੜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ।ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਕਤ ਵਿੱਚ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿਲੀਭੂਗਤ ਕਰਕੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸ਼ੰਨੂੰ ਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਬਾਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਚੋਰੀ ਦੀ ਵਾਰਦਾਦ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਹੱਦ ਤੇ ਕਹਾਣੀ ਲਈ ਟੈਕਨੀਕਲ ਤੇ ਰਿਉਨਿ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਚਾਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਗੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੁਲਸ ਗਿਰਾਫ਼ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਸੰਗਰੂਰ (ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਿੰਘ)–ਸੀਪੀਆਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੌਂਸਲ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੁਤੰਤਰ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਸਾਬੀ ਗੁਰਮੱਲ ਸਿੰਘ ਘਨੌਰੀ ਕਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਬੀ ਨਵਜੜੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਵੈਟਿਰੀਆਣਾ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵੇ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਬੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਗੜ੍ਹ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਔਵਾਈਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੱਤਰ ਮੱਤਰ ’ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ’ਤੇ ਪਲੈਨਰੀਆ ਦੀ ਮੁਹੱਈਆ ਹੋ ਸਕੇ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰਧਾਨਸ ਵੱਲੋਂ ਜਲਦੀ ਪਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।

ਸਾਂਝਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੋਰਚਾ ਬਲਾਕ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ

■ ਸਤੰਸ ਮਹਾਂ ਰੈਲੀ ਤੇ 27 ਦੇ ਮਹਾਂਬੰਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੀਤੀ ਤਿਆਰੀ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ/ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ)–ਸਾਂਝਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੋਰਚਾ ਬਲਾਕ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਜਗਨਦੇਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਢਾਬਾਂ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਕਾਲੜਾ, ਜੰਗਿਰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੰਮਚੜ, ਛਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਧਉਰਾ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸੀਐਚਟੀ ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ’ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਬੋ ਤੋਂ ਉਲੀਕੇ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ 23 ਅਗਸਤ 2026 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਸਤੰਸ ਵਿਖੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸੀਪੀਐਫ ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਦੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਾਲੀ ਮਹਾਂ-ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ, 27 ਅਗਸਤ 2026 ਨੂੰ ਮਹਾਂਬੰਦ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਮੂਹ ਮੁੱਦਿਆਂ ’ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ

ਪਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਢਾਬਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਿਲਾਫ ਬਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਾਢੇ 4 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਮਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 18% ਭੀਏ ਤੇ 37 ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੱਤੇ ਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਅਧੂਰੇ ਨੋਟੀਫਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਰੇਅਮ ਹੋਂਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪਿਲਾਫ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਣ ਲਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਿਆਰ-ਬ-ਤਿਆਰ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ 7 ਅਗਸਤ ਦੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸੈਕਟਰ-39 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਰੈਲੀ ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਐੱਚ ਟੀ. ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਲਾਕ ਗੁਰੂ ਹਰਸਾਏ ਤਿੰਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਧ ਤਾਂ ਵੱਧ ਸਾਬੀ ਸਤੰਸ ਧਰਨੇ ਲਈ ਤਿਆਰ-ਬ-ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਫੇਰ 6 ਵਜੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਸਕੀਏ।

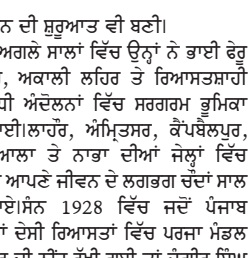
ਬਰਸੀ ’ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੋਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਲੋਕ-ਆਗੂ ਸਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੌਰ ‘ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ, ਦੋਸੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਰਜਾ ਮੰਡਲ ਅੰਦੋਲਨ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਜਾਮਗੁਰੀ ਸੰਘਰਸ਼’ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਿਹੀ ਦਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਹੱਥਾਇਆ।ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਹਿਮ ਅਧਿਆਇ ਹਨ।11 ਅਕਤੂਬਰ 1908 ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮਲਾਇਲਾ ਦੇ ਕੁਆਲਾਲੰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ।ਸਕੂਲੀ ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੋਗਾ ਨਾਲ ਸੰਬਧਤ ਸੀ।ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਸਕੂਲ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ।ਸਕੂਲੀ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕ ਕਰਮ ਚੰਦ ਤੇ ਬਰਮਾ ਨੰਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ।ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਨਾ ਡੂੰਘਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਦੱਚਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਮਰਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ’।

ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮੰਗੀ ਰੋਡ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨ-ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ, ਉੱਥੇ ਸੁਭਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ, ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਰ ਸ਼ਰੀਫ ਤੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਕਵੀਰਜ਼ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਬੈਠਕ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸੋਮੀਨਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ।ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੱਕੇ ਅੱਗੇ ਧਰਨੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਪਰ ਇਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ : ਪਰਜਾ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਜੋਗਾ ਇਸ ਦੇ ਮੰਗਰੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣੇ।ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂ ਹਨ। ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਹਿਮ ਅਧਿਆਇ ਹਨ।11 ਅਕਤੂਬਰ 1908 ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮਲਾਇਲਾ ਦੇ ਕੁਆਲਾਲੰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ।ਸਕੂਲੀ ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੋਗਾ ਨਾਲ ਸੰਬਧਤ ਸੀ।ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਸਕੂਲ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ।ਸਕੂਲੀ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕ ਕਰਮ ਚੰਦ ਤੇ ਬਰਮਾ ਨੰਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ।ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਨਾ ਡੂੰਘਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਦੱਚਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਮਰਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ’।

ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮੰਗੀ ਰੋਡ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨ-ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ, ਉੱਥੇ ਸੁਭਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ, ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਰ ਸ਼ਰੀਫ ਤੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਕਵੀਰਜ਼ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਬੈਠਕ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸੋਮੀਨਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ।ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੱਕੇ ਅੱਗੇ ਧਰਨੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਪਰ ਇਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ

ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 75,000 ਦਾ ਫੰਡ ਸੀ।ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕਰਮ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਕਾਮਰੇਡ ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਾ ਦੀ ਆਮਾਨਤ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸੋਸ਼ਵਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਹ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ।ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿਚਕਾਚਟ ਦੇ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਪਰਜਾ ਮੰਡਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ।ਇਹ ਘਟਨਾ ਅੱਜ ਵੀ ਜਨਤਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਮਿਸਾਲ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।1954 ਵਿੱਚ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਮਾਨਸਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ।ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1962, 1967 ਤੇ 1972 ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ।ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ, ਸ਼ਹਿਕਾਰਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ।ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਈ ਗਈ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।23 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਵਿਦਾਅ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੱਚੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਜਿੱਤਣ ਵਿੱਚ ਹੈ।ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਿਆਸਤਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਜੰਗੀਰਵਾਦੀ ਤੱਕ ਹਰ ਚੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਦਗੀ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਲੋਕ-ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਤੀ ਅਣੁੱਟ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅੱਜ ਵੀ ਪੁਰਣਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ।ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਸ ਲੋਕ-ਪੰਥੀ, ਜਾਮਗੁਰੀ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੰਧਾ ਨੂੰ ਨਮਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰ

ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ। ਮੇਸਰਜ਼ ਟਾਵਰ ਦੇ ਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦਿਪ ਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਕੈਂਪ ਆਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਗਰਮ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਬਲਾਪਾਕਸ਼ੀ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਧਵੀ ਨੀਲਮਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੂਨਦਾਨ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਮਾਨਣਯੋਜਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ

ਮਹਿਲਾ ਕੀਰਤਨ ਮੰਡਲੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਪੀਆਂ ਤੇ ਪੈਨ ਵੰਡੀ

ਮੋਹਟਿਆਣਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰਨੀ)- ਪਿੰਡ ਬਖਾਣਾ ਵਿਖੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਖਾਣਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਬਖਾਣਾ ਵਿਖੇ ਮਹਿਲਾ ਕੀਰਤਨ ਮੰਡਲੀ ਵੈਲਓਅਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤੀ ਬਖਾਣਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਨ ਵੰਡ ਗਈ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੌਥੀਆਂ ਨਬਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਏ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਨਬਰਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ੁਰੂਲਾ ਦਾ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਹਿਲਾ ਕੀਰਤਨ ਮੰਡਲ ਵੈਲਓਅਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਨੀਲਮ ਬਾਲਾ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵੈਲਓਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਯਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਵਿੱਕੀ ਪੱਥੀ, ਬਬਤੀਰ ਜੀਤ, ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਮੁਖਤਾਰ ਬਾਈਰਾਨੀ ਪੰਥੀ ਅਮਰਿਕਾ ਸ਼ਾਹ ਪੰਥੀ

ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ 63 ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਹੋਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪੇ

ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ(ਰਮੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ)-ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਪੀ ਡਬਲਯੂ ਡੀ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ 63 ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਹੋਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਹੋਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ-ਰਹਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ

ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਕੇਂਦਰ ਬੱਚਿਆਂ, ਗਰਭਵਤੀ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਲਪਰਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ੇਲਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਵਾਲ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਪੱਤਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਪੀ. ਏ. ਲਵਪਤੀ ਸਿੰਘ, ਮੈਡਮ ਰਸ਼ਪਾਲ ਕੌਰ ਸੀ ਡੀ ਪੀ ਓ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਕਲਾਨੌਰ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਕਲਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਲਰ ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਵ ਨਿਯੁਕਤ ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਹੋਲਪਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭਿੰਡੀ ਸੈਦਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੋਸ ਪਰਨਾ ਭਲਕੇ

ਅਜਨਾਲਾ (ਸੁਖਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ)-ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭਿੰਡੀ ਸੈਦਾਂ ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਅਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਚ ਆਮ ਜਨਤਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ, ਦਲਾੜਾਂ, ਪੱਛੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਤਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਾਹਪੰਖੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਤੇ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਜਮਹੂਰੀ ਕਿਸੇਤਾ ਸਭਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ, ਵਿਹਾਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭਿੰਡੀ ਸੈਦਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 24 ਅਗਸਤ ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਭਰਿਆ ਪਰਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਰਨੇ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਐੱਸ ਕੇ ਐੱਮ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਡਾ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ, ਦੋਸਾ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡੀ ਐਲਬ, ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਗੁਲਗੜ੍ਹ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਨੀਆਂ ਤੇ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇਪਾਲ, ਵਿਹਾਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਗਾ ਸਿੰਘ ਡੱਲਾ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਘੋਗਾ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਦਿਤ ਗੁਰਪਾਲ ਗਿੱਲ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ ਅੰਦਰ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਬੀਬੀ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਜਲਮਾਊਰ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ। ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋਮ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜੀ ਟੀ ਬੀ ਆਈ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ

ਧਾਰੀਵਾਲ, (ਮਨਦੀਪ ਵੀਰੀ)-ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ (ਜੀ. ਟੀ. ਬੀ. ਆਈ.) ਸਕੂਲ ਕਲਿਆਣਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ 'ਤੀਆਂ' ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹਰਮੋ-ਉਲਾਸ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰਵਾਇਤੀ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਕਰਵਾਏ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਛੇਵੀਂ ਤੋਂ ਨੌਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗਿੱਧੇ, ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦ ਸਭ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਐਨਥਰੀ ਕਲਾਸ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਹਾਗਾ ਅਤੇ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ

ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰਾਸਤ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਮੋਲ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣੀ ਦੀ ਅਸਲ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤਿਉਹਾਰ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਰਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਸੁਖਦੀਪ ਕੁਮਾਰੀ, ਰਵਦੀਪ ਕੌਰ, ਰਣਦੀਪ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੋਨੀਆ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

‘ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ’ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਭੋਮਾ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ (ਰਮੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ)-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (AI) ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ 2047 ਦੇ ਕੌਮੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਭੋਮਾ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਆਈ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਏ. ਆਈ. ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਉਂਦੇ ਕੁਰਾ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ ਸਰਬਤ ਹਰ ਪਿੱਛ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਏ. ਆਈ. ਲੈਬ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਸੋ ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਏ ਆਈ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਆਮ

ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਮੈਡਮ ਨਵਜੀਤ ਅਮਨ, ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਕੁਲਬੀਰ ਕੌਰ, ਗੁਰਮਿਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਦੀਪ ਮੈਡਮ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਮੈਡਮ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ. ਐੱਸ. ਏ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਹਰਪਨਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਮਾ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮਾਨ ਦੀ ਚਵਿੰਡਾ ਦੇਵੀ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ‘ਆਪ’ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਤਰਤਾ

ਮਸੀਨਾ/ਚਵਿੰਡਾ ਦੇਵੀ (ਜ਼ੋਰਿਮ ਆਨੰਦ/ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਸੁੰਦਰ)-ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ 26 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਮਸੀਨਾ ਦੇ ਕਸਬਾ ਚਵਿੰਡਾ ਦੇਵੀ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਫੇਰੀ ਅਤੇ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੋਤੀਆਰੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅੱਜ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤੇ ਅਹਿਮ ਇਕੱਤਰਤਾ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਤਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਰਾਇਲ ਵਿਲਾ, ਮਸੀਨਾ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਤਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ 26 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਚਵਿੰਡਾ ਦੇਵੀ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹਲਕਾ ਮਸੀਨਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਚਵਿੰਡਾ ਦੇਵੀ ਫੇਰੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਹਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਮੈਂਬਰ ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ, ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਦੀਪਪੁਰ, ਮੈਡਮ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਰਾਜਦੀਪ ਕੌਰ, ਸੋਨੀਆ, ਅਨੀਤਾ ਰਾਣੀ, ਵੀਨਾ ਰਾਣੀ, ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ, ਕਵੰਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ

ਕੌਰ, ਬਲਰਾਜ ਕੌਰ, ਸਰਪੰਚ ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਪੁਰ, ਸਰਪੰਚ ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲਾ ਗੁਜਰਾਂ, ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਨੁੱਖ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ, ਸਰਪੰਚ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੀਰਮ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਮਤੀ ਮੈਂਬਰ, ਤਰਮੋਜ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਸਰਪੰਚ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਰਨੌਰ, ਸਰਪੰਚ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਗ ਨਵੇਂ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਗਾ, ਸਰਪੰਚ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਮਾ, ਸਰਪੰਚ ਚੰਕ, ਭਿੰਦਾ ਗਮਾਣਾ ਚੰਕ, ਮਾਸਟਰ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗ ਕਲਾਂ, ਹਨੀ ਅਜਬਵਾਲੀ, ਪਿਕਾ ਮਸੀਨਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ

‘ਬਦਲਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ’ ਰੈਲੀ ਲਈ 1 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਚੱਲੇ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਲਈ ਜਥਾ ਮਾਰਚ

ਬਬਾਲ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)-ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ 1 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਮਲੀਲਾ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਦਲਾਅ ਰੈਲੀ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਚਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਨਿਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਕਾਈ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਕਸਬਾ ਚੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜਥਾ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਬਾਬਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਚੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਯਾਦਗਾਰ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਂਡਲੈਂਟ ਵੰਡ ਕੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਨੀਪਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਗਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ। ਜਥਾ ਮਾਰਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਮਾਂਡਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਦੇਹਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸੁਬੇਦਾਰ ਲੱਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਜਥਾ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਕਮਾਂਡਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੀਨ ਸਕੱਤਰ ਕਮਾਂਡਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਕੈਬੀਅਰ ਕਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡੀਵਿੰਡ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਪੁੰਨੀਵਾਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਜ਼ਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਾਟਨਿਆਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਂਦੀ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਮਾਤ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ 1 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ‘ਬਦਲਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ’ ਰੈਲੀ ਲਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨਾਰਥ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਭੇਟ

ਐਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਅੰਬੇਡਕਾ)-ਗੁਰੂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਏ. ਆਈ. ਸੀ. ਏ.

ਸੁਸਾਇਟੀ ਰੰਜਿ. ਵੱਲੋਂ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨਾਰਥ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵੰਡੀ ਗਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਇੱਕ ਸਾਦਾ ਸਮਾਗਮ ਵੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨਾਰਥ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਐਡੀਟਰ ਸਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇੜਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵੇਦ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹੀਨੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਧਾਰਮਿਕ

ਕਾਰਜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਚੰਗੇ ਵਰ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਰਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੈਡਮ ਕਮਲਦੀਪ ਕੌਰ (ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ) ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਿਰ੍ਹੰਗ ਗਿੱਧਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਖੂਬ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰੋਟਰੀ ਨਾਰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੀਤ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਸੇ ਮਲਿਕ, ਚੀਫ਼ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਵਿਜੇ ਭਸੀਨ, ਐੱਮ. ਓ. ਸੀ. ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਗਵਰਨਰ ਆਰ. ਐੱਸ. ਚੌਠਾ, ਪ੍ਰਤੀਤ, ਪ੍ਰੀਤ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਸਿਮਰਨ, ਨੰਗਾ, ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਰੱਖੜ ਪੁੰਨਿਆ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਾਏ ਜਾਣਗੇ. ਐੱਸ ਐੱਮ ਓ

ਬਿਆਸ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ) ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਗਰੀ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰੱਖੜ ਪੁੰਨਿਆ ਮੇਲੇ ਦੇ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਤੇ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਇਸਲਾਹ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ ਡਾਕਟਰ ਨੀਰਜ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਲਈ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਗ੍ਹਾ-ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਡਾਕਟਰ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਇਲਾਜ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 24 ਘੰਟੇ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮਾਂ ਤਾਇਨਾਤ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਮਬੂਲੈਂਸੀ ਸਹਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿੱਫਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਵਾਈਆਂ, ਐਂਥੈਲਜਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤੀ ਇਕੱਤਰਤਾ

ਦਵਰ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਐਮ੍ਰਿਤਸਰ-2 ਵਿਸ਼ਾ : ਇਤਕਾਲ ਨੰਬਰ 3757 ਵਰਾਸਤ ਵਾਕਿਆ ਰਕਬਾ ਪਿੰਡ ਬੱਲ ਕਲਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੋਟਿਸ ਬਨਾਮ : ਜਨਰਲ ਪਬਲਿਕ ਉਪਰੰਥਰ ਵਿਚੋਂ ਸੰਬੰਧੀ ਇਤਕਾਲ ਨੰਬਰ 3757 ਵਰਾਸਤ ਵੱਲੋਂ (ਸ਼ਿਵਰਾਮ) ਧਰਮਪਾਲ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਲਾਲ ਬਰਮਾ ਦੀਪਵਾ ਸ਼ਰਮਾ ਪੁੱਤਰੀ ਯਸ਼ਵਾਲ ਬਰਮਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਲਾਲ ਵਾਕਿਆ ਰਕਬਾ ਲੱਖ ਕਲਾਂ ਨਿਮਨਤਸਤਾਪਕ ਦੇ ਦਵਰ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਆਮ ਤੇ ਖਾਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਇਤਕਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹਿਸਤੀ 31/08/2026 ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਸਾਲਨਤਾ ਨੂੰ ਵਕਾਲਤਨ ਨਿਮਨਤਸਤਾਪਕ ਦੇ ਦਵਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਅਖ਼ਿਅਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਇਤਕਾਲ ਨਿਮਨਤਸਤਾਪਕ ਦੇ ਦਵਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਮਾ, ਸਰਪੰਚ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਰਨੌਰ, ਸਰਪੰਚ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਗ ਨਵੇਂ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਗਾ, ਸਰਪੰਚ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਮਾ, ਸਰਪੰਚ ਚੰਕ, ਭਿੰਦਾ ਗਮਾਣਾ ਚੰਕ, ਮਾਸਟਰ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗ ਕਲਾਂ, ਹਨੀ ਅਜਬਵਾਲੀ, ਪਿਕਾ ਮਸੀਨਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ

ਸਹੀ/- ਉਪ ਮੈਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਐਮ੍ਰਿਤਸਰ-2

(ਨੰ. 5, ਮਿਤੀ 20/8/26)

ਪਬਲਿਕ ਨੋਟਿਸ

ਵਿਸ਼ਾ : ਗੈਰ-ਮੁਸਵਕਾ ਵਸੀਅਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਆਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਪਤਨੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਹਿੰਦੋਰਗਲ, ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਤਲਵੰਡੀ ਚੰਧਰੀਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਕਾਲਤ ਸਿੰਘ 18.08.2026 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੁਸਵਕਾ ਵਸੀਅਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨਿਮਨ ਹਸਤਾਖਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਹਿੰਦੋਰਗਲ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਾਕੋਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੱਲ-ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੁਸਵਕਾ ਵਸੀਅਤ ਮਿਤੀ 17/04/2026 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੀ. ਜੇ. ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤਲਵੰਡੀ ਚੰਧਰੀਆਂ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਹਿੰਦੋਰਗਲ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਾਕੋਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਾ ਆਪਣੀ ਪੁੱਤਰੀ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ (ਪਤਨੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਦਵਾਨ ਨੰ. 253, 294 ਨਵੀਂ ਦਾਸਾ ਮੰਡੀ, ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਬੀਬੀ ਵਾ ਵਾਕਿਆ ਰਕਬਾ ਪਿੰਡ ਹਿੰਦੋਰਗਲ, ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਤਲਵੰਡੀ ਚੰਧਰੀਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੇਰ ਮਿਤੀ 30.05.2026 ਨੂੰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਸੀਅਤ ਕੋਰ ਧਾਰਾ 40/41 ਆਰੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਸੀਅਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਸਾਲਨਤਾ ਨੂੰ ਵਕਾਲਤਨ ਨਿਮਨਤਸਤਾਪਕ ਦੇ ਦਵਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਮਾ, ਸਰਪੰਚ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਰਨੌਰ, ਸਰਪੰਚ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਗ ਨਵੇਂ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਗਾ, ਸਰਪੰਚ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਮਾ, ਸਰਪੰਚ ਚੰਕ, ਭਿੰਦਾ ਗਮਾਣਾ ਚੰਕ, ਮਾਸਟਰ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗ ਕਲਾਂ, ਹਨੀ ਅਜਬਵਾਲੀ, ਪਿਕਾ ਮਸੀਨਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ

ਸਹੀ/- ਸਾਇੰਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਤਲਵੰਡੀ ਚੰਧਰੀਆਂ

(ਨੰਬਰ : 281 ਆਸੀ/ਮਿਤੀ 18.08.2026)

ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਭਰਾਈਵਰ ਕੋਲੋਂ ਆਟੋ ਖੋਹ ਕੇ ਫਰਾਰ

ਪਠਾਨਕੋਟ (ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)-3 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਟੋ ਖੋਹ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡਿੱਟੂ ਵਾਸੀ ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਆਟੋ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਲਈ ਖੜਾ ਸੀ, ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸ ਕੋਲ ਆਏ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਚੱਕ ਵਾਲੇ ਖੁਹ ਤੋਂ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਚੱਕ ਵਾਲੇ ਖੁਹ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਨਾਮਪੁਰ ਵੱਲ ਆਟੋ ਸੋੜਨ ਵੱਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਣੇ ਵੱਲ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੂਲ ਪਿਆਰਾ ਰੋਡ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਆਟੋ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਟੋ ਵਿੱਚੋਂ ਵੇਖੇ ਉਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਅਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਨਾਮਪੁਰ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੈਦ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਮਾਨ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਜੀਜੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ : ਆਪ

ਭੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)- ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿੱਧਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਮਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਬਿਤ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ

ਅੱਜ ਸਤੰਜ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਘਿਰਾਓ

ਗੁਰਾਇਆ (ਬਿੱਦਰ ਸੁੰਮਨ)- ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿਰਕੋਈ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਿਰਮੌਂਕ ਸਥੇਬੰਦੀਆਂ-ਸੀ.ਪੀ.ਐਫ. ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ, ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੰਗਰਾ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫ਼ੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ 23 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਤੰਜ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸਾਂਝਾ ਮੱਚ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਦਾਣਾ ਮੰਗੀ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਪਿੰਡ ਸਤੰਜ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨਗੇ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੀ.ਪੀ.ਐੱਫ. ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ) ਐੱਡ ਡਰੱਟ ਗੁਰਾਇਆ-1), ਪੰਮ ਪਾਸਿੱਧ (ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ) ਐੱਡ ਡਰੱਟ ਗੁਰਾਇਆ-2), ਅਮਰ ਕੁਮਾਰ (ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁ-2 ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਸ਼ਾਨਚੀ ਈ ਟੀ ਟੀ

ਯੂਨੀਅਨ), ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਟੀ ਟੀ ਟੀ ਯੂਨੀਅਨ), ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਰਾਮ (ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਟੀ ਯੂ ਗੁ-2) ਅਤੇ ਪਰੰਮ ਖਲਵਾੜਾ (ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁ-1) ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਲਾ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ 18 ਨਵੰਬਰ 2022 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਰਗ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਛਵਾਰਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ। ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ

ਇੱਕ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਅਤੇ ਬੁਝਾਪ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਵਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਹਾਜ਼ਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਨਾਂ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਾਥੀ, ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 23 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਤੰਜ ਪੁੱਜ ਕੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਇਸ ਆਰ-ਪਾਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਵਿੰਦਰ ਮਹਿਮੀ, ਸੰਦੀਪ ਢਾਕਾ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਜੇ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਰੇਨੂੰ ਗਾਬਾ, ਕਿਰਨ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਮੱਖਣ ਰਾਮ, ਅਮਨਦੀਪ, ਬੁਟਾ ਰਾਮ, ਧਰਮਿੰਦਰਜੀਤ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ, ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ, ਜਸਵੀਰ ਰਾਮ, ਹਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਲਵੰਤ ਕੁਮਾਰ, ਜਸਵੰਤ ਕੁਮਾਰ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਕੌਰ, ਸਨੀਤਾ ਰਾਣੀ, ਸ਼ੀਮਾ ਰਾਣੀ, ਰੋਜ਼ੇਬ, ਕਿਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਐਂਟੀ ਡਰੱਗ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਪੀਕਰ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ)- ਨਸ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਲ 2027 ਤੱਕ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਐਂਟੀ ਡਰੱਗ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਐਂਟੀ ਡਰੱਗ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਸਾਰੂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ

ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਂਟੀ ਡਰੱਗ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਏ ਜੀ ਆਈ ਇਨਫਰਾ ਲਿਮਿਟਡ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਤੇ ਸਨਮਾਨ

ਜਲੰਧਰ (ਰਾਜੇਸ਼ ਥਾਪਾ)- ਏ ਜੀ ਆਈ ਇਨਫਰਾ ਲਿਮਿਟਡ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫੋਰਬਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਪੈਸਿਫਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ 200 ਉੱਤਮ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਅਮਰੀਕਨ ਡਾਲਰ ਇਕ ਬਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 27 ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਏ ਜੀ ਆਈ ਇਨਫਰਾ ਲਿਮਿਟਡ ਲਈ ਇਹ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਫਲਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਹਨਤ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੌਮਕਾਜ, ਚੰਗੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ

ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਏ ਜੀ ਆਈ ਇਨਫਰਾ ਲਿਮਿਟਡ ਨੇ ਗੈਲਾਸ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਜੈਕਟਾਂ, ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ, ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਲਬਧੀ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਸੋਚ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮਰਥਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਏ ਜੀ ਆਈ ਇਨਫਰਾ ਲਿਮਿਟਡ

ਲਗਾਤਾਰ ਨਵੀਆਂ ਉਦਾਹੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫੋਰਬਸ ਵੱਲੋਂ ਏਸ਼ੀਆ ਪੈਸਿਫਿਕ ਦੀਆਂ 200 ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਮਿਲਣਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਏ ਜੀ ਆਈ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਫਲਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਹਨਤ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੌਮਕਾਜ, ਚੰਗੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ

ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੁਬਾਰਕ

ਦੀਪਾਲੀ ਅਗਰਵਾਲ
ਸੁਨਾਮ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ

ਰਣਬੀਰ
ਇਟਲੀ

ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਿੱਬਰ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸਨਮਾਨ 'ਚ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ 'ਚ ਸਮਾਗਮ

ਕਪੂਰਥਲਾ (ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ)- ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੇਂਟਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਸਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਵੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੇਂਟਿਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਕਾਮਨਾ

ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਕਸੇਂਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਗੂ ਤੇ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਦੇ ਉੱਘੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਿਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਪਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉੱਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਬਰ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ

ਅਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੇਂਟਿਆਂ ਅਤੇ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿੱਬਰ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ

ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਲੀਲਾਾਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ।ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਬਰ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਾਡਾ ਸਾਂਝਾ ਘਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਸੇਵਕਤਾ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਂ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਉੱਘੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਹਰਪੀਰ ਸਿੰਘ ਧੀਰਾ ਨਿੱਬਰ, ਬੰਗਾ ਵਿਕਾਸ, ਬਾਰਾ ਅਠਵਾਲਾ, ਬਲਜੀਤ ਖੱਲਾ, ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਗਿੱਲ , ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੁਲਾਰ, ਗਰਾ ਨਿੱਬਰ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਪਲ ਤੇ ਹਰਗੀਰਤ ਵੈਲੀ ਪੀਜ਼ਾ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਗਮਾਡਾ ਦੀ ਆਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ:

5400 ਕਰੋੜ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ : ਮੁੰਡੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)- ਗਰੇਟਰ ਮੋਹਾਲੀ ਏਰੀਆ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਗਮਾਡਾ) ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਸਬੰਧੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰਬੋਤਮ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 27 ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲਤਾਪੂਰਵਕ ਨਿਲਾਮ ਕਰਕੇ ਕੁੱਲ 5391 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਲੀਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਰਨ

20 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਨਿਲਾਮੀ 21 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਤਤਕੇਂ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 20 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 36 ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਬੋਲੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੁੰਡੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਗਮਾਡਾ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਆਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਆਮਦਨ ਗਮਾਡਾ ਦੇ ਆਧਿਕਾਰ-ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਅਰਬਨ ਆਸਟੇਟਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਮੁਢਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਘਣੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈਕਟਰਾਂ/ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਿਕਸ ਲੈਂਡ ਜ਼ੂਜ਼, ਹੋਟਲ, ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਾਈਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਧਰਮਪਾਲ ਉਪਾਸ਼ਕ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ’ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)-ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਧਰਮਪਾਲ ਉਪਾਸ਼ਕ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ’ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਗਜ਼.) ਨੇ ਭੁੱਧੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਗੇੜਦੇਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਗਜ਼.) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਤਰ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ੁਸ਼ੀਲ ਦੁਸਾਂਝ, ਗੁਰਦਾਸ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕੁਹਾੜਾ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਸਕੱਤਰ ਦੀਪ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿੱਥੇ ਜਾਰੀ ਪੈਂਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮਪਾਲ ਉਪਾਸ਼ਕ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਾਸ਼ਕ ਦੇ ਪਥਰਾਵਕ ਮੋਢਾਂ ਨਾਲ ਭੁੱਧੀ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਭਾਈਚਾਰਾ ਪਰਵਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਝੁਕੂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਜ਼ਬੇ ਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਰਗਮ ਭੁੰਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ ‘ਗੁੰਮਬਦਾ ਪੇਸ਼ਾਂ’ ਸੇਵਾ-ਪੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹੱਥੇ ਵਜੋਂ ਲਗਭਗ 25 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸ਼ਤਕ ਇਸੇ ਸਾਲ 20 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ

ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਗੁਰਮਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਵੀ ਪੁਸ਼ਤਕਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਤਾ।

ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮਪਾਲ ਉਪਾਸ਼ਕ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਹ ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੇਠ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਪਰਚੇ ‘ਸਿਆਣ’ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸੰਪਾਦਕ ਵੀ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਮਹਾਰਾ ਘਣਨਪੀਧ ਅਤੇ ਅਨੀਤਾ ਬੁੱਤਰਸ ਨਾਟ-ਜਗਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਨਾਟਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀਤਾ ਦੇਵੀ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੋਹਾਲੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮਪਾਲ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਕੇਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਦਾ ਲਈ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਲਈ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਰਹਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਭਾ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਿਲੀ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ।

ਬੀ ਕੇ ਇਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ ਤੇ ਬਾਬੇ ਕੇ ਸਕੂਲ ’ਚ ਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਇਆ

ਲੱਹਿਆਂ ਖਾਸ, (ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ)- ਬੀ.ਕੇ. ਇਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਬਾਬੇ ਕੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਾਚਾ ਜ਼ੋਜ਼ ਸਿੰਘ ਵਿਖੇ ਸੱਤ ਬਾਬਾ ਨਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕੁਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਧੀਆਂ ਦਾ ਮੌਲਾ ਬਣੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਪਰਿਸ਼ਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਝਰਕੀਆਂ, ਆਕਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਰੰਗ-ਬਿੰਗੀਆਂ ਫੁਲਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤੀਆਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮਹੱਤੱਤਵ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਗਿੱਧਾ, ਭੰਗੜਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਮੋਹਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਖੂਬ ਹੱਦਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਗੀਤਾਂ ’ਤੇ ਨੱਚ ਕੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾਈ। ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਜੀਆਂ ਪੀਂਘਾਂ ’ਤੇ ਝੁਲਦੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੇ ਸਾਵਣ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਖੀਰ-ਪੂੜੇ, ਗੋਲਗੱਪੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਵਾਇਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਟਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਣ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਹੇ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਸ਼ ’ਚ ਮੁਕੰਮਲ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼

ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਐਮ ਐਲ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਬੰਗਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਲੇਰ)- ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐੱਮ.ਐੱਲ.) ਨਿਊ ਡੇਮਰਕਸੀ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਕਮਾਡੋ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੜੇਅ ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗ ਕਿਲੇ ਤੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿਮਾਗੀ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਲ ਡਿਫੈਂਸ ਵੈਨਟੀਅਨ ਕੋਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਅਲਨ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਥਰ ਹੋਰ ਜਲਾਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫ਼ਿਰਕੂ ਕੋਡਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ, ਸੱਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਜਮਹੂਰੀ ਸਿੱਧ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਚਾਲ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਡੈਡਰੋਲਿਸ਼ਮ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦਿਮਾਗੀ ਕਲਾਸ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾਂਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ, ਵਕੀਲਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਆਂਨੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ’ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਲਮ, ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ।

ਰੰਧਵਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਤਹਿਤ ਬੱਸਾਂ ਰਵਾਨਾ

ਲਾਲਕੁ (ਵਿਨੋ ਮਾਨਜੋ ਮੈਨ)- ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਤਹਿਤ ਉਪਗਤ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਡੇਰਾਬੀਲ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਹਿਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਡੇਰਾਬੀਸੀ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਸੰਗੋਬਾ ਤੋਂ

ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ 118ਵੀਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਜੜੋਤ ਤੋਂ 119ਵੀਂ ਤੇ 120ਵੀਂ ਬੱਸ ਨੂੰ ਰਹੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਰਾਹੀਂ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਯਾਤਰਾ ਰਾਹੀਂ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਵਿਵਾਧਕਰਨ ਮੰਮਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦਾ ਮੱਤਵ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਰਥਿਕ ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਬੱਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸ੍ਰੀ

ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਾਰਹਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ। ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਧਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਐਮ.ਐਲ.ਏ.

ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਯਾਤਰਾ ਤਹਿਤ ਹਲਕਾ ਡੇਰਾਬੀਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਬੱਸਾਂ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਸੰਤ-ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਾਸਤ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਸਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਯਾਤਰਾ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਫਲਤਾਪੂਰਨ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਲਾਲਕੁ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਵਿਵਾਧਕਰਨ ਮੰਮਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦਾ ਮੱਤਵ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਰਥਿਕ ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਬੱਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸ੍ਰੀ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮਤੀ ਜੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਆਦਮਪੁਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਿੰਡ ਡਰੌਲੀ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਖੱਨੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਭਾਈ ਨਰੰਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਸ਼ਹੀਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਮਨਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋ

ਬਹਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ (ਆਖਰੀ ਸਫੇ 'ਤੇ)

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 23 ਅਗਸਤ 2026

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਮਾਰਕਸ/ਏਂਗਲਜ਼ ਨੇ ‘ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ’ ਵਿੱਚ ਬੁਰਜੂਆ ਅਤੇ ਪਰੋਲਤਾਰੀ ਦੇ ‘ਜ਼ਮਾਤੀ-ਘੱਲ’ ਦਾ ਵਿਰੋਧਵਿਕਾਸੀ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ‘ਬੁਰਜੂਆ ਦੀ ਹਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਇਕੋ ਜਿੰਨੀ ਅਟੱਲ ਹੈ’।

* ‘ਦਾਸ ਕੈਪੀਟਲ’ (ਇਹ ਸਰਮਾਇਆ) ਵਿਚ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਵਿਸਤਰਿਤ ਵਰਨਣ (ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਵੇਂ, ਉਚੇਰੇ-ਸਮਾਜ, ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਖਾਕਾ) ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

* ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਜਥੇਬੰਦਕ ਆਰੰਭ ਪਹਿਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ (28 ਸਤੰਬਰ 1864) ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੋਧ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਰ ‘ਗੋਬਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ’ (1875) ਬਗੈਰ ਇਹ ਅਧੂਰੀ ਰਹਿਣੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਫੋਕੀ ਅਲੋਚਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ-ਰਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

* ਬੁਰਜੂਆਸੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਵਿਨਾਸ਼ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ-ਵਰਨਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ, ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਦਾ ਵਾਧਾ, ਘਟਦੇ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਹੈ।ਉੱਚ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ‘ਤੇ ਪੁੱਜਦਿਆਂ ਇਹ ਵਾਧਾ ਸੋਕੜੇ ਹੇਠ, ਬੇਮਾਹਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਰਮਾਇਆ, ਸਰਮਾਏ ਵਾਲਾ ਗੁਣ (ਮੁਨਾਫਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ

ਕਿਸ਼ਤ-11 ਜਗਰੂਪ

ਸਰਮਾਏ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ) ਗੁਆ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਿਤਾਂ ਉਚੇਰੇ, ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਨਾਫਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਭਨਾ ਲਈ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮਾਂ ਉਪਜਾਣਾ ਅਤੇ ਵੰਡਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇੰਝ ਉਚੇਰੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਮਾਜ ਦਾ ਖਾਕਾ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਸੋਧ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਲੈਨਿਨ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ :

‘ਅਸੀਂ ਮਾਰਕਸ-ਏਂਗਲਜ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।’

* ‘ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ’।।
ਕੋਈ ਇਕ ਜੀਵਨ, ਅਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰਜ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ। ਉਹ ਸੁੱਝ ਬੋਝਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪੋਰਬਰ ਉਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪੂਰਤੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੈਨਿਨ ਦਾ ਨਾਂਅ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਹੈ। ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡਮੁੱਲੇ (ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ) ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਵਿਗਾੜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਹੀ ਵਿਖਿਆਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ।
* ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਤੀਜੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ: ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ, ਵਿਗਿਆਨ ਵਾਂਗ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

* ਇਸ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਹੈ।ਇਹ ਪਰਸਪਰ-ਸੰਬੰਧਤ ਅਤੇ ਨਿਰਬਰ ਹਨ।
* ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਵਿਗਿਆਨਕ-ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਅਮੂਰਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੂਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਹੋਣ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ‘ਤੇ ਉਭਾਣ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ

ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਦਰਪਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਹਿਤ ਰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਕੀਰ ਦੀ ਝਲਕ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਜੋ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਰਤਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਿਰੋਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਲਾ ਕਲਾ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਕਲਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਇੱਕ ਕਲਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ। ਸਾਹਿਤ ਉਹੀ ਚੰਗਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਹਿਤ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਰਨ ਕਸ਼ਟ ਭੋਗ ਰਹੀ ਪਰਜਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਪਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ-‘ਪੰਠ ਲੇਖਾਰੀ ਨਾਨਕਾ’ ਜਿਨਿ, ਨਾਮ ਲਿਖਾਇਆ ਸਚ।’

ਏਸੇ ਸੱਚ ਤਹਿਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਰਾਬਰਤਾ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਲਾ ਫ਼ਲਸਫ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਉਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਜੋ ਤਤਕਾਲੀ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਵੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦਾ ਹੈ। ਰੂਸੀ ਇਨਕਲਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਣਗੌਲਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਕਿਰਤ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਨਾਵਲ, ਨਾਟਕ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ, ਗੀਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੰਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਉਹ ਤਤਕਾਲੀ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ‘ਤੇ ਉਗਲ ਨਹੀਂ ਧਰਦੀ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੂਝਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬੇਅਰਥ ਤੇ ਮਕਸਦਹੀਣ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਉਹ ਰਬਨਾ ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਅਮੀਰ ਹਾਕਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਵੀ ‘ਪੀ.ਬੀ. ਸ਼ੈਲੇ’ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ‘ਆਵਰ ਸਵੀਟੈਸਟ ਸਾਂਗਜ਼ ਆਰ ਦੋਜ਼ ਦੇਟ ਟੈਲਜ਼ ਦੀ ਸੈਡੈਸਟ ਬਾਟ’ (ਸਾਡੇ ਵਧੀਆ ਗੀਤ ਉਹ ਹਨ, ਜੋ ਗ਼ਮਗੀਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ) ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਦ ਲੋਕ ਅੰਤਰੀਕ ਦੁੱਖ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਨਰਕ ਵਰਗੀ ਤੇ ਸਹਿਮ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਦ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸੀ ਮੌਦੀ ਹਾਲਤ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਾਰਾਕਾਰ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਣਾ ਦੁੱਭਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬੀ ਤੇ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਅੰਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਅਸਮਾਨ ਵਾਂਗਵਾਂ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬ ਹੋਰ ਗ਼ਰੀਬ ਤੇ ਅਮੀਰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ 140 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ‘ਚੋਂ ੮੦ ਕਰੋੜ ਨੂੰ ਰੱਜਵੀਂ ਰੋਟੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰਲੇ ੧% ਅਮੀਰਾਂ ਕੋਲ ਕਰੀਬ 50% ਤੇ ਹੇਠਲੇ 50% ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕਰੀਬ 1% ਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਪਰਲੀ ਅਮੀਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕੋਲ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜੋ ਲੋਕ ਲੜੇ, ਮਰੇ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਭੁਗਤੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਝੂਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਨਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰਤਾ ਮਿਲੀ, ਨਾ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ, ਨਾ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਦੂਰ ਹੋਇਆ, ਨਾ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰੀ, ਨਾ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਬਖ਼ਤਾ ਮੁੱਕਾ।

ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਅਮੀਰ ਉੱਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰ/ਜਗੀਰਦਾਰ (ਕਾਰਪੋਰੇਟ) ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਝ ਗ਼ਰੀਬ ਹੋਰ ਗ਼ਰੀਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ‘ਪਾਪਾਂ ਬਾਝ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕੱਟੀ’ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਗ਼ਰੀਬ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗ਼ਰੀਬ ਕਰਨ ਦਾ ਪਾਪ ਕਮਾ ਕੇ ਅਮੀਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਜੋਕੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਕਤ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਐਤਵਾਰਤਾ

ਕੇਵਲ ਮਾਰਕਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ

ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ : ਮਾਰਕਸਵਾਦ

ਆਧਾਰ ਪਦਾਰਥਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਦਿ ਪਰਖ/ਪੜਤਾਲ ਕਰੀਏ ਗੜਬੜ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ?

ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੀ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾ ਹੈ : ‘ਜ਼ਮਾਤੀ ਸਮਾਜਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜ਼ਮਾਤੀ ਘੱਲਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ’। ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਢੰਗ ਦੀਆਂ ਨਵੀਨ ਜ਼ਮਾਤਾਂ : ਬੁਰਜੂਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਮਾਤੀ-ਟੱਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਵੀ ਨਵੇਂ ਉਚੇਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਜ਼ਮਾਤੀ ਘੱਲ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ (Manifesto) ਹੈ : ‘ਬੁਰਜੂਆਸੀ ਦੀ ਹਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਇਕੋ ਜਿੰਨੀ ਅਟੱਲ ਹੈ’। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ, ਇਸ ਸੂਤਰ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਮਲ ਪੱਛੜ ਗਿਆ ਹੈ।

* ਜ਼ਮਾਤੀ-ਘੱਲ ਨੂੰ ‘ਆਰਥਕ-ਘੱਲ’ ਅਤੇ ‘ਮਜ਼ਦੂਰ-ਘੱਲ’ ਨਾਲ, ਇਕ-ਅਰਥੀ (ਇਕੋ ਗੱਲ ਹੈ) ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ :

‘ਜ਼ਮਾਤੀ-ਘੱਲ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਘੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ’। ਜਦੋਂ ਕਿ ‘ਆਰਥਕ-ਘੱਲ’ ਜਾਂ ‘ਮਜ਼ਦੂਰ-ਘੱਲ’ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਹਰਾਏ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ-ਘੱਲ ਬਣਨ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਥਕ ਘੱਲ ਵਾਸਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ‘ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ’ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ

(ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਘੱਲ) ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ, ਨਾਹਰੇ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ, ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦਿ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਇਕ ਖਤ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਫਰਕ ਨੂੰ ਚਿਤਾਰਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੀਏ: [‘ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਅੰਤਮ ਟੀਚਾ ਯਕੀਨਨ, ਇਸ ਜਮਾਤ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੱਤਾ ਜਿੱਤਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਦੇ ਆਰਥਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਠੇ, ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਵੇ।

ਪਰੰਤੂ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਹਰੇਕ ਅੰਦੋਲਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਮਾਤ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਟੱਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਹੜਤਾਲਾਂ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਨੂੰ ਕੰਮ

ਦਿਹਾੜੀ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਨਰੋਲ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅੱਠ ਘੰਟੇ, ਆਦਿ ਦੇ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੀਏ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਆਰਥਕ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਥਾਂ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਕਸਦਾ ਹੈ, ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਮਾਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਜਿਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ, ਇਕ ਆਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਮ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦਬਾਓ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।...[ਫਰੈਡਰਿਕ ਬੋਲਟੇ ਨੂੰ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਖ਼ਤ. ਨਵੰਬਰ 23, 1871])

ਆਰਥਿਕ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਬੁਰਜੂਆ ਤੇ ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਜਮਾਤੀ-ਸੰਘਰਸ਼ ਵੱਲ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਹੀ/ਗਲਤ ਦੀ ਨਿਰਖ/ਪਰਖ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ, ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਵਾਧਾ, ਉਜਰਤੀ-ਕਿਰਤ ਦੇ ਉਪਜਾਏ ਵਾਧੂ-ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣਾ ਹੈ। ਇਹ (ਮੁਨਾਫਾ) ਨਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ‘ਉਜਰਤ’ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਸਚਿਤ ‘ਕੰਮ- ਦਿਨ’, (ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਸਮਾਂ) ਦੇ ਰਿਲੇਟਿਵ (ਸਾਪੇਖ) ਭਾਗਾਂ (‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਸਮਾਂ’- ‘ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਸਮਾਂ’) ਵਿੱਚੋਂ ‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਸਮਾਂ’ ਭਾਗ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਕੇ, ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਸਮਾਂ ਭਾਗ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣਾ ਹੈ।

ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਦਾਸ ਕੈਪੀਟਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਜਾਗਰ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

[‘ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਰਤ ਦੀ ਘੰਟਿਆਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਦਾ-ਸਦਾ ਲਈ ਮਨਾਹੀ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿਹੜੀ ਰੁਚੀ ਤੁਰਤ ਹੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਰਤ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਵਧਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਬਿਹਤਰੀ ਨੂੰ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਨਿਚੋੜਨ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਗਰ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦੇਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਰੁਚੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਫਿਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।’

(ਸਰਮਾਇਆ ਭਾਗ-1, ਸਫਾ 439)]

* ਜਦੋਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਢੰਗ ਵਿਚ, ਬੁਰਜੂਆ ਤੇ

ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀ ਦੀ ਟੱਕਰ ਵਿਚ, ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀ ਪੱਖ ਪੂਰਤੀ (ਛੁਟੇਰੀ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ) ਦਾ ਇਨਕਲਾਬੀ-ਅਮਲ ਖੜੋਤ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕਹਿਰਾ ਬੁਰਜੂਆ ਵਿਕਾਸ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬੁਰਜੂਆ ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀ ਪੱਤੜੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕਜੁੱਟ ਭੁਗਤਦੇ ਹਨ।ਆਪਸੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਤਕਨੀਕੀ ਇਨਕਲਾਬਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

* ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀ ਹਿੱਤ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਗੁਰ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ (ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਕੰਮ ਦਿਨ ਦਾ ਮਿਆਰ 8 ਘੰਟੇ ਦੀ ਰੋਟ ਲਾਈ ਖੜੇ ਹਨ) ਉਹ ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਹੋਏ, ਕੀਤੇ ਇਸ ‘ਪਾਪ’ (ਉਹ ਗੁਨਾਹ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਭੁਗਤਦੀਆਂ ਹਨ) ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

* ਜਦੋਂ ਇਕਹਿਰਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਮਲ ਧਾਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਰਥਕ ਪਾੜਾ ਸਿਖਰਾਂ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘ਬੇਗਾਨਗੀ ਸਿਧਾਂਤ’ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਰੂਪ ਪੜਾਅ, ਬੇਬੇਸੀ ਵੱਲ ਵਧਦਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਚਾਰ-ਮਨੁੱਖ ਖੁਦ ਨੂੰ ਘਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਦਿ ਬੁਰਜੂਆ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਇਕਪਾਸੜ ਝਲਕ, ਵਧਦਾ ਆਰਥਕ ਪਾੜਾ ਪੜਚੋਲੀਏ : (ਇਸ ਪੜਚੋਲ ਵਿਚ ਕਾਹਲੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਤਰਕ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ) ਇਸ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਮਾਰਕਸੀ-ਸੂਤਰ, ਇਸ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਢੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ :

ਜ. ਕ. ਸ : ਵ. ਕ. ਸ (ਜ-ਜ਼ਰੂਰੀ, ਕ-ਕੰਮ, ਸ-ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵ-ਵਾਧੂ) ਮੰਨ ਲਵੋ ਕੰਮ ਦਿਨ ਸਮਾਂ=100% ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਆਮ ਸੂਤਰ ਜ. ਕ. ਸ ਅਤੇ ਵ. ਕ. ਸ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫੀਸਦੀ ਵਿਚ ਇਹ ਜ. ਕ. ਸ=50% : ਵ. ਕ. ਸ=50% ਹੈ।

ਕਦੇ ਇਹ ਹੌਲੀ ਦਿੰਦੇ,

ਕਦੇ ਜੰਜਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵਾਂ,

ਮੇਰਾ ਘਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਕਿਰਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਜ. ਕ. ਸ ਘਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵ. ਕ. ਸ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਦੀ ਦਰ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅੱਧੀ (50%) ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਵਾਰ ਦੇ ਗੁਣੀ ਹੋਣ ਤੇ ਅੱਧੀ ਹੋਣਾ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਵਾਰ ਦੇ ਗੁਣੀ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਅਨੁਪਾਤ ਬਦਲ ਕੇ ਜ. ਕ. ਸ=25% ਅਤੇ ਵ. ਕ. ਸ=75% ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਦੇ ਗੁਣਾ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਜ. ਕ. ਸ=12.5% ਅਤੇ ਵ. ਕ. ਸ=87.5% ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੁੜ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਗੁਣਾ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਜ. ਕ. ਸ=6.25% ਅਤੇ ਵ. ਕ. ਸ=93.75% ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਕ ਵਾਰ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਮੁੜ ਦੇ ਗੁਣਾ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਜ. ਕ. ਸ=3.125% ਅਤੇ ਵ. ਕ. ਸ=-96.875% ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਭੁਜ਼ਗਾਰ ‘ਤੇ ਢਾਲ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਮੰਨ ਲਵੋ ਇਕ ਪੜਾਅ ‘ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ- 100% ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਗੁਣਾ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਚ ਅੱਧੇ (50%) ਰਹਿਣਗੇ, ਬਾਕੀ 100-50=50% ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕੰਮ ‘ਤੇ=25%, ਬਾਕੀ 75% ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ। ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਕੰਮ ‘ਤੇ =12.5%, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ= -87.5% ਹੋਣਗੇ।

ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਕੰਮ ‘ਤੇ =6.25%, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ =93.75% ਹੋਣਗੇ।

ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ [‘ਮੰਨ ਲਵੋ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ

ਜ. ਕ. ਸ ਘਟ ਕੇ =1/1000 ਹੈ, ਤਾਂ ਵ. ਕ. ਸ=999/1000 ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿਰਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦਿਹਾੜੀ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ

ਜ. ਕ. ਸ=1/1000,000 ਅਤੇ ਵ. ਕ. ਸ=999,999/1000,000 ਦਿਨ ਹੋਵੇਗਾ।]

ਸਾਢੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਬੰਦਾ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਲੱਭੀਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ, ਉਥੇ ਦਸ ਲੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਲੋੜ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਹੁਣ, ਦੋ ਆਈ (ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ) ਦੇਰ ਵਿਚ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਕਲੱਪ ਹਜ਼ਾਰ ਦਿਹਾੜੀ ਗੁਣਾ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅੱਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਮੁਨਾਫਾ ਆਧਾਰਤ ਹੈ

ਉਹ ਅੱਜ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ (Labour free production) ਕਿਰਤ ਮੁਕਤ ਉਤਪਾਦਨ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਉਹ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਖੰਫ਼ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹੀ ਦੌਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: [“Free time mode of production and distribution.”] ‘ਸੁਤੰਤਰ ਸਮਾਂ ਉਪਜਾਣ ਤੇ ਵੰਡਣ ਢੰਗ’ ਸੱਦਦਾ ਹੈ।

ਆਦਿ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ‘ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ’ ਅਤੇ ‘ਵਿਟਾਂਦਰਾ ਮੁੱਲ’ ਉਪਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਜ਼ਿਖਿਆ ਦੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਫੁੱਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਅਜੋਕੇ ਸੰਦਰਭ ‘ਚ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਹਾਕਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹਾਰਾਕਾਰ ਮਚੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਫਿਰਕੂ-ਫਾਸ਼ੀ ਹਿਟਲਰੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੜਾਉਣਾ ਇਸ ਦਾ ‘ਪਰਮ’ ਧਰਮੀ ਕਾਰਜ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹੀ ਡੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿੱਟ ਵਜੋਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਕਈ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਸੋਚ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ ਗੋਰੀ ਲੋਕੋਸ਼, ਗੋਬਿੰਦ ਪਨਸਾਰੇ, ਨਰੇਂਦਰ ਦਬੋਲਕਰ, ਐੱਮ.ਐੱਮ. ਕਲਬੁਰਗੀ ਵਰਗੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਰਵਰਾ ਰਾਓ, ਸਮਾਸੇਨ, ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਅਰੁਣ ਫੁਰੇਰਾ, ਆਨੰਦ ਤੇਲ ਤੁੰਬੜੇ, ਗੋਤਮ ਨਵਲੇਖਾ, ਸਟੇਨ ਸਵਾਮੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹੀ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਜੋ 99% ਅਪਾਹਜ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਖਸ਼ਿਆ ਗਿਆ। ਉਮਰ ਖ਼ਾਲਿਦ ਤੇ ਸਰਜੀਲ ਇਮਾਮ ਵਰਗੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਗ਼ਲਤ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਨੰਗਿਆਂ ਬਹਾਨੇ ਜੇਲ੍ਹੀ ਡੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਦ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ, ਜੋ ਸਰੋਅਮ ‘ਦੋਸ਼ ਕੇ ਗੱਦਾਰ’ ਕੇ, ਗੋਲੀ ਮਾਰੇ ਸਾਲੋ ਕੇ’ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਜੋ ਬਣਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਛੱਡੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ, ਜਦ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਵਰਗੇ ਅਕਸਰ ਪੌਰੇਲ ‘ਤੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੈਸਾ ਨਿਆਂ ਹੈ ਇਹ ?

ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਭੁਚਾਲਉਣ ਹਿੱਤ ਮੁਸਲਿਮ, ਈਸਾਈ ਤੇ ਸਿੱਖ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ, ਭਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗ਼ਰੀਬ ਵਰਗ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨਾ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਝੂਠੇ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਚੁਪਣੀ ਦੇ ਕੇ ਵਰਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਕੁਸ਼ਰ ਮੁਸਲਿਮ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ‘ਤੇ ਬੁਲਫ਼ੇਜ਼ਰ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਲਵ ਜੇਹਾਦ ਤੇ ਗਊ

ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਨਾਂਅ ‘ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੋ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ

ਪੰਜਾਬ ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਖੜੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦਾ ਅਸਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਗਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤਾਂ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਇਸ ਰਾਜ ਦਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਸਾਫ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਰਾਜ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਬਾਰੇ ਬੇਬੇਕ ਕਈ ਲੋਕ ਕਈ ਕੁਝ ਬਦਲਣ ਦੇ ਕਿਆਵੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਦੀ ਘੜੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਹਿਲਜ਼ੂਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਾਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸਦੀ। ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਰੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਰੂ ਇਹ ਆਸ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਥੇ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਸੰਕੋਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਵੱਖਰੇ ਰਾਹ ਪਏ ਹੋਏ ਧੜੇ ਦੇ ਆਗੂ ਜ਼ਰੂਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪਾਸੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਅਗਸਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਸਲੀ ਲੀਡਰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਅੜੀ ਉੱਤੇ ਹਰ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਸਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਫ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਵੀ ਲੱਭਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਹਿ ਸਕੇ ਕਿ ਚੋਣ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਆਗੂ ਉਹ ਅੱਜ ਵਾਲਾ ਰੱਖੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਪਲ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੰਕੋਤ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਹ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਲੀਡਰ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅੰਦਰਲੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘਣ ਦੀ ਦੌੜ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਏਨੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਹਰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਭਿੜਦੇ ਦਿੱਸਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਆਇਆ ਇੰਚਾਰਜ ਖੁਦ ਵਿਦਾੜੇ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਿਰ ਗਿਆ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮਾਂਡ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਦੇ ਪੱਖ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਪੈਂਤਾੜਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਹਾਲੇ ਹੱਥ ਇਸ ਲਈ ਝਿਜਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਿਸ ਆਗੂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਜਪਾ ਵੱਲ ਨਿਕਲੇ ਤੁਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁੰਡੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰ ਵੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ‘ਸਭ ਅੱਛਾ’ ਦਾ ਮਾਰੀਓ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸਦਾ। ਬਹੁਤ ਪੱਕੇ ਬੰਬਿਸ ਵਿੱਚ

ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਜਿਹੜੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਭਾਵ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਗਰਮੀ ਛੱਡ ਕੇ ਘਰ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਗੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਏਨੀ ਵਧਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਆਗੂ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇਂਦੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਵੀ ਆਈਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮਾਂਡ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁੰਜੇ ਪੈਂਕਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ ਨਾਲ ਨੇੜ ਵਾਲੇ, ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਅਸਲੋਂ ਨਵੇਂ ਚਿਹਰੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਤਿੰਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਜਣੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਗਏ, ਪਰ ਤੀਜਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਕੋੜ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੁਕਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਗਾਂਗੇ-ਬਗਾਂਗੇ ਕੱਢਦਾ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਬਰਨਾਲੇ ਵਾਲੇ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਵੀ ਅੰਦਰ-ਖਾਤੇ ਨਾ-ਮਿਲਵਰਤਣ ਵਧਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਆਏ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਹੋ ਰਹੀ ਵੇਖ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਥਲੇ ਖਾਣ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ ਜਾਂ ਸਭਨਾਂ ਪੰਥਕ ਸਭਾਂ ਵਿਚਲਾ ਨਵਾਂ ਰੁਝਾਨ ਖੜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ‘ਵਾਕਿਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ’ ਵੱਲ ਪੁਰਾਣੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਤੱਕਣ ਦਾ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਦਲ ਨਾਲ ਸਾਲਾਂ-ਬੰਧੀ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਆਗੂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਉਧਰ ਜੁੜਦੇ ਸੁਣੀਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਰੁਖ ਹੈ, ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ। ਸੱਤਾ ਮਾਨਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਰੱਖਦੇ ਜਿਹੜੇ ਆਗੂ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਲਾਈਦਾਰ

ਦੌਰ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਮਾਣਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਫਿਰ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਝਾਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪਾਸੇ ਜੁੜਦੇ ਜਾਪਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਜਦੋਂ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਪਾਟਕ ਪਿਆ, ਆਖਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਇੱਕੋ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਿੱਛੇ ਬਹੁਤਾ ਕਰ ਕੇ ਭੁਗਤਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਨਹੀਂ, ਉਂਜ ਬਹੁਤਾ ਵਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ। ਚੋਣ

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂ

ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਨੂੰ ਮਸਾਂ ਦੇ ਕੁ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰਬੰਦੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੇਬੇਕ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇਸ ਵਕਤ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਖੜੀ ਹੋਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਕੋਈ ਹਾਲਾਤ ਬਣਦੇ ਦਿੱਸੇ ਅਤੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਪੈਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਝਾਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਉਧਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਚੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਚੋਣ ਮਾਹਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਚੋਖੀ ਸਿਰ-ਖਪਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਜਾਂਚ, ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ (ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਟੈਂਸਿਵ ਰਿਵੀਜ਼ਨ) ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਜਿਹੜੀ ਵੋਟਰ ਲਿਸਟ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਹ ਕਿੱਦਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਿਹੜੇ ਅਤੇ ਜਿੰਨੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਐੱਸ ਆਈ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਰਗਾ ਹਸ਼ਰ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਏਨੇ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਆਵੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਬੈਂਦਲ ਜਾਣ! ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਮਰਨ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਬਣੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੋਟਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਭਾਰੂ ਧਿਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਦੀਆਂ ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੁਹਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ

ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਬਾਈਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਲੜਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੋਟ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਰਿਵਾਇਤ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਗਵਾਂਢ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਆਦਿ ਵੱਲ ਵਿਆਹੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਉਹ ਐਤਕੀ ਪੱਕੇ ਪਿੰਡ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਬਣਵਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੋਹ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਓਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਇੱਕ ਹਫ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ। ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਮਲਾ ਇਸ ਚਲਿੰਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਤੇ ਪੱਕੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਇਹ ਗਵਾਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਕਿੱਨਾ ਕੁ ਅਸਰ ਕਬੂਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਇਸ ਰਾਜ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਵਕਤ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਤੱਕ ਸਰਗਰਮ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਸ ਖਾਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਣਾ ਔਖਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਜਰਬੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਇਸ ਵਾਰ ਕੀ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਸਵਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਿੰਦਤ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਚੋਣਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹਰ ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਛਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਏਨੇ ਸਾਲ ਲੰਘ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਕਿਉਂ ਸਿਰ ਠੱਕੀ ਖੜਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕੀ? ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਤਾਂ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚੱਲੇ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਹਿਣ ਅਠਾਹਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ‘ਉੜਤਾ ਪੰਜਾਬ’ ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਣੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਤੇ ਲੋਕ ਮਰੀ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਇਹੋ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਚੱਲਦਾ ਫ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਹਰ

ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਖਿਲਾਫ ਚਾਂਦਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਵੱਲ ਵੀ ਮੂੰਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਅਮਰ-ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਸਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚਦੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਕੂ ਲੈ ਰਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਹੋਰੇ ਕਿਸੇ ਪੂਰੇ ਪਰਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਖਬਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਅੱਕੇ ਹੋਏ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕਹਿਰ ਕਮਾ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਮਸਾਂ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕਿਸੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਫੋਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਝਾਕ ਵਿੱਚ ਆਮ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਰ ਖਤਰਾ ਸਹੇੜਨ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਗੱਲੀ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਤੱਕ ਦੇ ਕਾਰੇ ਕਰਦੇ ਵਸਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਦੇ ਕੁਝ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਫਰਾਂਸ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਐੱਸ ਐੱਚ ਓ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਿਸ ਖਬਰ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਹਲੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਰੌਲੇ-ਗੌਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਲ ਗਈ ਤੇ ਲੋਕ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਸ ਵਾਲਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਫਰਕ ਪਵੇਗਾ, ਏਥੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਈ ਲੋਕ ਅਫਸਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।

ਏਦਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੈਨ-ਜ਼ੋਂਡ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਜੈਨ-ਅਲਫਾ ਦੀ ਹਿਲਜ਼ੂਲ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ਕੱਢਣਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਚੋਣ ਆਮ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਇਕੱਲੇ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਪੰਜ ਸੌ ਵੀਹ ਵੋਟਾਂ ਮੇਰੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਵਾਰ ਅੱਗੇ ਜਿੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਨਤੀਜੇ ਜਿੱਦਾਂ ਦੇ ਵੀ ਆਏ, ਵੇਖੋ ਜਾਣਹੋ, ਪਰ ਅਲੋਕਾਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ਅਲੋਕਾਰ ਜਿਹੇ ਹੀ ਹੋਣਗੇ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ’ਚੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਰਕੇ ਨਾ ਪਾੜੋ

ਅਸਮਾਨ ’ਤੇ ਬੱਦਲ ਗਹਿਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਦੇਖ ਕੇ ਭਲਿਵਰੀ ਮੈਨ, ਦਾਣੀ ਪੌਚਰਾ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਇਕ ਸੋਚ ਕੇ ਕੁੱਕ ਗਿਆ ਕਿ ‘ਕਿਤੇ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਤਿੱਜੋਂ ਹੀ ਨਾ ਜਾਈਏ। ਖਟਾਰਾ ਸਾਇਕਲ ਨੂੰ ਸੁੱਕੀ ਟਾਹਲੀ ਨਾਲ ਖੜਾ ਕਰਦਾ ਦਾਣੀ ਬੋਲਿਆ, “ਹੋਰ ਮੁੱਢਿਆ ਸੁਣਾ ਦੋਤਰ ਕੀ ਹਾਲ ਐ?...ਤੇ ਕੀ ਹਾਲ ਏ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦਾ।”

“ਹਾਲ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਚਾ... ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹੁਣ ਕਿਤਾਬਾਂ ’ਚੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਰਕੇ ਪਾੜਨ ’ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਆ। ਚਾਚਾ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਬਈ ਐ ਕਿਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਰਕੇ ਪਾੜੇ ਜਾਂਦੇ ਐ...ਤੁਸੀਂ ਪਾੜੀ ਜਾਓ ਜਿੰਨੇ ਵਰਕੇ ਪਾੜਨੇ ਆ। ਸਮਾਂ ਬੜਾ ਤਰਕੜੇ ਹੁੰਦੇ... ਉਹ ਫਿਰ ਉਹੀ ਵਰਕੇ ਜੋੜ ਦਿੰਦਾ।” ਭਲਿਵਰੀ ਮੈਨ ਝੋਲੇ ’ਚੋਂ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਕੱਢ ਉਠਦੇ ਵਰਕੇ ਫਰੋਲਦਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਦਾਣੀ ਦਾਣੀ ਦੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਵਰਕਿਆਂ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਕਹਿੰਦਾ ਏ, “ਮੁੱਢਿਆ! ਤੂੰ ਕੀ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੇ? ਦੇਖ ਅਸੀਂ ਰੋਗੇ ਆ ਸਿੱਧੇ ਬੰਦੇ... ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ ਕਰਿਆ ਕਰ।”

“ਚਾਚਾ ਗੱਲ ਆਹ ਐ ਕਿ ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੁਹਾਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ। ਵਿਹਲਾ ਸੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਹੋਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ‘ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ’ ਨੇ ‘ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ’ ਵਾਲੇ ਪਾਠ ਦੇ ਵਰਕੇ ਵੀ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਰ ਮੁਗਲ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਧੀ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਤਿਹਾਸ ’ਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਮੁਗਲ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਸਕਦੇ ਹੋ... ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ ਯਾਰ...।” ਭਲਿਵਰੀ ਮੈਨ ਤਲਖੀ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐਸ ਨੂੰ ਸੀਮਿਟ ਸਟੋਰ ਵਾਲਾ ਗੁਰਦੇਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਆ ਖੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, “ਦੇਖੋ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ’ਤੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਦਲਣ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਗਲ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁਟੇਰੇ ਤੇ ਪਾੜਵੀਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ...ਕਈ ਬਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ... ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਆਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤੇ। ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨਾਲ ਜੋ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ... ਪਰ ਬਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਰਕਿਆਂ ’ਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਖਰਾਬ ਹੀ... ਗੁਰਦੇਵ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਫਿਰ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, “ਸੁਣਨ ’ਚ ਆਇਆ ਆਹ ਕੰਮ ਕੀਤੇ... ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਸਾਰੇ... ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ

ਜਿਹਦੇ ਕੋਲ ਸੱਤਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਆ... ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾ ਲਈ ਵਰਤਦਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ।”

ਦਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬੋਲ ਪਿਆ, “ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਦੇ ਮੁੱਛੇ ਮੋਟਰ ਸਾਇਕਲ ਨੂੰ ਪੈਂਚਰ ਲਵਾਉਣ ਆਏ... ਪਾੜੋ ਸੀ...ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸੀ ਬਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਮੂੰਹ ਆਈ ਬਾਤ-4

ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ

ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਉੱਥੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਆ... ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਆ ਬਈ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ... ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਉਲਟ ਆ... ਏਥੇ ਮੁਗਲ, ਤੁਰਕ ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਆ... ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਹਿਦ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਹੀ ਦਿੱਤਾ...ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਬੜਾ ਹੋਰਾਨ ਹੋਇਆ। ਸਾਡੇ ਨਿਆਣੇ ਦਾ ਗ਼ਲਤ ਇਤਿਹਾਸ ਏੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਆ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।”

ਭਲਿਵਰੀ ਮੈਨ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, “ਚਾਚਾ! ਕੱਲ ਪਰਸੇ ਇਕ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਖਬਰ ਆ ਗਈ... ਦਿੱਲੀ ਤਖ਼ਤ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਲੇਬਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਟੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਆ, ਜਿਹਦੇ ’ਚ ਉਹ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਆ ਜਿਹੜੇ ‘ਸੰਘ’ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਰਕੇ ਪਾੜੇ ਜਨ ਹੁਣ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਵਰਕੇ ਪਾੜਨਗੇ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ’ਚ ਭਗਵੰ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਵਰਕੇ ਜੋੜਨਗੇ। ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਏਜੰਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡਾ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਗਿਆਨ, ਸਾਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਟੁਕਾਂ ਘੜ ਕੇ ਸਾਡੇ ਨਿਆਇਆਂ ਦੇ ਰਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਭਰਨਗੇ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ’ਚ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੇਗਾ।”

ਗੁਰਦੇਵ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਫਿਰ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, “ਸੁਣਨ ’ਚ ਆਇਆ ਆਹ ਕੰਮ ਕੀਤੇ... ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਸਾਰੇ... ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ

ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ... ਉਹਦੇ ’ਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ, ਖਾਨ ਅਬਦੁਲ ਗੁਫਾਰ ਖਾਂ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਅਸਫਾਕ ਅੱਲਾ ਖਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਨ... ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ, ਲਿਆਕਤ ਅਲੀ ਖਾਂ, ਇਕਬਾਲ ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੋਰ...ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਲੜੀ... ਨਾ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ... ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਉਧਲਕੇ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲਹੌਰ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ, ਗਲੀਆਂ, ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ... ਇਹ ਨਾਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਾਲੇ ਸਨ... ਜਿਹੜੇ ਨਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕੱਟੜ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਕੱਟੜ ਲੋਕ ਤਾਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਨ।”

“ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਐਨ. ਸੀ. ਏ. ਆਰ. ਟੀ. ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਆਰ. ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਵਿੱਚ ਲੰਮਾਂ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਨੇ... ਬਾਕੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ... ਹੁਣ ਇਹ 11 ਵੀਂ ਤੇ 12ਵੀਂ ਜਿਹੜਾ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਰਕੇ ਪਾੜਨਗੇ ਅਤੇ ਸੰਘ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਾਲੇ ਵਰਕੇ ਜੋੜਨਗੇ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆ ਜਾਣੀਆਂ ਨੇ... ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਲਵੋ... ਮਨੂੰ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਡੇ ਨਿਆਣੇ ਪੜ੍ਹਨਗੇ... ਤੁਸੀਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀ ਜਾਇਓ ਜਿੰਨੀਆਂ ਮਰਜ਼ੀ।”

“ਪਰ ਮੁੱਢਿਆ! ਪਾੜਿਆ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਪਾਵੇ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਨੇ... ਇਹ ਪੜ੍ਹੋ ਲਿਖੋ ਥਾਂ ਥਾਂ ਭਟਕਦੇ ਪਾੜੋ... ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ’ਚ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਤਖ਼ਤਾਂ ਪਲਟ ਦੇਣਗੇ...ਸ਼ਾਇਦ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪਾਣੇ ਵਰਕੇ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਆ ਬੈਠਣ।”

“ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ... ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ’ਤੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸਿਲੇਬਜ਼ ਤਾਂ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹੋ... ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਵਰਕੇ ਤਾਂ ਪਾੜ ਸਕਦੇ ਹੋ... ਪਰ ਇਹ ਵਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ’ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਪਾੜ ਸਕਦੇ।” ਭਲਿਵਰੀ ਮੈਨ ਕਿੱਕ ਮਾਰ ਕੇ ਮੋਟਰ ਸਾਇਕਲ ਸਟਾਰਟ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੱਧੋਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡ-ਅਕਾਰੀ ਪਿੰਡ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਵੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਰੱਤ ਦੀ ਨਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਗੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਵੱਲ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਵੀ ਉੱਡੀਆਂ ਸਨ। ਫੱਤਾ ਉੱਗੇਰੇ ਚੜਮਦੀਦ, ਜਿਹੜੇ ਉਦੋਂ ਬਾਲ-ਵਰੇਸ ਟੱਪੇ ਹੀ ਸਨ, ਅਨੁਸਾਰ, “ਇੱਥੇ ਤਿੰਨ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਹੁਤੇ, ਦੂਜੇ ਇੱਕਾ-ਦੁੱਕਾ। ਕਰੀਬ ਦਸ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੇਮਣ-ਤੋਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਤੇਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਦੇ ਪਾੜਵੀ ਹੱਲਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਖਾੜਿਆ-ਲਿਤਾੜਿਆ। ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਉਦੋਂ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਅੰਬਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।”

ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਨਾਰੂ ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੇ ਵਸਾਏ, ਹੁਣ ਉੱਜੜ-ਪੁੱਜੜ ਗਏ, ਉਦੋਂ ਦੇ ਇਸ ਮੰਡੀਨੁਮਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤਾਅ ਜਾਤਾਂ ਵਸਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਦਾਬਾਵਨਾ ਐਨੀ ਕਿ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ’ਚ ਉੱਥੇ-ਚਰਚਾ ਚਲਦੀ। ਬਹੁਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਥੇ, ਸਗੋਂ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ। ਹੇਠਲੇ ਹਿਮਾਚਲ (ਲੇਅਰ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ) ਅਤੇ ਨੇਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਦੀ ਜੇਮਣ ਭੌਇ ਬਜਵਾੜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਮਰਤਬਾਂ (ਪਾਠਸ਼ਾਲਾਵਾਂ), ਹੁਕੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ੀਆਂ ਵਜੋਂ ਕਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਿਹਾ ਇਹ ਪਿੰਡ, ਕਰੀਬ-ਕਰੀਬ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਹੁਲਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਈ ਬਸੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਸੋਧਾ-ਪੱਤਾ ਵੀ ਇੱਥੋਂ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਦਵਾ-ਦਾਰੂ ਤੇ ਤਲੀਮ ਵੀ।

ਬਹੁਤੀ ਭੋਇ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੂਸਰੀਆਂ ਤਾਅ ਬਿਰਾਦਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਜਰ ਵਰੇਸ ਜੋਗੀ, ਪਰਮ-ਅਰਬੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਠਾਣ ਜ਼ਮੀਨੀਦਾਰ ਵੱਜਦੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਗੋਰ-ਮੁਸੂ। ਧੜਵੇਲ ਪਠਾਣ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿਹੜੇ ਵੱਡੀ ਖੋਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਮ ਕਰਕੇ ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਆਰਾਫ਼ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਹਲਾ ਅਫ਼ਸਰਾਨ ਸਨ, ਦਿਲ ਦੇ ਕੁਝ ਨਰਮ ਅਤੇ ਸਖੀ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਦੇ ਸਾਂਝੀ। ਦੂਜਾ-ਸਲਾਮ-ਖ਼ੇਰ ਸੁੱਖ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਠਾਣ-ਕਨਬਿਆਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਲਾਗਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਬੜੀ ਭੱਲ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਪੱਠ

ਵਾਲੇ ਇਹ ਮੁਸਲਿਮ ਲੋਕ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬੇ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਬਣਦੇ। ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ-

ਕੁੱਤਾ ਜੂਨ ਤੇ ਮੈਂਡੋਲਿਨ

ਮੋਹਣ ਮਤਿਆਲਵੀ

ਸਫੇ-108, ਮੁੱਲ-250 ਰੁਪਏ
ਹਨਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ

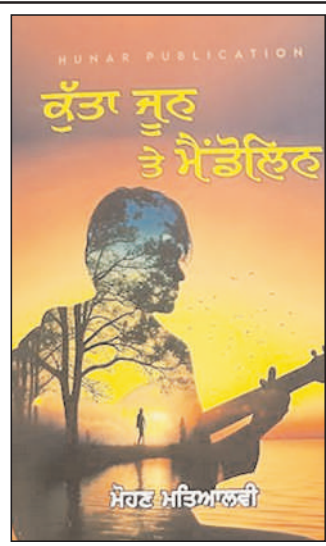
ਮੋਹਣ ਮਤਿਆਲਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਕੰਦਾਵਰ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਵਿ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸਮਰੱਥਾ ਉਸ ਦੇ ਚੇਤਨਾਗਤ ਪਾਸਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਦਾਨਾਬਾਰ ਬਨਾਮ ਸਿਧੇਵਾਲ (2014), ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਏਗਾ (2015), ਕੈਨਵਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਜੰਗਲ (2017) ਅਤੇ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ੀ ਭਟਕਣਾਂ ਦੇ ਪੇਂਡ ਚਿੰਨ੍ਹ (2021) ਵਰਗੇ ਬਹੁਚਰਚਿਤ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ‘ਕੁੱਤਾ ਜੂਨ ਤੇ ਮੈਂਡੋਲਿਨ’ ਨਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਾਡੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਦੀ ਗਾਥਾਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਵਿ-ਸੰਵਾਦ ਆਦਿ ਤੋਂ ਅੰਤ ਤੀਕ ਗਹਿਗੱਚ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਭੇਦ ਇਸ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਿਰਲੱਖ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਿਆਨਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਵਚਨ ਨੂੰ ਪਰਨਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਤਿਆਲਵੀ ਦਾ ਟਿਹੀ ਸੰਵਾਦ ‘ਦਾਨਾਬਾਰ ਬਨਾਮ ਸਿਧੇਵਾਲ’ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ‘ਕੁੱਤਾ ਜੂਨ ਤੇ ਮੈਂਡੋਲਿਨ’ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਫ਼ੈਲਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸਮਕਾਲ ਦੀ ਗਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਰਵਣ ਲੈਂਦੀ ਹੋਈ, ਇਸ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਰੇਖਾੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਮਤਿਆਲਵੀ ਬਾਹਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ ਸਮਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਭਿਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆੰਤਰਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ‘ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਪਾਸਾਰ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਜਿਜ਼ਾ ਦਾ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਦਿਸਹੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੇ ਮੰਤਵ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਓ.ਵਿਦਥਰਕੋ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ, ਕਲਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚੇ ਕਲਾਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਹਕੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ, ਆਸਾਂ ਅਤੇ ਉਮੰਗਾਂ ਦਾ ਗੁਹਾਰਾ ਭਰਨਗੇ, ਜੋ ਪਦਾਰਥਕ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਦੌਲਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਣਬੱਧ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦਾ ਕਸ਼ਟ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਬ੍ਰਹਤ ਸਾਰ ਕਵੀਆਂ ਲਈ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਸਰੂਪ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੇਤਨਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਮੋਹਣ ਮਤਿਆਲਵੀ ਵੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇਸੇ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਪਰਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਵੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸੰਵਾਦ ਸਦਾ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਕਾਲ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ

ਅਤੇ ਜਟਿਲ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਤੀਕ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਇਆ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਦਾਂ ਅਤੇ ਹਰੱਸਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੱਕੜਜਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਬਾਹ ਵਿਰਲਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸਮਕਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਚਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਬਣੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਐਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸੰਵਾਦ ਛੋੜਨ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਹੈ। ਮਤਿਆਲਵੀ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਨਾਇਕ ਪਥਰਾ ਗਏ ਸਮਿਆਂ ਨੂੰ ਗਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਰੱਖਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਮਤਿਆਲਵੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਬੰਦੇ ਦੀ ਹੋਂਦ-ਨਿਹੋਂਦ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸੂਤਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸੂਤਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਸੂਤਰ ਤੀਕ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨਿਰਨਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਲਈ ਬਾਜ਼ਿੰਦ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਨੋਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਮਨਬਚਨੀ ਦੇ ਅਬਾਹ ਪਾਸਾਰਾਂ ਤੀਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਮਤਿਆਲਵੀ ਇਸ ਕਸ਼ਟੀ ‘ਤੇ ਖਰਾ ਉੱਤਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਸਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕਰਮ ਖੇਤਰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਤਿਆਲਵੀ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਨਾਇਕ ਜਲਦੀ-ਜਲਦੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਬਗ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਪਲਟਾ ਕੇ ਵੇਖਣ ਦੀ ਪਹਿਲ-ਕਦਮੀ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਦੀ ਅਸਲ ਸਨਾਖ਼ਤ ਦਾ ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਾ ਹਰ ਕਵੀ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਾਵਜ਼ ਲਈ ਕਵੀ ਦੀ ਖ਼ੁਦ ਦੀ ‘ਮੈਂ’ ਹੋਂਦ ਰਾਹੀਂ ਮੀਲਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ ਘਾਟੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਕਿਰਦਾਰ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਚੇਤ-ਅਚੇਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮਤਿਆਲਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਅ ਦਾ ਹੀ ਕਵੀ ਨਹੀਂ ਸਦਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਕਵੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨੀ ਲੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਹਿਦਨਾਮਾ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਤੋਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਜਦ ਅਜਿਹਾ ਕਾਵਿਕ ਖਿਆਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਗਹਿਰੀਆਂ ਸੱਚਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਤਿਆਲਵੀ ਜਦ ਜ਼ੁਬਾਨਵਾਰੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਉਬਾਨ ਅਤੇ ਦੁਖਾਂਤਕ ਅੰਤ ਦੀ ਗੱਲ

ਵੈਕਸ

ਚਰਚਾ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ

ਡਾ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤਿਆਗੀ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਣ ਵਾਲੇ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ‘ਤੇ ਵੀ ਪਰਖ ਕੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜੁਗਾੜ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਵੀ ਦੀ ਅਸਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਜੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਪ੍ਰਸੰਗ ਰਹਿਤ’ ਅਜੋਕੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਗਹਿਰੇ ਅਰਥ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਜਿੱਥੇ ਸਮਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘਟ ਰਹੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕਟ ਭਰੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਗਰਦਾਨਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖਤਰਨਾਕ ਚੁੱਪੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਾਦ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਲਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਤਿਆਲਵੀ ਕਵੀ ਜਨਾਂ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਦ-ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਗਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਤਰਨ ਲਈ ਵੇਗਾਦਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੀ ਕਵਿਤਾ ਮਹਿਜ਼ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਨਹੀਂ ਰਚਾਉਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਅਜੋਕੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ‘ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰਾਲ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਕਦੇ ਤੀਰ ਵਾਂਗ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੋਇਆ ਨਿਵੇਕਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਕਾਲ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਪੁੰਦ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਹੋ

ਕਰਨ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਆਪਣਾ ਹੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਕੋਈ ਤਲਿਸਮੀ ਆਸ਼ਾ ਮੋਡਲ ਨਹੀਂ ਉਸਾਰਦੀ, ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲ-ਕਦਮੀ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਰਾਹ ‘ਤੇ ਤੋਰਨ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੁਗਤ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਪੈਟਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਅੰਤਿਕਾ ‘ਹੈਪੀ ਮਿਲੇਨੀਅਮ’ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਤਿਆਲਵੀ ਇਸ ਦੌਰ ਦੀ ਬੇਤਰਤੀਬੀ ਅਤੇ ਆਤੰਕ ‘ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਰਸਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਨਣ ਦੀ ਸ਼ੈਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਇਆ-ਕਲਪ ਦੇ ਬਦਲ ਸਜੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਹਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮਤਿਆਲਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਕਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਚਲਦੀ ਹੋਈ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘਟ ਰਹੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਪੇੜ ਨੱਪਣ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਦੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਧਰਮ ਅਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਖਰਾ ਲਾਹ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਐਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਲੋਕ-ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਆਪਣਾ ਗਲਬਾ ਜਮਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੌਸਮੁਲਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਨਾ ਰੂਪੀ ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ ਨਾਲ ਕੁਰੋਦਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇ-ਧਾਰੀ ਸਿਰਜਣਾ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਮਹਾਂ ਸੰਗਰਾਮ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੋਈ ਚਿੰਤਨ ਖੰਧਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਦੁਆਰ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਤਿਆਲਵੀ ਦੀ

ਕਵਿਤਾ ਸਥਾਪਤ ਸੁਹਜ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਪਿਰਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਪ੍ਰਪੱਚਾਂ ਅਤੇ ਪਾਸਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੰਭਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਤਵਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਗਠਿਤ ਕਾਵਿ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਲੋਕ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਮੌਜਾ ਕੱਟਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਮਨੋਰਥ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਦੱਬੋ-ਕੁਚਲੇ, ਲਤਾੜੇ ਅਤੇ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਬੰਦੇ ਦਾ ਮਨੋ-ਸੰਵਾਦ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਦੀਆਂ ਇਕਹਿਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜਟਿਲ ਪਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਨਕਾਰੇ ਗਏ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਰੋਗ, ਵਿਦਰੋਹ ਅਤੇ ਆਕ੍ਰੋਸ਼ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਰ, ਧਾੜ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਮਤਿਆਲਵੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਤਿਤ ਨਗਰੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਆਹਟ ਸੁਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਸਮੁੱਚੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਆਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਮਹਿਜ਼ ਸਮਕਾਲ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਮਾਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆੰਤਰਿਕ ਧੁਨੀਆਂ ਵੱਲ ਪਰਤਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੇ ਕਾਵਿ ਨਾਇਕ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਕਰਨੀ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਕੋਈ ਸਧਾਰਨ ਕਿਸਮ ਦਾ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਤਲਖੀ ਅਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਰਾਹਾਂ ਦਾ ਪਾਥੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਤਿੱਖਾ ਅਤੇ ਗਹਿਗੱਚ ਸੰਵਾਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਮੱਕੜਜਾਲ ਅਤੇ ਦਮਨ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਭਿਆਤਾ ਦੇ ਖੰਡਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜੱਗ ਜਾਗ ਰਹੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰੰਸਿਥੀਅਸ ਦੀ ਫ਼ਟਪਟਾਹਟ ਅਤੇ ਦਰਦ ਲੋਕ ਪੀੜਾ ਵਿੱਚ ਢਲਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਤਾ ਜੂਨ ਦਾ ਕਰੋਰ ਚਿਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂਡੋਲੀਨ ਦਾ ਸੰਗੀਤਕ ਤੇ ਕੰਮਲ ਚਿਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਥਰਾ ਗਏ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਟਕਰਾਵੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਕਰੂਰ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਬੰਦੇ ਲਈ ਆਸ ਅਤੇ ਆਸਥਾ ਦਾ ਦੀਵਾ ਵੀ ਬਾਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਤਿਆਲਵੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਮਿਆਂ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਵੰਗਾਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਕੁੱਤਾ ਜੂਨ ਵਰਗੀ ਹੋਈ ਭੋਗ ਰਹੇ ਜਨਸਾਮਨ ਲਈ ਆਸ ਦਾ ਦੀਵਾ ਵੀ ਜਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ ਜਿੱਥੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੰਵਾਦ ਛੋੜਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਹਾਵਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਜ਼ਾਰਾ-98144—79150

ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕੁਰਸੀ

(ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ)

ਰਜਵੰਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਪੰਨੇ : 128, ਮੁੱਲ : 150 ਰੁਪਏ
5ਆਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ

ਧਾਰਮਿਕ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ‘ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਕੇ ਆਏ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ, ਵਿੱਡੜੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ‘ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਲਿਖੇ, ਜੋ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਉਸ ਖ਼ਾਸ ਖਿੱਤੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਜੋ ਦਰਦ ਹੋਵਾਇਆ, ਉਹ ਜ਼ਖ਼ਮ ਉਹਨਾਂ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਆਏ ਸੁਨੇਹੇ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਸਫ਼ਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਰਜਵੰਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਰਤ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲਵਾਨ ਵਾਧਾ ਹੈ। ਵੰਡ ਦੇ ਇਸ ਦਰਦ ਤੋਂ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰਲੀ ਭਾਵੁਕਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਰਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਣਾ ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਪਾਠਕ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਅਨੁਭਵ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਇਸ ਗੱਲ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਕਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਵਾਂਗ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਲਮਬੱਧ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ।

ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ‘ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕੁਰਸੀ’ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਕਾ ਆਪਣੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਦੀ ਹਸਰਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨਾਵਲ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਡਾ. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੇ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਆਏ ਸਨ

ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਵਾਰ ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਨਾਲ ਜਾਣ ਹਸਰਤ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ 2023 ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੋਨੋਡਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਾਵੁਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭਰੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1947 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਬਾਰ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਹਿਜਰਤ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ। ਇਸ ਵੰਡ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖ਼ਮਿਆਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ। ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਜਰਤ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਭਭਾਣਾ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲੇਖਿਕਾ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਪਿੰਡ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਉਹ ਬੜੇ ਸਰਲ ਪਰ ਭਾਵੁਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨਾਲ ਪਾਠਕ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵੇਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਠਕ ਇੱਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਭਾਵੁਕ ਹੋਇਆ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਹੀ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪ੍ਰਾਸਤਰਕ ਦੇ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਲੇਖਿਕਾ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਬਾਟੇ

ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਐੱਸ ਐੱਚ ਓ ਵਜੋਂ ਤੰਨਾਤ ਸਨ। ਉਥੇ ਸਾਰੇ ਕਾਇਮਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੀ ਜਦ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੁਰਸੀ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਜਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕਦੀ ਉਸ ਕੁਰਸੀ ‘ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਭਾਵੁਕ ਪਲਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅੱਖ ਨਮ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਮਿਸਾਲ ਵੇਖੋ-ਮੈਂ

ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ

ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ

ਕੁਰਸੀ ਅੱਗੇ ਖਲੋ ਕੇ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਹੰਝੂ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਢਕ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ ਤੇ ਫਿਰ ਕੁਰਸੀ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਵਰੋਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਕੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉਮੜ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਬਰੂਆਂ ਦੀ ਝੜੀ ਬਣ ਕੇ ਵਹਿ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। (ਪੰਨਾ 38) ਉਸ ਬਾਣੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਹ ਹਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਅ ਨਾਲ ਜਾ ਜੋੜਦੀ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਰਜਵੰਤ ਕੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਹਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੇਖਿਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਵੁਕ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ,

ਪੁਆਖੀਆਂ ਲਗਰਾਂ

(ਨਾਵਲ)

ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ
ਪੰਨੇ : 151, ਮੁੱਲ : 300 ਰੁਪਏ
ਆਜ਼ਾਦ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

‘ਪੁਆਖੀਆਂ ਲਗਰਾਂ’ ਨਾਵਲ ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਤੀਜਾ ਨਾਵਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ‘ਦੁੱਧ ਦੀ ਲਾਜ਼’ ਅਤੇ ‘ਫੁੱਲ ਬੋਰ’ ਨਾਮਕ ਦੋ ਨਾਵਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਮਿਨੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਰਚੇਤਾ ਵੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਆਰੰਭ ਨਾਵਲ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਸਮੱਸਿਆ ਨਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਾਨਕ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਹੀ ਜਵਾਨੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਜਵਾਨ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਦਰਦ ਨੂੰ ਹੋਵਾਉਂਦੇ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਵਾਣਾਂ ਦੀ ਤੁਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਦੇਹਨਸ਼ੀਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਗਰੂਪ ਨਾਅ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਡੋਲੇਪਣ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਝੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਚੱਕਰਵਿਉ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫਸਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਭ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਕੌਰੀਅਰ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਸਭ ਦਾਅ ‘ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਅਗਲੇ ਪਾਸਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਝੜੇ ਫਿਲਮੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋੜ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ ਵੱਲ ਮੁੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਭੱਗ 22-25 ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਗਰੂਪ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਸ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚ ਜਗਰੂਪ ਤੇ ਜਸੇ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਠਕ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੜਕੀ ਕਿਵੇਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿੱਚ ਫਸੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਨਾਵਲਕਾਰ ਪਿੰਡਲਾਤਾ ਤਰਨੀਕ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਲਜ ਸਮੇਂ ਦਾ ਉਪ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੱਸ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾਵਲਕਾਰ ਉਸ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਗਰੂਪ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਟੰਪ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਕਹਿ

ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਵਲਕਾਰ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਇੱਥੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਵੱਧ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੀ ਘਟਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕ ਸੰਭਵਤਾ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ‘ਤੇ ਪਰਖਦਾ ਹੈ। ਲੋਥਾ ਸਮਾਂ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਗਰੂਪ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਵੀ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਕੀ ਵਿੱਚ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲ ਖ਼ੂਬ ਰਕਮ ਕਮਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਵਾਬਾ ਖੁਲ੍ਹਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਉਹ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਿੰਕ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਵਲ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪਾਸਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵੱਲ ਮੁੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤ ਜਗਦੀਪ ਦਾ ਵਿਆਹ ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਸ ਚੱਕਰਵਿਉ ਵਿੱਚ ਫਸੀ ਸੀ। ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਨਾਵਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਾੜੇ ਅਨਸਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਖ਼ਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾਵਲਕਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਰਲ, ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇਦਾਰ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਝੀ ਉਰ ਬੋਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਇਹ ਨਾਵਲ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆਵੇਗਾ।

— ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ

ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਬੋਲ

(ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਹਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋਂ

ਪੰਨੇ-152, ਮੁੱਲ-250 ਰੁਪਏ

ਦੋ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਤੇ ਇਕ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ 2026 ਢਾਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਚੋਣ

ਅੰਬਰ ਹੁਸੈਨੀ ਦੇ ‘ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ’, ਘੁੰਮਣ ਦੇ ‘ਪਰਛਾਵਾਂ’ ਨਾਵਲਾਂ, ਬੈਨੀਪਾਲ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਕਬਰਾਂ ’ਚ ਉੱਗੇ ਫੁੱਲ’ ਦੀ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਲਈ ਚੋਣ

ਸਰੀ, ਕੈਨੇਡਾ : ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਗਲਪ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਇਨਾਮਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2026 ਲਈ ਢਾਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਇਨਾਮ ਇਸ ਵਾਰ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਦੇ ਦੋ ਨਾਵਲਾਂ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਇਕ

ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਜਿਊਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਅੰਬਰ ਹੁਸੈਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਵਲ ‘ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ’ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਘੁੰਮਣ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਪਰਛਾਵਾਂ’ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਰਾਜਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬੈਨੀਪਾਲ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਕਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਗੇ ਫੁੱਲ’ ਆਦਿ ਤਿੰਨ ਜ਼ਮਾਨੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 18 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਰੀ, ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਨੌਰਥਵਿਊ ਗਲਡ ਐਂਡ ਕੇਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਿਖੇ ਲਾਈਵ ਸਮਾਰੋਹ ਤੇ ਡਿਨਰ

ਗੋਲਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਢਾਹਾਂ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ (ਬਰਜ ਢਾਹਾਂ) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਬਰਤਾਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੋਂ ਕੁਲ 58 ਪੁਸਤਕਾਂ ਐਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 45 ਗੁਰਮੁਖੀ ਤੇ 13 ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਉੱਤਮ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਤਿੰਨ ਜਿਊਰੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਜਿਊਰੀ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਗੋਇਲ, ਸਰਘੀ ਤੇ ਦੀਪਤੀ ਬਬੁਟਾ ਸਨ। ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਜਿਊਰੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਦ ਆਲਮ, ਖੱਲਾ ਚੀਮਾ ਤੇ ਚਾਂਦ ਸ਼ਕੀਲ ਸਨ। ਅੱਗੇ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸੈਂਟਲ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਇਸ ਜਿਊਰੀ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਨੀਰ ਤੇ ਸੁਕੀਰਤ ਅਨੰਦ ਸਨ। ਚੋਤੇ ਹਰੇ ਕੁੱਲ 51 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਵੰਡ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇਤੂ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋਵਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ 10-10 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 6 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਿੱਲੀ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਫੈਸਰ ਕੁਲਵੀਰ ਗੋਜਰਾ ਨੇ ਕੀਤੀ।ਸਭਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ ਨੇ ਆਪੇ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਰਸਮੀ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਨਿਵੇਕਲਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਚਾਰ ਉੱਭਰਦੇ ਖੋਜਕਾਰੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ।ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੌਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਪ੍ਰਵਚਨ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ-ਬਾਬਾ ਨਜਮੀ, ਸਾਬਿਰ ਅਲੀ ਸਾਬਿਰ, ਤਾਹਿਰਾ ਸਰਾ

ਤੇ ਅਫਜ਼ਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ’ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਵਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ : ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ’ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਅਗਲੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ‘ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਭਾਸ਼ਾਈ, ਵਿਹਾਰੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਅਧਿਐਨ’ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਤਤਪਰਚਾਰ ਹਰਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਹੀਰ ਵਾਸਿਸ਼ਠਾ : ਦੇਹ, ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਸੱਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ’ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸੰਵਾਦ ਕਰਵਾਇਆ।ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਜ਼ਰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਗਿਆਨਵਰਧਕ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਪ੍ਰੋ. ਰੇਣੁਕਾ ਸਿੰਘ, ਖੋਜਕਾਰੀ ਆਕਾਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਿਰਨਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ।ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੀਰ ਗੋਜਰਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਚਰਚਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਪਿਰਤ ਪਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰੇਕ ਖੋਜਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਡੂੰਘੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ-ਬੂਝ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਅਰਥਪੂਰਨ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੜਕਨਾਮਾ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਪੁਲਾਂ ਹੇਠੋਂ ਮੁੜਦਾ ਪਾਣੀ’ ‘ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀ

ਬਰਨਾਲਾ : ਮਾਲਵਾ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬ ਆਈ ਟੀ ਆਈ ਵਿਖੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੜਕਨਾਮਾ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਪੁਲਾਂ ਹੇਠੋਂ ਮੁੜਦਾ ਪਾਣੀ’ ਉੱਪਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ ਨੇ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਤ੍ਰੈਕਾਲੀ ਸੰਵਾਦ, ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਕੈਨਵਸ ਕਿਹਾ। ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਵਲ ‘ਪੁਲਾਂ ਹੇਠੋਂ ਮੁੜਦਾ ਪਾਣੀ’ ਪੰਜਾਬ ‘ਚੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਜੁਗਰਾਜ ਧੌਲਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਮਾਨ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ, ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਡਾ. ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਪੁਰੀ, ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਖੇੜਾ, ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਜਿੰਦਰ ਭਦੜੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ, ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟੌਲੇਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਰੁਝੇਕੇ ਨੇ ਵੀ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ‘ਚ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਲਰਮਾਜਰੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁਰਖ ਰਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਮਰਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਸੰਵਾਦ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ) ਵੱਲੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਪੁਤ ਨੇ ਡਾ. ਮੇਘਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਵਿਦਰੋਹੀ ਬੋਲ’ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੀਵਿਊ ਪੇਪਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, “ਡਾ. ਮੇਘਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਜੁਝਾਰਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ

ਦੇ ਨਿੱਗਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸਮਝ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ, ਲਗਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਪੇਸ਼ਟਾਤ ਨਾਲ ਚੁਣ ਕੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਸੰਵਾਦ ਤੇਰਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਡਾ. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ‘ਸੁਰਖ ਰਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਮਰਤੀਆਂ-ਵਾਦ ਸੰਵਾਦ’ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਦਸ ਵਿਚਾਰਨਾਲਕਾਂ ਦੇ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਡਾ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਚੀਫਸਾ ਨੇ ਪੇਪਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮਹਿੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਸੁਰਖ ਰਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਮਰਤੀਆਂ’ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਸੰਗਰਾਮੀ ਪਲਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨਿੱਘੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਗਿਆਨਦੀਪ ਮੰਚ ਨੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ

ਪਟਿਆਲਾ-ਗਿਆਨਦੀਪ ਸਾਹਿਤ ਸਾਧਨਾ ਮੰਚ (ਰਜਿ.) ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸ਼ੈਲੀਨਾਰ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਅਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ

ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਗਿਆਨਦੀਪ ਮੰਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਜੀ ਐੱਸ ਆਨੰਦ ਨੇ ਕੀਤੀ।ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵੱਜੋਂ ਬਹੁਪੱਖੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕੰਮੇਆਣਾ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਲਕ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਪਟਿਆਲਵੀ ਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਲਬਾਣੀ ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਸਰਮਾ ਦੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਜਥੇ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਰੰਗ ਨਾਲ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਗੁਸੇਈਆਂ ਦੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਡਾ. ਜੀ ਐੱਸ ਆਨੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਹੋਵਾਇਆ। ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸ਼ੈਲਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਕਵੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕੰਮੇਆਣਾ, ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਸ਼ ਪਸਿਆਣਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚਿੱਲੋਂ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਪੰਜੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਸੀਲ, ਤਰਲੋਚਨ ਮੀਰ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬੇਗ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੋਤ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਭੱਟੀ, ਇਸ. ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਧੀਮਾਨ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਚਮਕ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲਦਾਰ, ਮੋਗਤ ਖਾਨ, ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਕੁਮਾਰ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਅਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਰੰਗ ਬੰਨਿਆ। ਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐੱਸ ਡੀ ਓ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਗੂ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੰਬੀਹਾ ਭਾਈ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦਰਸ਼ ਪਸਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਯਾਦੂਖੀ ਨਿਭਾਏ ਗਏ।

ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਯੂ ਕੇ ‘ਚ ਹੋਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ‘ਚ ਪੰਜਾਬ ‘ਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ, ਮੁਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਸਕੂਲ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ 8-9 ਅਗਸਤ 2026 ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਲਜ ਲੰਡਨ, ਯੂ. ਕੇ. ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਯੂ. ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਯੂ. ਕੇ. 2026 ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ।ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ, ਲਾਰਡ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਕੈਨੇਡਾ, ਯੂ. ਕੇ. ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਕਾਲੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮੰਚ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ।ਭਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ: ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਆਪਣਾ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ

ਡਿਜੀਟਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਿਜੀਟਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣ ਪਾਇਆ।

ਕਾਨਫਰੰਸ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕਾਨੂ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਲ 2030 ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਕਾਨੂ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪਹਿਲ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਡਾ. ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ‘ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ’ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮੰਚ ‘ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੌਕੇ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ।

‘ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ-3’ ਰਿਲੀਜ਼

ਜਲੰਧਰ : ਪੰਜਾਬੀ ਜੁਬਾਨ ਦੇ ਉੱਘੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਇਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਆਈ ਪੁਸਤਕ ‘ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਭਾਗ-3’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਸੇਖੋਂ ਰਜਿ. ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰੋ. ਸੰਧੂ ਵਰਿਆਣਵੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ

ਅਕਾਦਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਉੱਘੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਨਵਤੇਜ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ-ਪ੍ਰਵਾਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਲਿਖਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ ‘ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ’ ਭਾਗ-1 ਅਤੇ ਭਾਗ 2 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹੁਣ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਗੱਲੋਂ-ਅਣਗੱਲੋਂ

25 ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਭਾਗ 3 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀਆਂ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਸੰਧੂ ਵਰਿਆਣਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਕਾਰਜ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਨੂੰ ਨਿੱਟਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੁੰਮਨਾਮੀ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੁਆਚ ਰੀ ਗਏ ਹਨ। ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਾਇਰ ਨੰਕਾਸ ਚਿੱਟੇਵਾਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਭਾਗ 3 ਵਿੱਚ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਮੌਕੇ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।ਸ਼ਾਇਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾ ਪਟਵਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ, ਲਗਨ ਅਤੇ ਦਿਤ੍ਰਤਾ ਨਾਲ ਨਿਵੇਕਲਾ ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਾਰਜ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ।

ਅਰਪਨ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮਿਲਣੀ ਬਾਬੂ ਰਜਬ ਅਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ

ਕੋਲਗਰੀ : ਅਰਪਨ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕੌਸੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਬੂ ਰਜਬ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ ਦੀ 132ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹੀ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਜਰਨੈਲ ਤੰਗੜ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੋਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸਭਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਦਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਲਖਵਿੰਦਰ ਜਿੰਦਰ ਸਿੰਧੂ, ਜਰਨੈਲ ਤੰਗੜ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਮੁਖਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪਪਰਾਲਾ, ਤਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਰਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਜਸਵੀਰ ਸਿਹੜਾ, ਜੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਮਾਸਟਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਜੈ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਧੂ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਢਾਅ ਆਦਿ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਅਦੀਬਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਕਵਿਤਾ, ਗੀਤ ਵਿਚਾਰ ਆਦਿ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

‘ਕੱਚੀ ਨੀਂਦ ਦਾ ਸੁਪਨਾ’ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ

ਬਠਿੰਡਾ : ਸਾਦਿਕ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਜੋਧਪੁਰ ਪਾਖਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਟੀਚਰਜ਼ ਹੋਮ ਵਿਖੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਅਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸ਼ਹਿਦਰਪ੍ਰੀਤ ਘਣੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਹਿਰਿੰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਬਲਵੰਤ ਭਾਟੀਆ, ਪ੍ਰਿ. ਜਗਮੋਲ ਸਿੰਘ ਜਨੌਲ, ਪ੍ਰੋ. ਤਰਸੇਮ ਨਰੂਲਾ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਮੀਤ ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਕੱਚੀ ਨੀਂਦ ਦਾ ਸੁਪਨਾ’, ਹਰਮਨ ਹਬੀਬ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਸਫ਼ਰ-ਏ-ਰਜ਼ਾ’, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪਾਠਕ ਦਾ ਬਾਲ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਮੁੜ ਆਈਆਂ ਹੱਟਕਾਂ’, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖੋਜ ਪੁਸਤਕ ‘ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਸੰਵੇਦਨਾ’ ਅਤੇ ਸਾਦਿਕ ਤਖਤਪੁਰੀਆ ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਸਾਂਝੇ ਅਹਿਸਾਸ’ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਤ੍ਰ ਕਵੀਆਂ ਬਲਵੰਤ ਭਾਟੀਆ, ਗੁਰਚੇਤ ਵੱਡੇਵਾਲੀਆ, ਰਣਵੀਰ ਰਾਣਾ, ਸ਼ਹਿਦਰਪ੍ਰੀਤ

ਘਣੀਆਂ, ਡਾ. ਜਸਪਾਲਜੀਤ, ਪ੍ਰੋ. ਤਰਸੇਮ ਨਰੂਲਾ, ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਨ, ਸੁੱਖਾ ਗਿੱਲ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਨਵੇਂ ਕਵੀਆਂ ਕੁਸ਼ਾ ਸੋਨੌਲੀ, ਸੁਖਨੂਰ ਖ਼ਿਆਲੀ, ਜਗਜੀਤ ਕਾਉਣੀ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪਾਠਕ, ਹਰਮਨ ਹਬੀਬ, ਅਮਨਦੀਪ

ਬੀਰੋਕੇ, ਸੁਖਦੇਵ ਭੱਟੀ, ਜਗਸੀਰ ਤਾਜੀ, ਪ੍ਰਿ. ਮੁੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਸਿਕੰਦਰ ਮਾਨਵ, ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਕਵਿੰਤਰੀ ਹਰਨਫ਼ਸ, ਅਮਰਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗਗਨਦੀਪ ਸੰਧੂ, ਰੇਨੂੰ ਦੇਵੀ ਤੇ ਰੇਖਾ ਦੇਵੀ, ਸ਼ਾਇਰ ਅਲੀ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਸੀਰ ਤਾਜੀ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਰਾਵਾਂ ਆਦਿ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਪੂਰਤ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਪੱਟੀ। ਮੇਂਚ ਸੰਚਾਲਨ ਮੀਤ ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਆਉਂਦੇ ਐਤਵਾਰਤਾ ‘ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਕਸ਼ਮੀਰ ਯਾਤਰਾ-2 : ਦੇਵ ਕੁਰਾਈਵਾਲਾ

ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਰਗ ਬਲਾਅ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲੈਂਦਾ ਹੈ : ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ

‘ਰਾਵੀ ਤੋਂ ਘੱਗਰ ਵਾਇਆ ਸਤਲੁਜ’ : ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕੰਮੇਆਣਾ (ਫੋਕਸ) ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਰਾ

ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ

ਸਮਕਾਲ

ਸਮਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ : ਸੰਪਾਦਨ ਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ

ਚੋਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਝੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲੰਮੀ ਪੰਪਰਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਪਾਦਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਲਈ ਇਹ ਚੰਗੀ ਪਿਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਨਿੱਗਰ ਕਹਾਣੀ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ। ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਇਸ ਲਈ ਨਿਵੇਕਲੀ ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਵਾਦਕ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਤੇ ਉਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਹਾਣੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ‘ਸਮਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ’ : ਇਕ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ 8 ਕੁ ਪੰਨੇ ਦਾ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਕਬੂਲ ਹੋਏ ਟਿੱਡ ਤੇ ਚਰਚਿਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੌਰ ਨੇ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ, ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ, ਕਿਸਾਨੀ, ਦਲਿਤ, ਪਰਵਾਸੀ, ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਆਦਿ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਅਨ

ਪਹਾੜੀ ਨੌਜਵਾਨ

(ਇੱਕ ਲੋਕ ਕਹਾਣੀ)

“ਸੁਨੋ ਨਾਜ਼ਨੀ! ਮਹਜਬੀ^੧ ਤੁਮ ਡਰੋ ਮਤ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਘਰ ਕਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲੋ”

“ਯਹਾਂ ਰਾਤ ਕੇ ਵਕਤ ਓਹੂੰ, ਬਾਕਪਨ ਸੇ ਤੁਮਹੋਂ ਕੌਨ ਸਾ ਕਾਮ ਲਾਯਾ ਹੈ ਬੋਲੇ ?”

“ਕਸਮ ਖਾ ਕੇ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ਦਿਲ ਕੀ ਮੁਹੱਬਤ ਮੁਝ ਖੋਂਚ ਲਾਈ ਹੈ ਦਰ ਪਰ ਨਹਾਗਰੇ”

“ਬੜੇ ਆਏ ਆਸ਼ਿਕ ਕਹੀਂ ਕੇ, ਹਟੋ ਭੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸੁਨ ਚੁਕੀ ਹੂੰ ਯੇ ਅਫ਼ਸਾਨੇ ਸਾਰੇ”

“ਖੁਦਾ ਮੇਰੇ ਜੋਸ਼ੇ-ਦਰੋਂ ਕਾ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ

ਵਡਾ ਕੋ ਮਿਰੀ ਆਜ਼ਮਾ ਲੋ ਅਭੀ ਤੁਮ ਮੁਹੱਬਤ ਕੋ ਸਾਬਿਤ ਕਰੂੰ ਕਿਸ ਤਰਹ ਮੈਂ ਬਤਾਓ ਨਾ ਮੁਝ ਸੇ ਹੋ ਕਯਾ ਚਾਹਤੀ ਤੁਮ ?”

“ਅਰੋ ਅਜਨਬੀ ਯੂੰ ਨਾ ਘੋੜੋ ਸੇ ਉਤਰੋ ਯੇ ਤੇਜ਼ੀ ਤੁਮਹਾਰੀ ਅਜਬ ਬੇਤਰੀ ਹੈ ਜੋ ਆਸ਼ਿਕ ਹੋ ਮੇਰਾ, ਮਿਰੀ ਤੀਨ ਸ਼ਰਤੋਂ ਕਿਸੀ ਤਰਹ ਪੂਰੀ ਕਰੋ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਖਾਹਿਸ਼ ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗੇ

ਨਿਫ਼ਾਵਰ ਕੁੰਗਰੀ ਮੈਂ ਦਿਲ ਅਪਨਾ ਤੁਮ ਪਰ ਮਗਰ ਇਨ ਪਹਾੜੋਂ ਪੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਪੜੇਗਾ

ਬੁਲੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਫ਼ਲਕਾ ਕੋ ਬਰਾਬਰ”

“ਬਤਾਓ ਕਿਧਰ ਜਾਉ ? ਹੋ ਖ਼ਤਮ ਉਲਝਨ

“ਉਭਰਤੀ ਹੈ ਕਾਲੀ ਘਟਾਏ ਜਹਾਂ ਸੇ

ਵਹਾਂ ਬਰਫ਼ ਕੀ ਜੋਸ਼ੀ ਇਕ ਛਾਤਰਾ ਨੇ ਬਨਾਯਾ ਹੈ ਡਿਫ਼ਅਤਾ ਪੇ ਅਪਨਾ ਨਿਸ਼ੇਮਨਾ

ਵਹਾਂ ਚਾਂਦ ਨਿਕਲੇਗਾ ਤਬ ਉਸ ਤਰਫ਼ ਸੇ

ਜ਼ਰਾਹ ਹੋਗਾ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋਮੜੀ ਕਾ ਤੁਮਹੋਂ ਖਾਲ ਉਸ ਲੋਮੜੀ ਕੀ ਹੈ ਲਾਨਾ

ਮਗਰ ਸੁਨ ਲੋ ਸੁਰਜ ਨਿਕਲਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ”

ਸਫ਼ਰਾ ਯੂੰ ਹੀ ਗਰਵਾਉਂ ਪੇ ਸ਼ਮਹਿਰਾ ਮੈਂ ਫੋਲੀ ਥਕਾ ਹਾਰਾ ਵੁਹ ਅਪਨੇ ਘੋੜੇ ਪੇ ਲੋਟਾ

ਬੀ ਇਕ ਸ਼ੁਰਖ਼ ਸੀ ਖਾਲ ਸ਼ਾਨੋ^੨ ਸੇ ਲਿਪਟੀ

ਕਿ ਵੁਹ ਲੋਮੜੀ ਹਾਥ ਆ ਹੀ ਗਈ ਥੀ

“ਮੈਂ ਇਨਆਮ ਖਾ ਮੁਸਤਹੱਕਮੋਂ ਦੇ ਗਯਾ ਹੂੰ”

ਹਸੀਨਾ ਕੋ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਕਰ ਸਦਾ ਦੀ

“ਅਰੋ ਨਜਵਾਂ, ਭੂਲ ਬੈਠੇ ਹੋ ਸ਼ਰਤੋਂ

ਕਿ ਯੇ ਬਾਤ ਤੋ ਦਿਨ ਬਾਤੋਂ ਮੈਂ ਇਕ ਬੀ ਚੜ੍ਹੇ ਅਪਨੇ ਘੋੜੇ ਪੇ ਇਕ ਬਾਰ ਫਿਰ ਤੁਮ

“ਮੇਰਾ ਦਾਗਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ‘ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਵ’ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੋਂ ਸਭ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ “ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਫ: ਮੁੰਤਖ਼ਿਬ ਨਜ਼ਮੇਂ” ਦਾ ਉਰਦੂ ਅਨੁਵਾਦ 1979 ਵਿੱਚ “ਦਾਰੁਲ ਇਸ਼ਾਯਤ ਤਰੱਕੀ, ਤਾਸ਼ਕੰਦ, ਯੂ ਐਸ ਐਸ ਆਰ” ਵੱਲੋਂ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਉਰਦੂ ਅਨੁਵਾਦ ਜਨਾਬ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਲੀਮ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਨਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਰੂਪ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਪੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਹਿੱਤ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਰਹੇਗੀ।

—ਜੋਗਿੰਦਰਪਾਲ ਮਾਨ

ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਵ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਹਵਾ ਕੀ ਤਰਹ ਘੋੜਾ ਦੌੜਾਤੇ ਜਾਓ ਮੁੜੇ ਚਾਹਿਏ ਮੌਤੀਓਂ ਕਾ ਪਯਾਲਾ ਸਮੁੰਦਰ ਕੀ ਤਹ ਸੇ ਉਸੇ ਲੋ ਕੋ ਆਓ”
“ਯਹਾਂ ਰਾਤ ਕੇ ਵਕਤ ਓਹੂੰ, ਬਾਕਪਨ ਸੇ ਤੁਮਹੋਂ ਕੌਨ ਸਾ ਕਾਮ ਲਾਯਾ ਹੈ ਬੋਲੇ ?”
“ਕਸਮ ਖਾ ਕੇ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ਦਿਲ ਕੀ ਮੁਹੱਬਤ ਮੁਝ ਖੋਂਚ ਲਾਈ ਹੈ ਦਰ ਪਰ ਨਹਾਗਰੇ”
“ਬੜੇ ਆਏ ਆਸ਼ਿਕ ਕਹੀਂ ਕੇ, ਹਟੋ ਭੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸੁਨ ਚੁਕੀ ਹੂੰ ਯੇ ਅਫ਼ਸਾਨੇ ਸਾਰੇ”
“ਖੁਦਾ ਮੇਰੇ ਜੋਸ਼ੇ-ਦਰੋਂ ਕਾ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ
ਵਡਾ ਕੋ ਮਿਰੀ ਆਜ਼ਮਾ ਲੋ ਅਭੀ ਤੁਮ ਮੁਹੱਬਤ ਕੋ ਸਾਬਿਤ ਕਰੂੰ ਕਿਸ ਤਰਹ ਮੈਂ ਬਤਾਓ ਨਾ ਮੁਝ ਸੇ ਹੋ ਕਯਾ ਚਾਹਤੀ ਤੁਮ ?”
“ਅਰੋ ਅਜਨਬੀ ਯੂੰ ਨਾ ਘੋੜੋ ਸੇ ਉਤਰੋ ਯੇ ਤੇਜ਼ੀ ਤੁਮਹਾਰੀ ਅਜਬ ਬੇਤਰੀ ਹੈ ਜੋ ਆਸ਼ਿਕ ਹੋ ਮੇਰਾ, ਮਿਰੀ ਤੀਨ ਸ਼ਰਤੋਂ ਕਿਸੀ ਤਰਹ ਪੂਰੀ ਕਰੋ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਖਾਹਿਸ਼ ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗੇ
ਨਿਫ਼ਾਵਰ ਕੁੰਗਰੀ ਮੈਂ ਦਿਲ ਅਪਨਾ ਤੁਮ ਪਰ ਮਗਰ ਇਨ ਪਹਾੜੋਂ ਪੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਪੜੇਗਾ
ਬੁਲੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਫ਼ਲਕਾ ਕੋ ਬਰਾਬਰ”
“ਬਤਾਓ ਕਿਧਰ ਜਾਉ ? ਹੋ ਖ਼ਤਮ ਉਲਝਨ
“ਉਭਰਤੀ ਹੈ ਕਾਲੀ ਘਟਾਏ ਜਹਾਂ ਸੇ ਵਹਾਂ ਬਰਫ਼ ਕੀ ਜੋਸ਼ੀ ਇਕ ਛਾਤਰਾ ਨੇ ਬਨਾਯਾ ਹੈ ਡਿਫ਼ਅਤਾ ਪੇ ਅਪਨਾ ਨਿਸ਼ੇਮਨਾ
ਵਹਾਂ ਚਾਂਦ ਨਿਕਲੇਗਾ ਤਬ ਉਸ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਜ਼ਰਾਹ ਹੋਗਾ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋਮੜੀ ਕਾ ਤੁਮਹੋਂ ਖਾਲ ਉਸ ਲੋਮੜੀ ਕੀ ਹੈ ਲਾਨਾ
ਮਗਰ ਸੁਨ ਲੋ ਸੁਰਜ ਨਿਕਲਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ”
ਸਫ਼ਰਾ ਯੂੰ ਹੀ ਗਰਵਾਉਂ ਪੇ ਸ਼ਮਹਿਰਾ ਮੈਂ ਫੋਲੀ ਥਕਾ ਹਾਰਾ ਵੁਹ ਅਪਨੇ ਘੋੜੇ ਪੇ ਲੋਟਾ
ਬੀ ਇਕ ਸ਼ੁਰਖ਼ ਸੀ ਖਾਲ ਸ਼ਾਨੋ^੨ ਸੇ ਲਿਪਟੀ
ਕਿ ਵੁਹ ਲੋਮੜੀ ਹਾਥ ਆ ਹੀ ਗਈ ਥੀ
“ਮੈਂ ਇਨਆਮ ਖਾ ਮੁਸਤਹੱਕਮੋਂ ਦੇ ਗਯਾ ਹੂੰ”
ਹਸੀਨਾ ਕੋ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਕਰ ਸਦਾ ਦੀ
“ਅਰੋ ਨਜਵਾਂ, ਭੂਲ ਬੈਠੇ ਹੋ ਸ਼ਰਤੋਂ
ਕਿ ਯੇ ਬਾਤ ਤੋ ਦਿਨ ਬਾਤੋਂ ਮੈਂ ਇਕ ਬੀ ਚੜ੍ਹੇ ਅਪਨੇ ਘੋੜੇ ਪੇ ਇਕ ਬਾਰ ਫਿਰ ਤੁਮ

ਹਮ ਆਗੋਸ਼^੩ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਲੋਕਿਨ ਕਸਮ ਖਾ ਕੇ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨਾ ਪੜੇਗਾ ਭੁਲਾ ਦੋਗੇ ਤੁਮ ਬੁੜੇ ਵਾਲਿਦ ਕੋ ਅਪਨੇ ਨਾ ਦੋਖੋਗੇ ਚਿਰਧਾ ਕਭੀ ਅਪਨੀ ਆਂ ਕਾ।
ਮਿਰੀ ਜਾਨ ਜਲਦੀ ਕਰੋ ਅਹਦ ਮੁੜ ਸੇ ਮਿਰੇ ਹੁਸਨ ਕੋ ਸਾਮਨੇ ਸਰ ਝੁਕਾ ਦੋ ਛੁਪਾ ਲੂੰਗੀ ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਬਾਹੋਂ ਮੈਂ ਤੁਮਕੋ ਛੂਪੇ ਨਿਯਾਮ ਮੈਂ ਕੋਈ ਤਲਵਾਰ ਜੋਸੇ ਕਸਮ ਖਾਓ ਔਰ ਖ਼ੂਬ-ਕੁੰ^੪ ਨੌਜਵਾਂ ਤੁਮ ਨਸ਼ਾਤੇ^੫ ਮੁਹੱਬਤ ਕੇ ਸਾਏ ਮੈਂ ਨਹਰੇ ਮਗਰ ਯੇ ਕਿਧਰ ਚਲ ਦਿਓ ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਤੁਮ? ਜਵਾਬ ਉਸ ਨੇ ਘੋੜੇ ਕੀ ਟਾਪੋਂ ਸੋ ਪਾਯਾ ਕਿ ਸ਼ੇਰ ਉਨ ਕਾ ਯਕ ਅਦ ਡਿਛਾਓ ਮੈਂ ਗੂੰਜਾ।

1. ਕੌਮਲ ਸ਼ਹੀਰ ਵਾਲੀ, ਲਾਭਾਲੀ
2. ਚੰਦ ਵਰਗੇ ਮੱਥੇ ਵਾਲੀ
3. ਦੁੱਖਾਂ-ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਆਏ
4. ਗਵਾਹ
5. ਅਸਮਾਨ
6. ਘੁੰਗਰੀ
7. ਚੋਟੀ, ਉਦਾਈ ਆਲੂਣਾ
9. ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਦੀ ਲਾਲੀ
10. ਅਸਮਾਨ
11. ਖੁਰਬ
12 ਮੇਥੇ 13 ਹੱਕਦਾਰ
14. ਯੇਲ੍ਹੀ ਹੋਈ
15. ਸੱਚਾਈ
16. ਤਰਫ਼, ਧਾਸਾ
17. ਘਰ, ਮਕਾਨ
18 ਸੱਥੇ-ਜੱਥੀ
19. ਸੌਂਹਣਾ-ਸੁਨੱਖਾ
20. ਖ਼ੁਸ਼ੀ

ਸਾਰਸ

ਕਭੀ ਮੈਂ ਸੋਚਤਾ ਹੂੰ ਵੁਹ ਮਜਾਹਿਾ ਦੀਨ ਸਫ਼-ਸ਼ਿਕਨਾ ਜੋ ਖ਼ੂਨੀ ਮਾਅਰਕੋ ਮੈਂ ਬਨ ਗਏ ਥੇ ਲੁਕਮਾਏ-ਅਜਲਾ ਕਿਏ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਪੁਰਦੇ-ਖ਼ਾਕ, ਬਲਕਿ ਉਸੇ ਤਰਹ ਤੋਂ ਉੜੇ, ਸਫ਼ੇਦ ਸਾਰਸੋਂ ਕੋ ਜਿਸਮ ਮੈਂ ਗਏ ਬਦਲ

ਵਿਜ਼ਾਓ ਮੈਂ ਵੁਹ ਉੜਤੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹੋਂ ਤਬ ਸੇ ਆਜ ਤਕ ਅਜੀਬ ਦਰਦਨਾਕ ਸੀ ਸਦਾ। ਬੁਲੰਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਲਿਏ ਤੋਂ ਸਾਰਸੋਂ ਪੇ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਕੋ ਸਾਥ ਹਮ ਨਜ਼ਰ ਜਮਾਏ ਰਹਤੇ ਹੋਂ ਵੁਹ ਜਬ ਕਭੀ ਗੁਜ਼ਰਤੇ ਹੈਂ ਵਤਨ ਸੇ ਦੂਰ ਸਾਰਸੋਂ ਕੋ ਅਜਨਬੀ ਦੱਯਾਰਾ ਮੈਂ ਮੈਂ ਉੜਤੇ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਜ਼ਰਦਾ ਝਟਪਟੇ ਮੈਂ ਸ਼ਾਮ ਕੇ ਕੁਝ ਇਸੀ ਤੇਜ਼ੀ ਸੇ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਹ ਸੇ ਇਕ ਕਤਾਰ ਮੈਂ ਕਭੀ ਵੁਹ ਜੈਸੇ ਘੋੜੇਂ ਪਰ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਚਲਤੇ ਥੇ ਗਜ਼ਰ ਕੇ ਵੁਹ ਨਿਗਾਹ ਕੀ ਪਹੁੰਚ ਸੇ ਦੂਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੋਂ ਸੁਨਤਾ ਹੂੰ ਉਨਹੋਂ ਪੁਕਾਰਤੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਾਮ ਸੇ ਇਸ ਲਿਏ “ਟਰੋਂ ਟਰੋਂ” ਕੋ ਉਨਕੀ ਸੁੱਦਤੋਂ ਸੇ ਹਮ “ਅਵਾਰ” ਬੋਲੀ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਲਤੀ ਜੁਲਤੀ ਪਾਤੇ ਹੈਂ ਉਦਾਸ ਆਸ਼ਮਾਂ ਕੋ ਆਹ-ਪਾਰ ਮਹਿਣੇ-ਗਸ਼ਤਾ ਹੈਂ ਕਭੀ ਜੋ ਅਪਨੇ ਯਾਰ ਥੇ, ਰਫ਼ੀਕਾ ਥੇ, ਅਜ਼ੀਜ਼ਾ ਥੇ ਸਫ਼ੋਂ ਮੈਂ ਉਨ ਕੀ ਇਕ ਮੁਕਾਮ ਖ਼ਾਲੀ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਮੈਂ ਦਿਯਾ ਗਯਾ ਹੈ ਸ਼ਾਯਦ ਇਸਕੋ ਛੋੜ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ? ਮਿਲੂੰਗਾ ਮੈਂ ਭੀ ਜਾ ਕੇ ਸਾਰਸੋਂ ਕੀ ਸਫ਼ ਮੈਂ ਏਕ ਦਿਨ ਉੜਾ ਕਰੂੰਗਾ ਮੈਂ ਭੀ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਜ਼ੋਰੇ-ਆਸ਼ਮਾਂ ਯਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪੇ ਬਾਕੀ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇ ਲੋਗੇ ਸ਼ਾਮ ਕੋ ਸੁਨਾ ਕਰੇਗੇ ਓੂੰ ਹੀ ਤੁਮ ਮਿਰੀ ਕੁਰੱਖ਼ਤ ਸੀ ਫ਼ਗੀਆ^੧।

1. ਆਪਣੇ ਅਕੀਦੇ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ,
2. ਕਤਾਰਬੰਦ
3. ਮੌਤ ਦਾ ਖਾਜਾ
4. ਅਵਾਜ਼, ਹੋਕਾ
5. ਮੁਲਕ, ਇਲਾਕੇ
6. ਪੀਲਾ, ਸੁਨਹਿਰਾ
7. ਉਤਵ ਵਿੱਚ ਮਗਨ
8. ਹਮਦਰਦ, ਦੋਸਤ
9. ਪਿਆਰ
10. ਪੁਕਾਰ, ਦੁਆਈ

ਹਯਾਤੇ-ਨੌ (ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ)

ਅਜਬ ਖ਼ਯਾਲਾਤ ਹਮ ਕੋ ਸੋਤੇ ਮੈਂ ਹੋਂ ਸਤਾਤੇ ਗੁਜ਼ਸਤਾਂ ਸ਼ਬਾ ਮੈਂਨੇ ਖ਼ਾਬ ਦੇਖਾ ਕਿ ਮਰ ਗਯਾ ਹੂੰ ਕਹੀਂ ਸੇ ਆ ਕਰ ਲਗੀ ਹੈ ਗੋਲੀ ਮਿਰੀ ਬਗ਼ਲ ਮੈਂ ਅਮੀਕਾ ਘਾਟੀ ਮੈਂ ਸਬ ਸੇ ਮਖ਼ਫ਼ੀ ਪੜਾ ਹੁਆ ਹੂੰ ਕਰੀਬ ਹੀ ਚੀਖ਼ਤੀ ਪਹਾੜੀ ਨਦੀ ਰਵਾ ਹੈਂ ਮਦਦ ਕਾ ਹੂੰ ਮੁੰਤਜ਼ਿਰਾ^੨, ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਕਾ ਕੋਈ ਹਾਸਲ ਪੜਾ ਹੂੰ ਧਰਤੀ ਪੈਂ, ਗਰਦ ਬਿਖਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ਹਰ ਸੂਾ ਵੇਹ ਗਰਦ ਹੋਨਾ ਹੈ ਜਲਦ ਹੀ ਜਿਸ ਮੈਂ ਮੁੜ ਕੋ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਜਾਨਤਾ ਲਬੋ-ਦਮਾ ਹੂੰ ਮੈਂ ਯਹਾਂ ਪਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੁਛ ਭੀ ਮੁੜੇ ਯਹਾਂ ਸੇ ਬਜ਼ਜਾ ਕਾਇਕੋ ਉਤਰੇ ਹੋਂ ਜੋ ਆਸਮਾਂ ਪਰ ਬਜ਼ਜ਼ ਕਿਸੀ ਕਮਸਿਨਾ ਔਰ ਸ਼ਮੀਲੋਂ ਸੇ ਹਿਰਨ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਾ-ਵਕਤ ਮੌਤ ਕਾ ਮੇਰੀ ਗ਼ਮ ਨਸ਼ਾਨੇ ਹਨ। ਨਾ ਆ ਬੀਵੀ ਨਾ ਦੇਸਤ ਅਹਬਾਬ ਆ ਰਹੇ ਹੋਂ ਮਿਰੇ ਜਨਾਜ਼ੇ ਪੇ ਬੈਨ ਕਰਨੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕਰ

ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਆਈ ਸੀ ਈ ਹੱਲਿਆਂ ਦੀ

ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਮੈਂ ਆਈ ਸੀ ਈ (ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਸਟਮਜ਼ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ) ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘੀ। ਇੱਕ ਮੈਂ ਖ਼ੁਦ ਵੇਖੀ, ਦੂਜੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ।

ਠੰਢ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਦਿੜ੍ਹੇ ਦਿਏ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਵਾਂਗ, ਇਸ ਥੈਕਸਗਿਵਿੰਗ ਉੱਪਰ ਮੈਂ ਸੈਂਕੜੇ ਮੀਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਕੇ ਗਈ: ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਦੇ ਡਾਊਨਟਾਊਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾਂ ਵਾਲੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੱਕ ਤੇਰਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ-ਕੋਰੀਏ ਅਤੇ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਵਾਂਗ ਜੰਮੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਾਪਸੀ। (ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਿਆਰੇ ਡੱਗੀ ਤਹਿਸ਼ਾ, ਤੇਰਾ ਪੈਨਵਾਦ।)

ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਨਾਲ ਚੂਰ ਮੇਰੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਾਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਫ਼ੋਨ ‘ਤੇ ਆਈ ਸੀ ਈ ਅਲਰਟ ਵੱਜਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਮੈਂ ਰੌਲੇ-ਰੌੱਪ ਵਾਲੀ ਕੈਨਾਲ ਸਟੀਟ ‘ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਆਈ ਸੀ ਈ ਦੇ ਛਾਪੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ, 50 ਫੈਂਡਰਲ ਏਜੇਂਟਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ-ਮਕਸਦ ਸੀ ਸੜਕ ਉੱਪਰ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਅਤੇ

ਕਦੇ ਨਾ ਸੌਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਭੱਗ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਪੋਲਕਾ-ਡੌਟ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੀ ਇੱਕ ਜ਼ਨਾਨੀ (ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਗਾਕਰ), ਜੋ ਇੱਕ ਡਰਾਉਣੇ ਫ਼ੌਜੀ ਟਰੱਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਕਾਬਪੋਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਡਾਂਟ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਚਾਹ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਮੁੜ ਸਸਤੇ ਨਕਲੀ ਬੈਗ ਵੇਚ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਸ ਸ਼ਨੀਚਰਵਾਰ, ਫੀ ਐੱਚ ਐੱਸ ਨੇ ਕਬਿਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਹਰ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਸਰਜ (ਤਾਲਮੇਲਵਾਂ ਹੱਲਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ- ਇਸ ਵਾਰੀ ਲੱਗਭੱਗ 600 ਏਜੇਂਟਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਕੈਨਾਲ ਸਟੀਟ ਉੱਪਰ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਨਹੈਟਨ ਦੀ ਅਫ਼ਰਾਤਫ਼ਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਲਿਖੀ ਕਿ ਆਈ ਸੀ ਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਗਰਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅੱਡ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ‘ਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ-ਸੀਟੀਆਂ ਵੱਜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਢੋਲ ਵੱਜਦੇ ਰਹੇ, ਲਾਈਵਸਟੀਨ ਚੱਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਸ਼ੋਰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਚਾਈਨਾਟਾਊਨ ਦੀਆਂ ਤੇਗ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘੰਟੇ-ਘੰਟੇ ਇੱਕ ਡਿਮ ਸਮ ਦਾ ਸ਼ਰੀਨ ਵੀ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ, ਅਜੀਬ ਜਿਹੇ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨੀ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗੇਂਦੇ ਗਰਾਜ਼ ਅੰਦਰ ਖਸੇ ਰਹੇ, ਜਦਕਿ ਮੇਰਾਫ਼ੋਨਾਂ, ਬੈਰੀਕੇਡਾਂ, ਮਿਚਦੀ ਸੁਪਰਅੇ ਅਤੇ ਟੋਰਸਾਂ ਨਾਲ ਲੈਂਸ ਚਰਜਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪੁਲਸੀਏ ਭੀੜ ਨੂੰ ਸੜਕ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ ਅਤੇ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਕਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੜਕ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕੀ, ਬੇਪਛਾਣ ਚਿੱਟੀਆਂ ਲਈ ਗਰਾਜ਼ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਸਕੀਆਂ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਸਰਜ ਫਿਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਦਗ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਲੇ ਨੇ ਮਾਤ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਪਮਾਨਿਤ ਹੋਏ ਫੈਂਡਰਲ ਏਜੇਂਟ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਵੱਲ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ, ਜਦਕਿ ਚੱਲ ਰਹੀ ਭੀੜ ਹਰ ਕਦਮ ‘ਤੇ ਹਾਲੇਡ ਟਨਲ ਵੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਰੋਕਦੀ ਰਹੀ।

ਮੈਨਹੈਟਨ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਈ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮੈਸੀਜ਼ ਥੈਕਸਗਿਵਿੰਗ ਡੇ ਪਰੋਡ ਜਿੰਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਉਂਟੀ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਾ ਹਾਲ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰ, ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛਾਪਮਾਰੀ ਮੰਜ਼ਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰੀ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਜਾਣੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲੋਕ ਕਾਉਂਟੀ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈ-ਚਮਕਦਾਰੀ ਝੀਲਾਂ, ਮੀਲਾਂ ਤੱਕ ਵੱਡੇ ਜੰਗਲ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਿਆਹਦਮ ਕਲਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਬੋਲੋਜਿੰਗ ਆਫ਼ ਦ ਬਾਈਕਸ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਮੇਲਾ। ਸਿਆਲ ਵਿੱਚ ਬਰਫ਼ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ, ਠੰਢ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਜੈਕ ਪਾਈਨ ਦਰੱਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਇਹ ਆਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਆਈ ਸੀ ਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉੱਥੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੌਂਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਦੋ ਵਾਰ ਉੱਥੇ ਲੰਘੀ, ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਦੇਖੇ।

ਲੋਕ ਕਾਉਂਟੀ ਅਧਿਕਾਰਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਕਾਉਂਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਆਬਾਦੀ ਉੱਚੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਮੋਂ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਡਾਲਰ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਵਿਕ-ਮਾਰਟ ਤਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਵੀਹ ਮੀਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੂਰ ਤੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀ ਇਕ ਵੀ ਦੁਕਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉੱਚੇ ਜਿਹੀ ਥਾਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਫੈਂਡਰਲ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕੰਦ ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ।

ਸਥਾਨਕ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਦੱਸ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ

ਸ਼ੇਦਾਈ, 15 ਪਿਆਰੀ, 16 ਮਹਾਨ, 17 ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ, 18 ਸਿਰਫ਼, 19 ਵਿਸ਼ਾਲ, 20 ਵਡੇਪੱਖ, 21 ਪੂਰਬ, 22 ਆਜ਼ਾਦੀ, 23 ਕਬਰ ਵਿਚਲੀ ਸ਼ਾਂਤੀ, 24 ਲੋਕ, 25 ਖਾਪ

ਮਿਰੇ ਜਾਨੇ ਕਾ ਅਬ ਵਕਤ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ

ਮਿਰੇ ਜਾਨੇ ਕਾ ਅਬ ਵਕਤ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕੋਈ ਸਾਮਾਂ ਨਾ ਹੋਗਾ ਸਾਥ ਮੇਰੇ ਸਬਾਅ ਔਰ ਤਾਇਰੋ ਕੇ ਸੁਬਹ ਕੇ ਗੀਤ ਮੈਂ ਛੋੜੇ ਜਾ ਰਹਾ ਹੂੰ ਅਪਨੇ ਪੀਛੇ ਮੈਂ ਛੋੜੇ ਜਾ ਰਹਾ ਹੂੰ ਚਾਂਦਨੀ ਰਾਤ ਯੇ ਰੰਗੀਂ ਘਾਸ ਕੋ ਫੂਲ ਔਰ ਅਸ਼ਜਾਰਾ ਸਮੁੰਦਰ ਕੀ ਸਦਾਏ^੧ ਦੂਰ ਹੋ ਜੋਂ ਨਦੀ ਕੋ ਭਾਰੀ-ਭਰਕਮ ਸਾਜ਼ ਕੇ ਤਾਰ ਹਵਾ ਔਰ ਬਾਰਿਸ਼ੋਂ ਨੇ ਹੈ ਤਰਾਸ਼ਾ ਪਹਾੜੀ ਚੋਟੀਓਂ ਪਰ ਜਿਨਕੋ ਵੁਹ ਗਾਰਾ ਯੇ ਦਿਤਨੀ ਪਯਾਰੀ ਹੈ ਮੁੜਕੇ ਕਿ ਜਿਤਨੇ ਮੁਅੰਮਰਾਂ ਮਾਂ ਕੇ ਦਾਗੋਂ ਵਾਲੇ ਰੁਖ਼ਸਾਰਾ ਮੈਂ ਛੋੜੇ ਜਾ ਰਹਾ ਹੂੰ ਦਰਯਾ ਕੀ ਸ਼ੋਕਤਾ^{੧੦} ਸ਼ੁਆਓ^{੧੧} ਕੀ ਵੁਹ ਪੀਮੀ ਨਰਮ ਸੁਰਬੀ ਲਿਪਟਤੀ ਹੈ ਜੋਂ ਸ਼ਾਨੋ^{੧੨} ਸੇ ਤੁਮਹਾਰੇ ਜੋਂ ਕਮ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੂਰਜ ਕੀ ਬੁਲੰਦੀ ਵੁਹ ਸਬ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਤੁਮਹੋਂ ਜੋਂ ਬਦਨ ਸਾ^{੧੩} ਜਨਮ ਕੇ ਵਕਤ ਸੋ ਅਬ ਤਕ ਮਿਰਾ ਖਾ ਕਟੀ ਘਾਸ ਔਰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਕੀ ਖ਼ਸਬੂ ਯੇ ਚੱਕਰਵਾਹ ਲਹਰਾਤਾ ਸਾ ਰਸਤਾ ਯੇ ਠੰਡੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਔਰ ਯੇ ਗਰਮ ਸੂਰਜ ਯੇ ਗਰਦੂਆ ਸਬ ਮੈਂ ਦੋ ਕਰ ਜਾ ਰਹਾ ਹੂੰ ਔਰ ਇਨ ਸਬ ਸੇ ਬੜਾ ਹੈ ਜੋਂ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਤੁਮਹਾਰਾ ਪਹਾੜ ਲੋਕਰ ਜਾ ਰਹਾ ਹੂੰ

1. ਸਮਾਨ ਦਾ ਸੰਘੇਪ, 2.ਸ਼ਸ਼ਤ ਝੁੱਤ ਹਵਾ, 3. ਉਭਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਛੀ, 4. ਰੇਗੀਨ ਦਾ ਸੰਘੇਪ, 5.ਦਰੱਖਤ, 6.ਅਵਾਜ਼ਾਂ, 7. ਖੰਡ, 8. ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਾਲੀ, 9. ਚਿਰਾਗ, 10. ਸ਼ਕਤੀ, 11. ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ, 12 ਮੇਥੇ, 13. ਸਰੀਰ, 14. ਅਸਮਾਨ

ਜ਼ਰਦ ਪੱਤੇ

ਫ਼ਵਾਹ ਕੇ ਨਰਮ ਨਰਮ ਕਤਰੇ ਬਹਰਨਾ ਸਾਧੋਂ ਸੇ ਗਿਰ ਰਹੇ ਹੋਂ ਇਧਰ ਉਧਰ ਜ਼ਰਦ ਜ਼ਰਦ ਪੱਤੇ ਹਵਾਓਂ ਮੈਂ ਉੜਤੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹੋਂ ਬਿਜ਼ਾਾ ਇਨਹੋਂ ਜੋਸ਼ ਔਰ ਗ਼ਜ਼ਬ ਸੇ ਭਗਾਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਹਰ ਗੁਜ਼ਰ ਪਰ ਯਤੀਮ ਔਰ ਪਯਾਰ ਕੇ ਤਰਸਤੇ ਰਵਾਂ ਹੈ ਪਸਪਾਈ ਕੀ ਭਗਰ ਪਰ ਗੁਜ਼ਰਤੇ ਹੈਂ ਲਹੇ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਸੇ ਕੁਚਲਤੇ ਔਰ ਖ਼ਾਕ ਮੈਂ ਮਿਲਾਤੇ ਇਨਹੋਂ ਕਭੀ ਥੇ ਜੋਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਬੇ ਸਬ ਨੇ ਨਜ਼ਰੋਂ ਸੋ ਦਾਦ ਪਾਤੇ ਬਹਾਰ ਮੈਂ ਫਿਰ ਜਜਰਾ ਜਜਰ ਪਰ ਨਿਕਲਤੇ ਹੋਂ ਬੇਸ਼ਮਾਰ ਪੱਤੇ ਅਜੀਬ ਬੇਰਹਮ ਸੇ ਹੋਂ ਪੱਤਿਆਂ ਨਿਜ਼ਮੋਂ ਫਿਤਰਤੋਂ ਕੋ ਯਹ ਕਰਿਸ਼ਮੇ

1. ਨੰਗਾ, 2.ਪਤਥਰ ਦਾ ਮੋਸਮ, 3. ਹਾਥਿਆਂ ਹੌਇਆ, 4. ਦਰੱਖਤ, 5. ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

- ਲਿਪੀਅੰਤਰ : ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਮਾਨ

ਸੰਪਰਕ : 89683-43252

ਫਿਰਕੂ ਨਫਰਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ

ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਭਾਏ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ‘ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ, ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ’ ਖੇਤਰਾਂ ‘ਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਮੂਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ’ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਅਧੀਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਤੇ ਧਨਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਲੁੱਟਦਾ, ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ‘ਤੇ ਗਰੀਬੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੇ ਪਹਾੜ ਲੱਦਣ ਤੇ ਕੁਪੋਸ਼ਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ‘ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ’ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ ਭਗੋੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਮੋਹਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਣ ਗਿਆ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਨਿਲੇਸ਼ਅ ਅੰਦਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਪਿਛਾਏਗੀ, ਗੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਵਿਚਾਰ ਘੁਸੋੜਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਕਾਰਜ 2002 ‘ਚ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ‘ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਵੈਲਾ ਕੇ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ‘ਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ, ਬਚਪਨ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲੋਆਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪੱਖਾਧੜੀ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ ਭਗੋੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਮੋਹਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਣ ਗਿਆ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਨਿਲੇਸ਼ਅ ਅੰਦਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਪਿਛਾਏਗੀ, ਗੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਵਿਚਾਰ ਘੁਸੋੜਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਕਾਰਜ 2002 ‘ਚ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ‘ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਵੈਲਾ ਕੇ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ‘ਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ, ਬਚਪਨ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲੋਆਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪੱਖਾਧੜੀ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ ਭਗੋੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਮੋਹਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਣ ਗਿਆ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਨਿਲੇਸ਼ਅ ਅੰਦਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਪਿਛਾਏਗੀ, ਗੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਵਿਚਾਰ ਘੁਸੋੜਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਕਾਰਜ 2002 ‘ਚ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ‘ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਵੈਲਾ ਕੇ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ‘ਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ, ਬਚਪਨ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲੋਆਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪੱਖਾਧੜੀ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ ਭਗੋੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਮੋਹਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਣ ਗਿਆ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਨਿਲੇਸ਼ਅ ਅੰਦਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਪਿਛਾਏਗੀ, ਗੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਵਿਚਾਰ ਘੁਸੋੜਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਦਸ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਘਰੋਂ ਤੁਰਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜ ਦਿਨ ਪਟਿਆਲੇ ਲੱਗ ਗਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪੁਕਰਮਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਰਮਦਾ ਦੀ ਪੁਕਰਮਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।ਜਦ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗਵਾਹੀ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਪਟਿਆਲੇ ਨੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ। ਹੋਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਸ਼ਟਲ ਤੇ ਅਕਾਸ਼ ਦੀਪ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਮਰੇ ਨੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਅਹਿਸਾਸ ਜਗਾਏ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਪਟਿਆਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ।ਪਟਿਆਲਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਰਕਾਂ-ਸਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹਾਈਵੇ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਕਿਹੜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਫੜ ਕਿੱਧਰ ਲੰਘ ਜਾਈਏ, ਵੇਸੇ ਵੀ ਮੁਸਾਫਰ ਤਬੀਅਤ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਗ ਹਰ ਰਾਗ ਦੇਖਣ ਦਾ ਭੁਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਏਸੇ ਭੁਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮੁਸਾਫਰ ਏਨੇ ਕੌਲੋ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।

ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਗੇਟ, ਦੋ ਫੇਸ ਵਾਲੇ ਠੱਕੇ ‘ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਾਲੋਨੀ, ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਿਰਾਏ ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ‘ਚ ਪੈਂਦਾ ਘੜਮੱਸ, ਗੱਦੀਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਛੇ ਅਖਬਾਰ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਕਮਰਾ, ਨਾ ਕੋਈ ਬੈਂਡ, ਨਾ ਕੋਈ ‘ਪ੍ਰਾਈਵੇਸ਼ੀ’, ਕਿਸੇ ਦੀ ਲੋਅਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੈਗ ‘ਚ ਲੱਭਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਪੈਂਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਧੋਣ ਵੇਲੇ ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਚੱਲ ਕਿਸੇ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਧੋ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ, ਪਟਿਆਲੇ ਜਾਂਦਾ ਲੈ ਜਾਊਂ।

ਘਰੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਗਵਾਚ ਜਾਵੇ, ਘਰ ਦੇ ਘਰੇ ਨੂੰੀ ਲੱਭਦੇ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਯਾਤਰਾ ਦੇਵ ਕੁਰਾਈਵਾਲਾ

ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਪਟਿਆਲੇ ਪਤਾ ਕਰ ਲੈ, ਉਥੇ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਸੱਚੀ ਗਵਾਹੀ ਹੋਈ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਲੱਭਦੀ ਹੈ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਵੇਲੇ ਪੰਜ ਜਦੋਂ ਸੌਂਦੇ ਤੇਂ ਹਾਂ।ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਗਿਆਰਾਂ ਜਦੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਕੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੋਸਤ ਹੋਣਗੇ, ਬਾਅਦ ‘ਚ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਉਹ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਆਏ ਸੀ, ਚਲੇ ਗਏ।ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦਾ ਮੁਸਾਫਰਖ਼ਾਨਾ।

ਛੋਟੀ ਬਾਰਾਂਦਰੀ ‘ਚ ਲੱਗਦੀ ਸੰਡੇ ਮਾਰਕੀਟ, ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਟ ਪਾ ਭੇਡ ਸੌ ਦੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਰਟਾਂ ਸ਼ਰੀਦਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।ਘਰ ਆ ਕੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਪਾਈ ਤੇ ਖ਼ਰੀਦੀ ਸ਼ਰਟ ‘ਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ, ਫਿਰ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਨਵੀਂ-ਪੁਰਾਣੀ, ਮਹਿੰਗੀ-ਸਸਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਬਸ ਮਨਾਂ ਦੇ ਵਹਿਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਮਨ ਨੂੰ ਚਾਅ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਬ੍ਰੈਡ ਨਹੀਂ।ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹੀ ਮਹੱਲਾਂ ‘ਚ ਕੈਦ ਧੜਕਣਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ।ਅਮਲਤਾਸ, ਗੁਲਮੋਹਰ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਝੜਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਦੀਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਕਿਸੇ ਕੁਆਰੀ ਦੀਆਂ ਸਧਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਜਗਦੀਆਂ-ਬੁਝਦੀਆਂ ਸਟਰੀਟ ਲਾਇਟਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ।ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਏਨੇ ਕੁ ਦਿਨ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਪਟਿਆਲੇ ‘ਚ ਮੈਂ ਤੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਮਸਾਂ ਹੀ ਨਿਕਲੇ। ਫਿਰ ਮਨ ਬਣਾਇਆ ਜੰਮੂ ਕਨ੍ਹਆ ਤੋਂ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਤਾਂ ਮਾਧੋਪੁਰ, ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਡੈਮ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਆਪਣੀ ਅਲੱਗ ਹੀ ਪਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।ਮਾਧੋਪੁਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਹੀ ਪਾਸੇ ਤੁਰ ਪਏ ਕਿ ਜਿੱਧਰ ਰਾਹ ਜਾਂਦਾ, ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਰਾਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਪੈਰੀਂ ਉਹੀ ਰਾਹ ਲਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਮਾਧੋਪੁਰ ਤੋਂ ਧਾਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।ਧਾਰ ਤੋਂ ਭਮਾਲਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਦੁਨੀਹੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।ਘਰੋਂ ਅਸੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਾਣ ਲਈ ਨਿਕਲੇ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਪਿੱਚ ਲਿਆਹਨਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਨੀਹੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹਕਲੀ ਪਿੰਡ ਇਕ ਹੋਟਲ ਵਾਲਾ ਜਾਣਦਾ, ਉਹਦੇ ਖੇਤ ‘ਚ ਜਾ ਟੈਂਟ ਗੱਡੇ। ਉਥੇ ਬੈਠਿਆਂ ਫਿਰ ਅਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਫੇਨ ਲਾਇਆ। ਉਨਨੇ ਦੱਸਿਆ ਜੇਜ਼ੀ ਸਾਡੇ ਨੌੜੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਸ਼ੂਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਹਕਲੀ ਤੋਂ ਟੈਂਟ ਪੱਟਿਆ ਬਸੋਹਲੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।ਫ਼ਿਲਮ ਸ਼ੂਟ ਹੋ ਰਹੀ, ‘ਰਾਵੀ ਦੇ ਕੰਢੇ’।

ਬਸੋਹਲੀ ਰਾਵੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵੱਸਿਆ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਤੇ ਅਟਕ ਸੋਢੂ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੱਦ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਰ ਨਿਗ੍ਹਾ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਾੜ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਬਸੋਹਲੀ ਦੀ ਵੱਖੀ ਨਾਲ ਖਹਿ ਕੇ ਲੰਘਦਾ ਹੈ।

ਬਸੋਲੀ ਆਪਣੇ ਪਹਾੜੀ ਆਰਟ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਲਘੂ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ, ਲੋਕ ਕਲਾ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ

ਬਹਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਮਿਸ਼ਰ ਹੈ। ਬਸੋਹਲੀ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵੰਤ ਰੰਗਾਂ, ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਲਈ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਚੁੰਮਣ’ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਬਸੋਹਲੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਦਾ ਕੰਢਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਸੋਹਲੀ ‘ਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਭੜਾਸ ਸੀ |ਵਿਰਲੇ-ਟਾਂਵੇਂ ਖਜੂਰ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ‘ਚ ਵਿਰਲੇ-ਟਾਂਵੇਂ ਪਹਾੜੀ ਘਰ |

ਬਸੋਹਲੀ ਦੀ ਆਰਟ ਗੇਲਰੀ ਅਤੇ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਜੰਮੂ ਦੀ ਬਨੀ ਵੈਲੀ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਏ। ਬਨੀ ਵੈਲੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸੋਵੀ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵੱਸੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਪਹਾੜੀ ਪਿੰਡ ਹਨ।ਸੋਵੀ ਨਦੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਨੀ ਵੈਲੀ ਵੱਲ ਮੌਸਮ ਕੁਝ ਠੰਢਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਜ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਭੜਾਸ ਹੈ |ਬਨੀ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰ ‘ਚ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਲਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੋਟਲ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਚਿਹਰੇ ਅੰਦਰ ਸਹਿਮ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬਜ਼ਰਗ ਨੂੰ ਰਾਤ ਰੁਕਣ ਲਈ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ | ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਮਹਿਮਾਨ-ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਦਾ ਚਾਅ ਹੈ, ਪਰ ਦਿਲ ‘ਚ ਡਰ ਹੈ | ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਰੁਕਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ | ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਾੜੀ ‘ਤੇ ਬਣੀ ਵੱਜੀ ਛਾਉਣੀ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਸਮਾਨ ‘ਤੇ ਸੰਘਣੇ ਬੱਦਲ ਛਾਅ ਜਾਂਦੇ ਹਨ |ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਸੋਵੀ ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਉੱਪਰ ਤੇਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਪਣਾਪੀ ਭੜਾਸ ਦੇਖ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਰੁਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਟਾਟ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਬਨੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲਵੰਗ ਪਹਾੜੀ ਕਸਬਾ ਹੈ।ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਨوں ਪਾਸੇ ਪਹਾੜੀ ਘਰ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਤੇ ਹਰੇ-ਭਰੇ ਖੇਤ ਦਿਸਦੇ ਹਨ।ਲਵੰਗ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਕਾਉਪਣ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤਾਜ਼ਗੀ ਦੇ ਮਿਲਗੋਝੇ ਵਾਲਾ ਕਸਬਾ ਹੈ।ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਜੁਗਰਾਵੀਏ ਵਿੱਚ

ਪੁਲਾਂਘ ਪੁੱਟਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।ਹਨੇਰਾ ਮੇਰੇ ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਸਭ ਕੁਝ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ |ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ |ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਲ-ਕਲ, ਹਵਾ ਦੀ ਸਰ-ਸਰ ਮੈਂ ਤੇ ਰਾਤ ਦੀ ਚੁੱਪ ਇਕ-ਮਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।ਘਾਟੀ ‘ਚ ਫੈਲਿਆ ਸਿਆਹ ਰੇਗ ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਲਿਪਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ |ਹਨੇਰਾ ਮੇਰੇ ਨਹਿਰਾਅ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਹੈ |ਇਸੇ ਨਹਿਰਾਅ ਤੋਂ ਚੇਤਨਾ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੋਰ ਹੈ, ਕਾਹਲਪਾਣ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰਨਾ-ਨਕਾਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਦੀ ਤਲਬ ਹੈ | ਹਨੇਰਾ ਨਹਿਰਾਅ ਹੈ, ਆਰਾਮਗਾਹ ਹੈ।

ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਾਰਥਲ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ।ਵਿਰਲੇ-ਵਿਰਲੇ ਘਰ ‘ਚ ਲਾਈਟ ਜਗ ਰਹੀ ਹੈ |ਜਿਆਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਬੰਦ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜੰਗਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ।ਗਲੀਆਂ ‘ਚ ਉੱਗਿਆ ਪਹਾੜੀ ਘਾਹ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵੀਰਾਨਗੀ ਦਾ ਪਤੀਕ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਗੁੱਜਰ ਨੌਜਵਾਨ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ |ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਮਗਰ ਉੱਡੀ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਵੱਲ ਰੱਕ ਕਰਕੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਮਰਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਉਸ ਘਰ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੜਕਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਡਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਲੋ-ਕੁਚੈਲੇ ਕੱਪੜੇ ਜਿਹਾਂ ‘ਤੇ ਲਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪੱਲਮ ਦੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ |ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਵਧਾਈ ਹੋਈ ਦਾੜ੍ਹੀ ‘ਚ ਪਈਆਂ ਉਲਝਣਾਂ, ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਮਨਾਂ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹੋਂ ਸਨ।

ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਗੀਨੀ ‘ਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਰਿੱਝ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਘਰ ‘ਚ ਅੱਗ ਦਾ ਨਿੱਘ ਹੈ |ਅੱਗੀਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਬੋਤਰਤੀਬੀ ‘ਚ ਪਏ ਹਨ |ਜਦ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਬੋਤਰਤੀਬੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੁਝ ਵੀ ਤਰਤੀਬ ‘ਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਖ਼ਰਾਬ ਮੌਸਮ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰ ਮੌੜ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਵੱਜੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨੀਨਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ |ਆਪਣੇ ਘਰ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ, ਆਪਣੀ ਹੀ ਮਿੱਟੀ ‘ਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਲਈ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰੀ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ |ਬੰਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕਦਰ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਦੀ ਹੈ |ਇੱਥੇ ਬੰਦਾ ਅਧਾਰ ਕਾਰਡ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ, ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਬੰਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਪੁੜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੀਸੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕੋਕੜ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚੇ |ਚਿਹਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਪੈਂਦੀਆਂ ਬੁਰਜ਼ੀਆਂ ‘ਚ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੈ | ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਕੋਢਿਆਂ ‘ਚ ਆਸ ਦੀ ਚਮਕ ਨਾਲੋਂ ਹੰਝੂ ਵੱਧ ਚਮਕਦੇ ਹਨ।ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਇੰਨੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਨਵਾਂ ਚਿਹਰਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਾਂ ਵੱਜੀ ਹੋ |ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਮੁਸੀਬਤ ਹਨ |ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਕੇਵਾਂ ਹਨ।

ਵੱਸ, ਅੱਤਵਾਦੀ, ਕਾਨਵਾਈ, ਜਸੂਸ, ਇਨਕਾਉਟਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ |ਕਿਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚਿਤਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।‘ਰਾਜਨੀਤੀ’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਲੋਹੜਿਆਂ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ।ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਕਸ਼ਮੀਰ ‘ਚ ਹੁੰਦੀ ਹਰ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾ ‘ਰਾਜਨੀਤੀ’ ਹੈ |

ਸਾਡੇ ਰਾਤ ਰੁਕਣ ਲਈ ਗੁੱਜਰ ਮੁੰਡੇ ਆਪਣਾ ਉਪਰਲਾ ਕਮਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਘਰ ਸਾਹਵਾਨਾਂ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ |ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਝੀਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਲਈ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਡ ਲੱਗ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ‘ਤੇ ਬੈਠਣ ਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪਾਵੇ ਚੀਕਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ |ਉੱਪਰ ਲੈਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕੇਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਹੁੰਸ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਵਧ ਰਹੀ ਠੰਢ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਇਸ ਹੁੰਸ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰ ਕੇਬਲ ਉਪਰ ਲੈ ਕੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਮੀਂਹ ਹਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਮੀਂਹ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਵਗ ਰਹੀ ਸੇਵਾ ਨਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਰਾਤ ਦੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਸਰੜ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਸਰੜ ਸਾਰਥਲ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੀ ਸਬਜ਼ੀ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਸੋਹਣਾ ਲੰਘਿਆ ਸੀ |ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸੀ |

ਜਿੱਥੇ ਸੋਹਣੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ |

ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਦ ਕਦੇ ਮੀਂਹ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕਣੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਾਡੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਨੀਂਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਜਾਂਦੀ।ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਕਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜੱਦੋ-

ਜਹਿਦ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ |ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਬਦਲੀ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨੇ ਖਿੜਕੀ ਦੀਆਂ ਝੀਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ।ਦਿਨ ਨੇ ਸਵੇਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਉਬਾਸੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧੁੱਪ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਧੋ ਲਿਆ, ਨਾਲੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਲ ਧੁੱਪ ਸਾਰੀ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ |ਘਾਹ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ |ਕਮਰੇ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਵਦਾਰ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚਕਾਰ ਘਿਰਿਆ ਸਾਰਥਲ ਪਿੰਡ ਦਿਸਦਾ ਹੈ।ਬਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਆ ਰਹੀ ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਸਾਰੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਹੁੰਮਸ ਸੰਬਰ ਕੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।ਗੁੱਜਰ ਮੁੰਡਾ ਸਾਡੇ ਦੋਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ੀਰ ਚਾਹ (ਲੂਣ ਵਾਲੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਚਾਹ) ਬਣਾ ਕੇ ਲੈ ਆਇਆ, ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰਥਲ ਪਿੰਡ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੱਚ ਵਿੱਚ ਜੰਨਤ ਹੈ | ਸੇਵਾ ਨਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੱਥਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀ ਖਹਿ ਕੇ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ | ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ ਸਾਹਵਾਨ ਲੱਕੜ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਨਵੇਂ ਬਣਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਵਾਨ ਦੀ ਖੁੱਸਾ ਸੀਮੈਂਟ-ਬੱਜਰੀ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਹਟਦਾਂ ਘਾਹ ਦਾ ਪੱਲਾ ਮੈਦਾਨ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ਖਹਿ ਕੇ ਲੰਘਦੀ ਸੇਵਾ ਨਦੀ ਘਾਹ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਪੱਧਰੀ ਹੋ ਕੇ ਵਗਣੇ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਇਲ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵੱਲ ਹੋਏ ਹਨ।ਮੋਬਾਇਲ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਮੌਸਮ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ |ਜਿੰਨੇ ਮਹੀਨੇ ਲੋਕ ਸਾਰਥਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਓਨੇ ਮਹੀਨੇ ਇਹ ਸਕੂਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਕੂਲ ਬੰਲੇ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ‘ਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਈ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਮਠਿਆਈ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਿਨੇ ਖੋਲ੍ਹ ਸਫ਼ਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਮੌਸਮ ਸਾਫ਼ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਇਸ ਘਾਟੀ ਤੋਂ ਬਰਫ਼ ਸਾਫ਼ ਹੋਈ ਹੈ | ਅਗਲੇਰੇ ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸਾਰਥਲ ਪਿੰਡ ਘੁੰਮਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣੇ ‘ਤੇ ਆ ਗਏ |ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਬਾਪੂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਸਰੜ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਬਣਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਰੋਟੀਆਂ | ਨਜ਼ੀਰ ਬਾਪੂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਉਹਦੇ ਕੰਢ ‘ਚ ਫਸ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਹੰਝੂ ਝਰ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ‘ਤੇ ਆਣ ਖਲੇ ਗਈਆਂ |

ਬਾਪੂ ਨਜ਼ੀਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਬਾਰਡਰ ‘ਤੇ ਇੰਨੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਲੋਕ ਮੁੰਡੇ ਆਮ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ | ਬਾਪੂ ਨਜ਼ੀਰ ਦਾ ਭਾਣਜਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦਾ |ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਖ਼ਬਰ ਬਣ ਕੇ ਆਇਆ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਕਿਤੇ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਕਿਤੋਂ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਬਚੀ, ਉਹ ਵੱਜ ਨਾਲ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ |ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਰ ਹਿੰਦੂ

ਅਤੇ ਹਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾ ‘ਚ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘਰ ਸਾੜੇ ਜਾਣ ਦਾ।ਮਾਨਵ ਕੌਲ ਆਪਣੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ‘ਰੂਹ’ ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਲਾਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

‘ਮੈਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸਵਾਹ ਮਲਦੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਗੋਰਾ ਰੰਗ ਲੁਕੇ ਸਕਣ।ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ, ਨਾ ਹਿਜ਼ਬੁਲ ਮੁਜਾਹਦੀਨ ਨੇ, ਨਾ ਮੁਸਲਿਮ ਮੁਜਾਹਦੀਨ ਨੇ, ਨਾ ਹੀ ਆਰਮੀ ਨੇ’।

ਬਾਪੂ ਨਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਧਰਵਾਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅੰਗਲੇਰੇ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ |

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰਥਲ ਦਰਾ ਲੰਬੀ ਧੌਣ ਕੱਢ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ | ਸਾਰਥਲ ਦਰੇ ਤੋਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਦੀਆਂ ਸੇਵਾ, ਤਵੀ, ਉਸ, ਨੀਲੂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਥਲ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦਰੇ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ | ਪਹਾੜੀ ਰਾਹਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਦੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰਥਲ ਦਰੇ ‘ਤੇ

ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।ਸੋਹਣੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੀ ਝੂ ਝੀ ਚੁਹਿਰਦੇ ਇੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਦਰੇ ‘ਤੇ ਰੁਕੇ ਵੱਜੀ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਰਕੇ ਅਧਾਰ ਕਾਰਡ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਵੱਜੀ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਅਣਜਾਣ ਬੰਦੇ ‘ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਸੀ |ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਦੇ ਦਿੱਤਾ | ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਭਰੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਤੋਂ ਵਿਦਾ

ਕੀਤਾ | ਸਾਰਥਲ ਦਰੇ ਉੱਪਰ ਵੱਸੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਜ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਪੁਰਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਕੇ ਹਟਿਆ ਸੀ | ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਘੁਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ।

ਸਾਰਥਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੱਕ ਸਾਰਾ ਰਸਤਾ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਰਾਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤੇਜ਼ੀ ਦਾ ਵੀ ਪਤੀਕ ਹੈ | ਪਹਾੜ, ਜੰਗਲ, ਝਰਨੇ ਬਹੁਤ ਪਿੰਡੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ | ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਪਾਸੇ ਵੱਡੇ ਹੋਟਲਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ | ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁ-ਮੰਜ਼ਲੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਉੱਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਝਾਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ | ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇ ਬੰਦ ਮਨ ਕਾਰਲਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ | ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਘੁਲੀ ਹੋਈ ਦੇਵਦਾਰ ਦੀ ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਚੱਲਦੇ ਵਹੀਕਲਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਹਵਾੜ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ | ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਬੂਹਿਆਂ ਅੱਗੇ ਪਏ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਚੇਰ, ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਬੰਦ ਹੋਏ ਸ਼ਰਟਾਂ ਦੀ ਖੜ-ਖੜ, ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਝੋਲੇ ਫੜੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਾਹਲਪਾਣ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ ਮੇਰਾ ਮਨ ਉਚੇਟ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਕਦਮ ਮੋਟਰਸਾਇਕਲ ਵੱਡੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਪਾ ਲਿਆ |

ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਲੇਖਕ ਰੋਅ ਬੈਰੋਡਬਰੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਕਥਣ ਆਇਆ-

‘ਪੜ੍ਹਨ, ਸੋਚਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਰੁਖ਼ਸਤ ਦੇ ਪਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ...’

100 ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਦੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਭੱਜਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬਹਿ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹੋ ? ਟੀ.ਵੀ. ਦੀ ਸਕਰੀਨ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਖ਼ਿਆਲ ਬੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ ? ਕੌਨਾਂ ਵਿਚ ‘ਈਅਰ ਫੋਨ’ ਝੁੱਨ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ? (Ray Bradbury)

ਸਫ਼ਰ ਵੀ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਾਹਲੋਪਣ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੇਲ ਨਹੀਂ |

ਮੈਂ ਵੱਡੇ ਰਾਹਾਂ ‘ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਤੁਰ ਸਕਦਾ, ਵੱਡੇ ਰਾਹਾਂ ‘ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਛੋਟੇ ਰਾਹ, ਪਗਡੰਡੀਆਂ, ਪਹੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਆਵਾਦੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦੀਆਂ ਹਨ।ਇਹਨਾਂ ਛੋਟੇ ਰਾਹਾਂ ‘ਚ ਸਹਿਜ ਹੈ, ਵੱਡੇ ਰਾਹਾਂ ‘ਤੇ ਕਾਹਲਪਾਣ ਹੈ | ਛੋਟੇ ਰਾਹ ਧੜਕਦੀ ਹੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਰਾਹ ਹਫ਼ੀ ਹੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਲ |

ਛੋਟੇ ਰਾਹਾਂ ‘ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ ਦੀ ਵੇਨ-ਸਵੈਨਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਅਤੀਤ ਸੋਜ਼ਾਨੀ ਬੈਠੇ ਘਰ, ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਖੇਤ | ਵੱਡੇ ਰਾਹਾਂ ‘ਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਪੌਟ ਕੋਟ ‘ਚ ਫ਼ਸੇ ਮਨੁੱਖ, ਉੱਚੀਆਂ ਬੰਦ ਹਵਾ ਵਾਲੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਹਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ‘ਚ ਭੱਜਦੀ ਹੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਆਦਿ, ਨਾ ਕੋਈ ਅੰਤ |

(ਚੱਲਦਾ)
ਸੰਪਰਕ : 94134-00053

ਬਠਿੰਡੇ ਵਾਲੀ ਭੂਆ

ਇਕੱਲੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੂਆ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਭੈਣ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਮੋਹ ਕਿਸੇ ਆਮ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦਾ ਸੀ। ਭੂਆ ਸਾਡੇ ਪੂਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਬਤ, ਮੋਹ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੋਘਣਾ ਬੋਹੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਠੰਢੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠ